

STEVE MIZERAK & EWA MATAYA LAURANCE

Nguyễn Ngọc Tuấn (*Biên Dịch*)

HỌC CHƠI BI-A LỎ

**CUNG CẤP
NHỮNG KỸ THUẬT
MỚI CỦA CÁC TAY
CƠ VÔ ĐỊCH
THẾ GIỚI**

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

STEVE MIZERAK & EWA MATAYA LAURANCE
Nguyễn Ngọc Tuấn (*biên dịch*)

HỌC CHƠI BI-A LỖ

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

LỜI TỰA

Steve Mizerak và Ewa Mataya Laurance là hai tay cơ có tầm cỡ và có hạng trong làng Bi-a lỗ. Với hơn 60 năm kinh nghiệm, hai nhà vô địch đã giành nhiều giải thưởng quan trọng.

Steve lên ngôi đầu bảng từ giữa thập niên 1960. Năm 1970 anh là người đầu tiên thắng giải Mỹ mở rộng 4 năm liên. Đến năm 1980, anh trở thành người trẻ tuổi nhất có mặt trong Hiệp Hội Bi-a Mỹ (BCA). Thành tích của anh bao gồm 3 lần vô địch thế giới cũng như đã từng tham dự trong các cuộc so tài của các giải thế giới về bộ môn Bi-a. Anh xuất hiện trong hai bộ phim *The Color of Money* và *The Baltimore Bullet*. Anh thắng nhiều giải đấu và được xem là đấu thủ xuất sắc nhất từ trước đến nay. Steve đã lập được nhiều thành tích to lớn và từng là nhà vô địch về bộ môn Bi-a lỗ trong suốt thập niên 1950–1960.

Buddy Hall, người có tên trong danh sách những nhà vô địch Bi-a thế giới, đã nhìn nhận Steve là tay cơ giỏi nhất mà anh ta từng được biết. Steve đã từng thắng trắng một ván đấu trong một trận chung kết Bi-a lỗ thế giới. Cho đến nay, anh đã hơn 80 lần nhận danh hiệu trong các giải đấu quốc tế.

Ewa, một nữ đấu thủ cũng có một lịch sử thi đấu rực rỡ không kém. Năm mới 15 tuổi cô đã đánh bại tất cả các tay cơ giỏi nhất ở Thụy Điển. Vào năm Ewa tròn 17, chức vô địch Bi-a lỗ Châu Âu đã thuộc về tay cơ xinh đẹp này. Sau đó Ewa còn gặt hái nhiều danh hiệu khác như chức Vô Địch Bi-a lỗ Thế Giới của WPA, vô địch giải Bi-a lỗ Mỹ mở rộng thể loại 9 bi (2 lần). Ngoài ra, Ewa cũng từng 2 lần về nhất trong

giải Vô Địch Bi-a lỗ Thế Giới mở rộng thể loại 9 bi. Hơn thế nữa, Ewa còn đoạt luôn chức Vô Địch Bi-a lỗ Thế Giới thể loại 8 bi và 10 bi cũng như các giải Nordic Master và ESPN Team Challenge.

Vì vậy quyển sách này ra đời là sự tổng hợp kinh nghiệm của hai nhà vô địch thế giới. Nội dung quyển sách sẽ là tài liệu quý báu cho tất cả các tay cơ muốn nâng cao trình độ hoặc tìm hiểu cơ bản về bộ môn này. Nội dung sách cũng thích hợp cho người đã lâu năm gắn bó với Bi-a lỗ cho dù họ đã có nhiều kinh nghiệm.

Sau nhiều năm soạn thảo, Steve và Ewa đã quyết định truyền thụ lại kinh nghiệm của mình qua nội dung sách để giúp những người đam mê bộ môn này tìm được lối đánh riêng và phát huy khả năng của mình. Chính vì vậy, nội dung sách được biên soạn với nhiều hình ảnh thực, họa đồ và sự phân tích tỉ mỉ để phát triển kỹ năng của bạn một cách tự nhiên. Bao gồm cả kỹ thuật lấy đường ngắm hiệu quả và cách cầm cơ như một bậc thầy thực thụ.

Đọc cuốn sách này bạn sẽ hiểu được cách đánh bằng và đánh bi cũng như khám phá bí mật của kỹ thuật ép-phê kỳ diệu. Ngoài ra, bạn còn được trang bị những chiến thuật đánh phòng thủ bao gồm cả việc đánh an toàn lẫn việc đẩy đối phương vào những thế bi khó khăn. Bên cạnh đó bạn sẽ hiểu ra ảnh hưởng khác nhau đối với kỹ thuật cá nhân khi chơi ở bàn lớn hoặc nhỏ.

Không chỉ có thế, cuốn sách này còn giúp bạn rèn luyện các kỹ thuật cơ bản khác như cách đặt tay hình con bọ, tay nắm cơ và lấy đường ngắm. Hãy luyện tập theo các bài chỉ dẫn này để chơi Bi-a một cách tự tin cũng như ngày càng cải thiện kỹ thuật đánh bi. Các kỹ năng được hoàn thiện sẽ giúp

khắc phục các lỗi kỹ thuật cơ bản mà trước đây bạn đã gặp phải. Tất cả các huấn luyện viên Bi-a đều nhìn nhận rằng việc dạy chơi Bi-a một cách chính xác cho những người mới vào nghề dễ hơn là sửa đổi những thói quen đánh bi không đúng cách của những người đã biết chơi Bi-a.

Đây là tài liệu để học và để áp dụng. Hãy tập luyện theo nó trong những lúc bạn rảnh rỗi. Dần dần bạn sẽ hình thành được một nền tảng kỹ thuật vững chắc để khẳng định tên tuổi trong lĩnh vực Bi-a lỗ. Hãy vận dụng những chiến thuật theo cuốn sách này để giành ưu thế trong những cuộc tranh tài. Nếu luyện tập theo chỉ dẫn trong sách, bạn sẽ không cảm thấy nhàm chán bởi vì các kỹ năng được sắp xếp từ dễ đến khó. Phần sau được phát triển lên từ phần trước. Ngoài ra, bạn còn luôn được thưởng thức những giây phút thú vị của trò chơi Bi-a qua những tình huống cụ thể.

CHƯƠNG 1

CHỌN CƠ

“Để sử dụng thành thạo một cây cơ mới, bạn cần có thời gian để làm quen với nó. Một khi đã quen với cây cơ ấy, ta mới đủ tự tin thực hiện những đường cơ như ý”.

NICK VARNER

Cơ Bi-a có rất nhiều loại. Có những loại đơn giản như ta thường thấy. Cũng có những loại được chế tác công phu. Thậm chí một số cây cơ còn được dát ngà voi trông như hàng mỹ nghệ dành cho triển lãm. Về công dụng, các loại cơ được chia thành nhiều loại mà cho đến nay chưa ai thống kê hết được. Mỗi một kiểu chơi Bi-a cần có một loại cơ riêng và giá cả cũng có nhiều hạng từ vài trăm cho đến vài nghìn Đô. Tuy nhiên, những loại đắt tiền và xa xỉ ấy có lẽ chỉ dành cho việc sưu tập, triển lãm hơn là để chơi Bi-a. Trong Bi-a, nếu bạn chưa đủ tự tin thì khi sử dụng một cây cơ hoàn toàn mới bạn sẽ rất khó chơi được như ý. Do đó, cách tốt nhất là hãy luyện tập thật vững vàng các kỹ thuật cơ bản để khi gặp bất cứ cây cơ nào ta cũng có đủ tự tin để thi đấu.

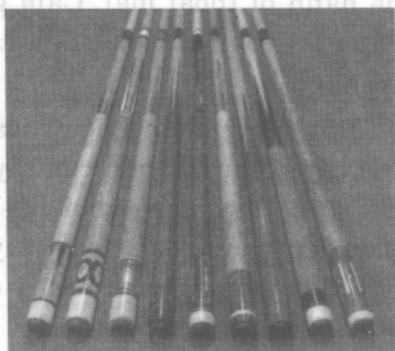
Hầu hết các cửa hàng dụng cụ Bi-a hiện nay đều có sẵn nhiều loại cơ với những trọng lượng khác nhau. Có nhiều loại giá khác nhau để bạn chọn lựa.

Người chơi Bi-a thường chọn những cây cơ có trọng lượng phù hợp với mình. Hơn 80% cơ hiện nay có trọng lượng khoảng 19 ounce (khoảng 600 gram) mặc dù có thể có một số

người thích cơ nhẹ hơn hoặc nặng hơn. 19 ounce là trọng lượng vừa sức để cho bạn cảm thấy thoải mái khi chơi Bi-a (Xem hình 1.1). Đây là trọng lượng chuẩn hiện nay.

Tuy nhiên, trước đây cơ Bi-a thường nặng hơn (từ 20 đến 21 ounce). Hơn nữa, ngày nay vải trải bàn Bi-a cũng mềm hơn trước đây nên chỉ cần dùng cơ nhẹ cũng có thể đánh bi đủ lực.

Những người lần đầu tiên sử dụng cơ nặng luôn cảm thấy tốc độ đánh bi đi cao hơn so với cơ nhẹ. Cho dù bạn là người thích cơ nặng đánh “dầm” hay cơ nhẹ đánh nhanh, điều đó không thành vấn đề. Hãy chọn lấy một cây cơ vừa tay bạn. Trên thực tế nhiều người thích loại cơ nặng ở phần cán vì dễ cầm.

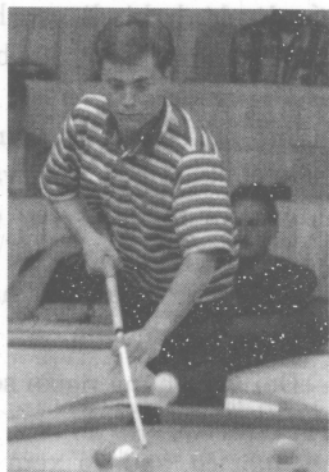
Hình 1.1. Có nhiều loại cơ để bạn chọn

Đối với những người sở hữu nhiều loại cơ đắt tiền, cơ để đánh quả phá bi chỉ là cơ phụ. Loại cơ phá bi rẻ tiền chỉ dùng để chơi hết một cơ, sau đó xem như đồ bỏ đi. Khi chơi xong một cơ, những cây này hoặc bị cong vênh hoặc bị mòn đầu. Các khớp nối cũng bị bung ra (hình 1.2). Người chơi Bi-a rất ít khi sử dụng những cây cơ quý của họ để đánh một cơ dài mấy chục điểm nhất là đối với các loại cơ có dát ngà. Bởi vì chất liệu ngà sẽ dễ vỡ nếu chịu lực tác động mạnh. Đánh những cơ dài điểm với loại cơ thường, đó là một bí quyết bảo quản cơ.

Một tiêu chí quan trọng nữa trong việc chọn cơ đó là cây cơ ấy có cân bằng hay không, như mô tả trong hình 1.3. Để biết một cây cơ có cân bằng hay không bạn phải cầm cây cơ đúng chỗ. Có những cây cơ nặng phần đầu nhưng cũng có loại

nặng phần sau. Lại có những cây cơ có điểm trọng tâm nằm ngay giữa. Nói chung mỗi một loại cơ như thế có một nhóm người thích sử dụng. Điều cần thiết là đừng nghe theo bất cứ ai trong vấn đề này. Các quả bi trong Bi-a luôn được làm để phù hợp với tất cả các loại cơ. Hãy thử từng loại cơ một để chọn ra cho mình một cây cơ làm cho bạn cảm thấy vừa tay để đánh bi thoải mái. Cảm giác đánh bi này rất khó diễn tả bằng lời. Bạn chỉ biết đến cảm giác này khi bạn cầm cây cơ và đánh bi.

Một trong những tiêu chuẩn nữa của cây cơ là độ thon của tay nắm. Đa số những người chơi Bi-a hiện nay đều chọn loại cơ có tay nắm bắt đầu thon từ vị trí cách đầu cơ 30-35 cm trở về sau. Nói chung đây cũng là lựa chọn mang tính cá nhân, khác nhau ở từng người. Cây cơ thon từ trước đến sau sẽ giúp đánh bi êm hơn. Trong khi đó cây cơ có thân cơ to giúp đánh bi “đầm” hơn. Nhiều người thích kiểu đánh mạnh trong khi một số khác

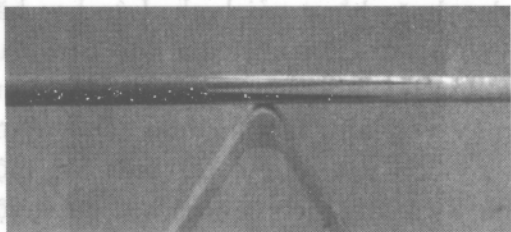

Hình 1.2. Cơ thô

chuộng lối đánh “nhuyễn”. Chính lối đánh ấy sẽ buộc người ta chọn mua loại cơ phù hợp. Các kiểu đánh như nói trên cũng nói lên phong cách chơi Bi-a của mỗi người. Steve Mizerak có những cây cơ luôn cho ra những cú đánh mạnh. Những cây cơ này được gắn những khớp nối bằng thép và đầu cơ được đai lại rất chắc do đó ông có cảm giác rất chính xác bi sẽ đi đến đâu sau khi đánh.

Ngược lại, Ewa Laurance lại là đại diện cho trường phái “đánh êm”, một trường phái thu hút nhiều người chơi hơn. Họ

cần những cây cơ có thể giúp họ có những cú đánh “nhuyễn”. Những người này thích sử dụng loại cơ có khớp nối làm bằng chất liệu nhựa tổng hợp, đầu cơ mềm và phẳng.

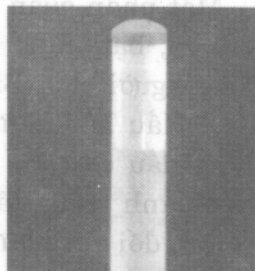
Hình 1.3. Điểm cân bằng trên cây cơ là một yếu tố quan trọng của một cây cơ tốt

Một phần quan trọng nữa của cây cơ đó là đầu cơ. Nói đến đầu cơ, bạn cũng nên biết rằng có rất nhiều loại và chúng được người chơi Bi-a lựa chọn tùy theo sở thích. (xem hình 1.4). Hầu hết những người chơi Bi-a chuyên nghiệp đều sử dụng đầu cơ cứng nhưng vẫn không gặp khó khăn gì trong việc đánh trúng tâm bi và làm cho bi chạy đúng hướng. Tuy nhiên, đối với những người mới tập chơi thì khác. Họ nên sử dụng loại đầu cơ hơi mềm hoặc thực sự mềm cho đến khi hình thành được cảm giác đánh bi chính xác. Khi mua cơ bạn nên hỏi ý kiến của người bán để được tư vấn loại đầu cơ phù hợp với bạn.

Trong quá trình chơi Bi-a, bạn sẽ có cơ hội thử nhiều loại đầu cơ khác nhau và rồi bạn sẽ chọn được cho mình loại cơ có đầu vừa với cách đánh của bạn. Loại đầu cơ bằng lông bò hoặc nhựa ép rất cứng. Tuy nhiên, đa số các tay cơ hiện nay thích loại đầu cơ mềm và có hình nấm vì dễ đánh hơn loại cứng. Nếu bạn mới bắt đầu tập chơi Bi-a và vẫn chưa xác định được loại cơ sở trường của mình thì đầu cơ cứng hay mềm là không quan trọng lắm. Chỉ khi nào bạn đã chơi khá thì mới cần chọn loại đầu cơ phù hợp.

Sau khi chọn cơ theo các tiêu chí như là trọng lượng, độ cân bằng, độ thon và đầu cơ bạn sẽ cần biết thêm tiêu chí cuối cùng đó là cán cơ. Các cơ hiện nay hầu hết cổ cán được bọc bằng ny-lon hoặc bằng vải lanh. Lớp bọc bằng vải được thiết kế sao cho người chơi khi cầm vào cảm thấy rất thoải mái. Ngoài ra, lớp bọc này còn có tác dụng thấm mồ hôi. Về phương diện này vải lanh là tiện hơn. Thế nhưng, vải lanh đắt tiền hơn ny-lon rất nhiều. Cá biệt, có một số tay cơ chẳng hạn như Ewa lại thích cán cơ bọc da thuộc hoặc sang hơn là da kỳ đà vì chúng sẽ tạo nhiều ma-sát giữa các ngón tay và cán cơ. Có được các loại cơ này, ta sẽ nắm cơ nhẹ nhàng và do đó đánh bi cũng dễ dàng hơn.

Nói tóm lại, hãy chọn cây cơ mà bạn cầm vào thấy vừa tay, (xem hình 1.5). Có nhiều người chỉ thích dùng loại cơ thường không có bọc cán cơ, một loại cơ thật đơn giản. Trong khi đó, một số khác lại thích những loại cơ được gia công phức tạp, bao bọc cầu kỳ với nhiều màu sắc. Cơ đơn giản hay cầu kỳ không ảnh hưởng gì đến việc chơi Bi-a. Tuy nhiên, cây cơ được trang

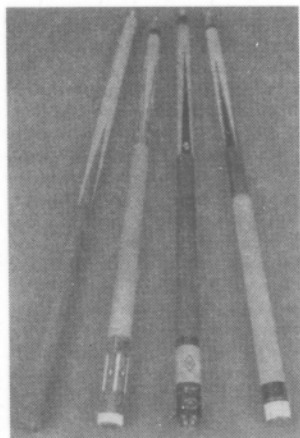
Hình 1.4. Một đầu cơ chuẩn

trí và chăm sóc kỹ lưỡng sẽ nói lên chủ của nó thích chơi Bi-a đến mức nào. Vậy hãy chọn lấy cho mình một cây cơ vừa với khả năng. Nên nhớ rằng không có một cây cơ nào là hoàn mỹ cả, cây cơ chỉ đẹp ở trong mắt người sở hữu nó.

Khi mua cơ, nhớ cẩn thận chọn loại cơ chất lượng cao để sử dụng lâu dài. Tuy nhiên, nếu không biết cách sử dụng và bảo quản, cơ tốt đến mấy cũng sẽ mau hỏng. Đừng bao giờ để cơ trong cốp xe hơi. Nó có thể bị cong vì nhiệt độ quá lạnh hoặc quá nóng. Ngoài ra, hơi ẩm trong cốp xe cũng sẽ làm cho cơ thay đổi hình dạng chuẩn. Hầu hết các cây cơ đều làm bằng

chất liệu gỗ nên dễ hấp thu hơi ẩm và giãn ra hoặc thoát hơi ẩm và co lại. Sự co giãn này sẽ làm bong tróc các lớp trang trí được dát lên cán cơ nếu có. Hơn thế nữa nó có thể làm cong thân cơ. Cơ được bảo quản tốt nhất là ở nhiệt độ môi trường bình thường nơi bạn sống. Hãy bảo quản cơ ở nhiệt độ khoảng từ 32 đến 42 C⁰ và nhiệt độ phải ít biến động.

Khi không sử dụng, bạn phải lau chùi và cất giữ cơ cẩn thận. Lau sạch những vết mỡ do mồ hôi tay trên thân cơ và cán cơ. Sau đó dùng một miếng chà để đánh bóng đầu cơ. Lưu ý tránh làm ướt phần nối giữa thân cơ và vòng sắt bịt đầu cơ vì đây là phần dễ hỏng. Nếu chỗ này bị ẩm ướt các thớ gỗ sẽ bị mục và cơ sẽ bị béc đầu.

Hình 1.5. Có nhiều loại cơ cho bạn lựa chọn

Để bảo quản cơ đúng cách hãy tháo rời cán cơ và thân cơ ra và đặt trong túi chuyên dụng để cất giữ cơ. Đặt túi ấy thẳng đứng như hình 1.6. Lớp vải lót bên trong sẽ giúp cơ chống lại những thay đổi độ ẩm trong môi trường. Ngoài ra, việc để cây cơ thẳng đứng như thế cũng sẽ tránh cho cơ bị lực tác động bên ngoài làm cho cong vênh. Nếu bạn muốn mang cơ đi xa bằng máy bay hãy kiểm tra túi đựng cơ cẩn thận. Tìm một cái túi to hơn để có thể khóa kỹ không để cơ rơi ra ngoài trong quá trình vận chuyển.

Hình 1.6. Để cơ nằm thẳng trong túi chuyên dụng.

Phần trên, chúng ta đã tìm hiểu sơ lược về dụng cụ quan trọng nhất của trò chơi Bi-a, đó là cây cơ. Tuy nhiên, cây cơ dù thuộc loại gì đi nữa cũng sẽ trở nên vô dụng nếu bạn không biết đánh. Do đó, ngay sau đây chúng tôi sẽ cùng các bạn đi sâu vào nghiên cứu về các kỹ thuật cơ bản trong Bi-a. Trước tiên là tư thế.

CHƯƠNG 2

TƯ THẾ

“Hãy đứng đúng tư thế, khi ấy ta mới dễ dàng dùng mắt nhìn theo đường ngắm”.

BUDDY HALL

Cũng giống như trong tất cả các môn thể thao khác, học cách đánh Bi-a lỗ phải bắt đầu từ tư thế đứng. Hãy xem hình 2.1. Tư thế này sẽ giúp cho người chơi Bi-a vừa cảm thấy thoải mái vừa thuận lợi để đánh bi.

Mục đích của việc phải học tư thế đứng đúng cách là tạo điều kiện tốt nhất để đánh bi chính xác. Ở hình 2.2, tư thế của Steve là tư thế chuẩn. Mắt anh ấy hướng về đường ngắm của cây cơ trong khi thân không dựa vào cạnh bàn cũng như không cần “gồng mình” để thực hiện cú đánh. Tư thế đúng như vậy sẽ giúp người chơi hoàn toàn thoải mái và giữ được thăng bằng. Để tập luyện tư thế này phải trải qua 3 bước. Tuy nhiên, đó là vấn đề sẽ được đề cập ở phần sau.

Khi mới tập chơi Bi-a, bạn phải tuân thủ theo một nguyên tắc cơ bản, đó là nguyên tắc “thăng hàng”. Toàn bộ thân hình của bạn phải thăng hàng với bi để tạo thuận lợi cho việc lấy đường ngắm và đánh bi chính xác. Người mới tập chơi thường đứng quá xa bàn khi đánh bi. Vì sao? Vì họ quá tập trung vào nguyên tắc “thăng hàng” như vừa nói. Làm như vậy cũng không có lợi vì cơ thể sẽ mất thăng bằng và khó thực hiện cú đánh chính xác. Phải đứng đúng chỗ, tư thế phải hoàn toàn tự nhiên thoải mái để tâm trí hoàn toàn tập trung vào quả bi. Đừng để bị phân tán tư tưởng bởi việc phải làm sao giữ thăng bằng và khoảng cách hợp lý.

Có tư thế đứng đúng sẽ giúp chơi Bi-a đánh bi dễ dàng hơn và qua đó ta mới có thể phát triển các kỹ năng đánh Bi-a khác. Để đánh bi chính xác phải có tư thế vững vàng. Hãy tập tư thế đứng với các bước được hướng dẫn như sau:

Hình 2.1. Tư thế đứng là kỹ thuật chơi Bi-a cơ bản nhất

1. Đứng thẳng hàng với các bi sẽ đánh. Sử dụng cây cơ làm thước ngắm. Cơ thể bạn cùng với bi mục tiêu và lỗ phải làm thành một đường thẳng. Hãy lùi lại một chút để chân sau trở thành điểm tựa cho lực đánh. Sử dụng cây cơ để xác định điểm tiếp xúc trên quả bi mục tiêu. (Xem hình 2.3.)

2. Sau khi đứng thẳng hàng, hãy bước chân trái lên một bước (nếu bạn thuận chân phải). Kế tiếp hãy kéo chân sau làm thành một góc 45° như Ewa trong hình 2.4.

Hình 2.2. Đứng vững vàng và thoải mái

3. Thả lỏng đầu gối một chút rồi khom người xuống cây cơ để mắt lấy đường ngắm. Ngắm thẳng theo hướng bi cái và điểm tiếp xúc trên bi mục tiêu như Steve trong hình 2.1.

Thực hiện đúng theo các bước trên, bạn sẽ cảm thấy thoải mái với tư thế vững chãi đồng thời cũng dễ lấy đường ngắm mà không cần phải quá khom lưng khổ sở. Tay cầm cơ của bạn cũng dễ dàng xoay trở mà không làm ảnh hưởng đến tư thế thẳng bằng.

Hình 2.3. Hãy lấy đường ngắm thẳng trước khi thực hiện cú đánh

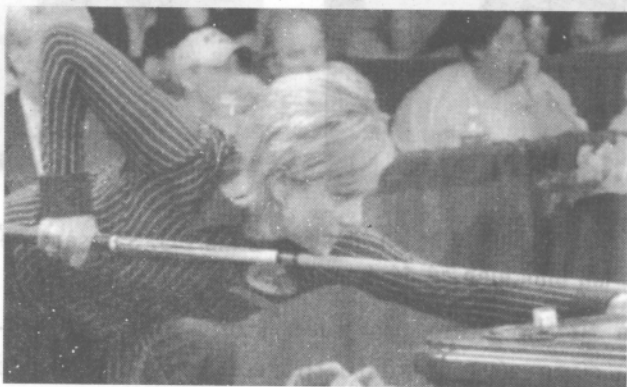
Hình 2.3. Sẵn sàng để thực hiện cú đánh

Đây là tư thế đứng phổ biến trong giới chơi Bi-a ở Mỹ. Ngoài ra, cũng có một số tư thế của các thể loại Bi-a khác được áp dụng cho Bi-a lỗ. Chẳng hạn như trong thể loại Bi-a băng đòi hỏi người chơi phải có tư thế đứng thật vững vàng và người ta đã đưa thể đứng này vào Bi-a lỗ loại 9 bi, (xem hình 2.5). Các nhà Vô Địch thể loại Bi-a băng như Aliston, Fisher, Karen Corr và Steve Davis là những người biết áp dụng rất thành thạo tư thế này trong cả 2 thể loại Bi-a.

Sự khác nhau của tư thế đứng ở hai thể loại này nằm ở vị trí của đôi chân. Trong Bi-a lỗ, chân đối diện với tay cầm cơ sẽ bước lên trên một chút. Trong khi đó, ở loại Bi-a băng, hai chân phải vuông góc với nhau. Nhiều tay cơ nói rằng tư thế này giúp đôi tay họ thoải mái hơn và đánh bi chính xác hơn. Vậy hãy thử tất cả các tư thế này và tìm tư thế phù hợp với bạn.

Đối với những người chơi Bi-a chuyên nghiệp kể cả Earl Strickland, người đã 6 lần vô địch Bi-a thế giới, thì việc

phân biệt tư thế đứng giữa Bi-a lỗ và Bi-a băng là không cần thiết. (Xem hình 2.6). Strickland cho rằng cả 2 tư thế này đều không có gì là chuyên biệt mà nên sử dụng bổ sung cho nhau để tạo điều kiện thuận lợi nhất để đánh bi (và để tập trung cho việc cải thiện các kỹ thuật khác). Anh đã áp dụng tư thế của Bi-a băng cho những đường bi vuông góc với cạnh bàn và tư thế của Bi-a lỗ cho những vị trí ở góc bàn.

Hình 2.5. Tư thế đứng trong Bi-a băng vuông góc hơn với cạnh bàn so với ở các thể loại khác

Mục đích của việc chọn tư thế đứng đúng cách là tạo cho bạn một trạng thái thoải mái nhất và an toàn nhất khi thực hiện một cú đánh. Một số người chơi Bi-a chẳng hạn như Jim Rempe của Hiệp Hội Bi-a Mỹ thường đánh bi trong tư thế hai chân dang rộng. Không ai lại hướng dẫn người mới tập đứng ở tư thế này.

Hình 2.6. Tay cơ Earl Strickland, người đã nhiều lần Vô Địch Thế Giới

Tuy nhiên, chính tư thế kỳ lạ đó đã giúp Jim đạt được những thành công vang dội trong làng Bi-a quốc tế. Vậy trước hết hãy học các tư thế cơ bản, sau đó trong quá trình chơi Bi-a ta sẽ tìm ra tư thế sở trường và độc đáo của mình.

CHƯƠNG 3

TAY NĂM

“Năm cây cơ đúng cách mới thực hiện cú đánh được như ý muốn”.

—LUTHER LASSIER

Tay nắm đúng cách là một yếu tố rất cần thiết để chơi Bi-a. Cây cơ luôn được thiết kế sao cho có thể truyền đủ lực tác động đến quả bi và làm cho nó di chuyển theo ý người đánh. Thế nhưng, nếu cầm cây cơ quá chặt, bạn sẽ khó đánh đúng lực. Khi ấy các cú đánh kéo (giật lùi) sẽ không thực hiện được và các quả cu-lê cũng khó mà dự đoán được.

Để cầm cơ đúng cách nhằm thực hiện được các cú đánh “nhuễn” ta cần kết hợp vai, cánh tay, cổ tay và bàn tay. Tất cả phải được thả lỏng thoải mái. Nếu nắm cơ quá chặt, toàn bộ cánh tay của bạn sẽ rất cứng và cú đánh sẽ là một cú thụt mạnh hành hạ quả bi chứ không phải là chơi Bi-a.

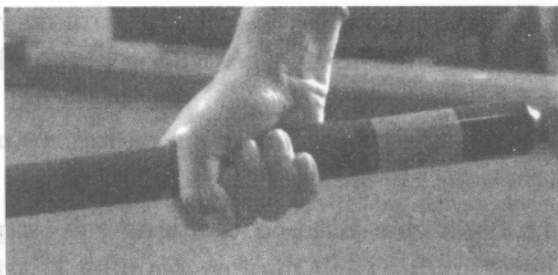
Vậy hãy nhớ rằng việc cầm cây cơ chơi Bi-a khác với cách cầm cái xẻng xúc cát hay cái búa bổ củi. Hãy nâng niu cây cơ như một món đồ thủy tinh dễ vỡ. Hình 3.1 sau đây sẽ chỉ cho bạn cách nắm cơ bằng 3 ngón. Đây là cách nắm chuẩn, cơ bản dành cho những người mới tập đánh. Ở

Hình 3.1. Nắm cơ bằng 3 ngón

cách nắm này, những ngón tay sẽ đỡ lấy trọng lượng của cây cơ. Lòng bàn tay sẽ giữ cây cơ.

Đừng nắm cây cơ quá chặt. Khi ta đánh mạnh, ngay sau lúc chạm vào bi, cây cơ chắc chắn sẽ vượt một chút trên tay ta. Nếu đánh mạnh mà cây cơ không vượt, có nghĩa là bạn đã nắm quá chặt. Như thế cây cơ không có độ giật về sau và làm cho bi đi không đúng lực. Nếu nắm quá chặt, như hình 3.2, bạn sẽ khó điều khiển cây cơ theo đúng ý. Nếu biết nắm đúng cách, cây cơ sẽ phục tùng theo ý ta. Sau khi cơ chạm bi cũng thế, cứ để cho nó dội ngược lại một chút. Làm như thế sẽ làm triệt tiêu lực va chạm. Đừng lo cây cơ vượt khỏi tay. Cho dù cây cơ có vượt mạnh đi chăng nữa, ma-sát giữa lòng bàn tay và thân cơ cũng sẽ giúp bạn không làm rơi cây cơ.

Hình 3.2. Đừng nắm cơ quá chặt

Sau khi đã tiến bộ, mỗi người sẽ hình thành được cách nắm cây cơ của mình. Một số người nắm cơ rất nhẹ nhàng, số khác lại chỉ nắm bằng 4 hoặc 3 ngón, thậm chí 2 ngón.

Chọn cách cầm cơ không chỉ theo sở thích của từng người mà còn tùy vào nhiều yếu tố khác quan khác chẳng hạn như lớp bọc cán cơ. Các chất liệu bọc cán cơ bằng vải len hoặc da thuộc sẽ mang lại cảm giác cầm nắm nhạy cảm. Qua đó ta cũng cầm cây cơ nhẹ nhàng hơn. Ngược lại, những lớp bọc trơn, ví dụ như ny-lon, sẽ buộc ta phải nắm cơ chặt hơn.

Ngoài ra, tính chất của cú đánh cũng quy định cách nắm cơ. Nếu muốn đánh mạnh, ta buộc phải nắm cơ chặt hơn. Trong khi đó, một cú đánh nhẹ, “mỏng” cần nắm cơ lỏng hơn. Những người chơi Bi-a sành điệu lại thích kiểu đánh “trượt cơ”. Có nghĩa là sau khi đánh bi họ để cho cây cơ gần như trượt tự do trong lòng bàn tay một đoạn dài.

Nắm cơ như thế nào cho đúng? Đó là một vấn đề quan trọng trong việc tập chơi Bi-a. Tuy nhiên, nắm ở vị trí nào cũng là một vấn đề quan trọng không kém. Điều này tùy thuộc vào vóc dáng của bạn. Người thấp hay nắm cây cơ gần giữa hơn là người cao. Sở dĩ có hiện tượng này là do ai cũng có xu hướng nắm cây cơ sao cho nó song song với mặt bàn và cánh tay cầm cơ phải vuông góc với mặt đất. Hình 3.3 chỉ cho ta cách cầm cơ đúng chỗ. Một người cao cầm cơ và khuỷu tay anh ta gần như tạo thành một góc vuông như hình. Trong khi đó, một người thấp phải co tay cao hơn một chút mới giữ cây cơ song song với mặt bàn được. Trong cả hai trường hợp trên, cẳng tay luôn được giữ thẳng đứng với nền nhà.

Vì những người chơi Bi-a có vóc dáng cao thấp khác nhau nên họ cũng có những cách nắm cơ ở những vị trí khác nhau. Như vậy họ cảm nhận về độ thẳng bằng của cây cơ cũng khác nhau. Cùng một cây cơ nhưng một người thấp cầm vào sẽ thấy nặng ở phần cán. Trong khi đó, người cao sẽ thấy cân bằng bởi vì anh ta nắm lùi ra sau một chút. Chỉ lý do này thôi cũng đủ làm cho bạn khó làm quen với một cây cơ lạ trong khi nó lại là cây cơ sở trường của ai đó.

Nói tóm lại phải nắm cây cơ thật thoải mái nhẹ nhàng. Khi đánh, toàn bộ cánh tay phải luôn ở trạng thái thả lỏng. Đừng bao giờ gồng cứng vai, cánh tay, khuỷu tay, cổ tay và bàn tay. Lần đầu tập đánh đừng quá tập trung vào việc ngắm bi mà phải vừa đánh vừa thư giãn. Phải biết thưởng thức trò

chơi. Có thể lúc đầu chưa quen nên đánh bị không chính xác. Thế nhưng, vừa đánh vừa thư giãn sẽ giúp bạn mau chóng tiến bộ. Trạng thái căng thẳng là điều tối kỵ không chỉ trong môn Bi-a lỗ mà còn ở tất cả các thể loại Bi-a khác nếu bạn muốn nhanh tiến bộ (lên cơ).

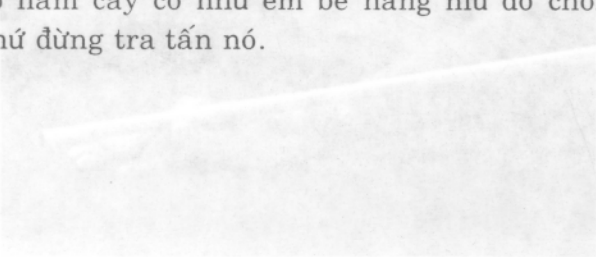
Khi chơi Bi-a hãy thận trọng với những khuyết điểm kỹ thuật cơ bản. Chẳng hạn như bàn tay phải luôn nằm dưới cổ tay. Đừng bao giờ co quắp bàn tay lên trên bởi vì như thế bạn sẽ mất đà đánh và rất khó đánh chính xác.

Khi ấy cây cơ sẽ dễ chệch khỏi đường ngắm, gọi là “tẹt cơ”. Có hiện tượng này là do bạn nắm cơ quá chặt ở thời điểm đầu cơ chạm bi. Lúc này các ngón tay vòng quanh thân cơ quá chắc, cổ tay cũng cong quắp lại. Khi đánh mà bị “tẹt cơ” hãy xem lại tay nắm cơ của bạn đã đúng hay chưa, có chặt lắm không và chặt ở chỗ nào.

Nắm cơ đúng cách và đúng vị trí là những bước cơ bản để tập đánh Bi-a. Hãy nhẹ nhàng điều khiển cây cơ theo ý ta. Hãy tập nắm cây cơ như em bé nâng niu đồ chơi. Hãy điều khiển chứ đừng tra tấn nó.

Hình 3.3. Để cầm cơ đúng cách ta phải làm sao cho cánh tay cầm cơ vuông góc với mặt đất và bàn tay nắm đúng chỗ trên cán cơ.

CHƯƠNG 4

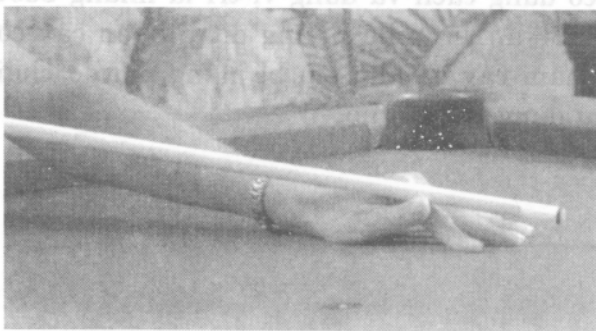
TẠO THỂ CON BỌ

“Không cần thoa phấn nhiều. Chỉ cần rửa tay sạch và lập con bọ đúng cách là có thể đánh bi dễ dàng”.

—DANNY DILIBERTO

“Con bọ” là thế đỡ của tay cho cây cơ gác lên đó để ta ngắm bi và đánh. Do đó, điều cần thiết là phải tạo con bọ vững vàng và chính xác. Có 2 loại con bọ cơ bản: con bọ mở và con bọ đóng. Mỗi loại có hàng chục kiểu khác nhau. Ngoài ra còn có con bọ bằng vật liệu gỗ hoặc kim loại dành cho những thế bi không thể sử dụng con bọ bằng tay.

Hãy bắt đầu với kiểu bọ mở. Trước hết đặt bàn tay tạo con bọ xuống bàn ngay sát vị trí tiếp xúc giữa đầu cơ và bi cái. Đầu cơ phải cách con bọ một khoảng ngắn vừa đủ để kéo lui lấy đà đánh, (xem hình 4.1) Tập trung đầu cơ vào điểm sẽ tiếp xúc trên bi cái.

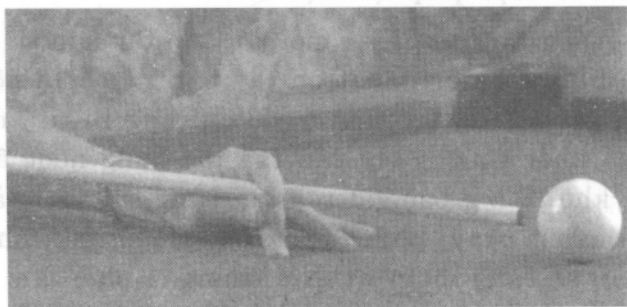

Hình 4.1. Con bọ mở

Con bọ bằng tay cũng phải luôn được ở trong trạng thái thả lỏng. Các ngón tay xoắn ra trong khi ngón cái vươn lên trên. Điểm tiếp giáp giữa ngón cái và mu bàn tay sẽ là con bọ. Hãy xoắn tất cả các ngón còn lại ra vì như thế bạn sẽ có một con bọ vừa chắc chắn vừa không phải quá “gồng” cả bàn tay để cho con bọ đứng vững.

Người mới tập chơi nên bắt đầu với con bọ mở. Khi sử dụng con bọ mở ta dễ dàng dịch chuyển cây cơ hơn. Mục đích của việc dùng con bọ mở là để sau khi đánh bi, cây cơ còn có thể dịch chuyển về phía trước một đoạn nữa. Nếu sau khi chạm bi mà đầu cơ dịch sang trái hoặc sang phải một chút, có nghĩa là đánh chưa chính xác. Sai sót nhất là sau khi đánh mà đầu cơ ngược lên trên, như thế là bạn đã nắm cây cơ quá chặt. Cách đánh đúng nhất là làm sao cho cây cơ vẫn còn nằm trên con bọ sau khi cơ chạm bi và đầu cơ vẫn hướng thẳng về đường đi của bi cái.

Sau khi quen đánh với con bọ mở, hãy tập chơi với con bọ đóng như minh họa trong hình 4.2. Với con bọ đóng, ngón tay vòng quanh cây cơ sẽ gây ra một chút khó khăn để định hướng cho cây cơ. Tuy nhiên, có nhiều trường hợp buộc ta phải sử dụng con bọ đóng. Chẳng hạn như trong các cú đánh cần giữ cho cây cơ chắc chắn.

Hình 4.2. Con bọ đóng

Để tạo con bọ đóng hãy bắt đầu từ con bọ mở. Lấy ngón trở vòng qua thân cơ. Toàn bộ cánh tay không được quá “gồng” cứng bởi vì ta còn phải di chuyển và điều chỉnh các ngón khác và bàn tay cũng phải hơi nghiêng lên. Nhớ luôn giữ các ngón tay xoải ra để vừa cảm thấy thoải mái vừa tạo con bọ thêm vững.

Cho dù con bọ nào cũng thế, ta nên đặt nó nằm cách bi cái từ 15 cho đến 20 cm. Khoảng cách này có thể thay đổi tùy vào từng người chơi. Thế nhưng nên nhớ rằng càng đặt con bọ gần bi cái ta càng đánh chính xác. Ngược lại, khi ta đặt con bọ xa bi cái, đầu cơ phải di chuyển một đoạn xa hơn và do đó dễ chệch hướng hơn. Vậy cứ đặt con bọ gần bi cái nếu có thể.

Con bọ đóng thường được dùng trong các cú đánh giạt lùi (“giạt dờ-chô”). Trong các cú đánh này, bạn đánh đầu cơ vào phần dưới quả bi làm cho nó chạy giạt ngược trở lại sau khi chạm vào bi mục tiêu.

Lỗi thường gặp nhất khi sử dụng con bọ đóng là không đóng chặt ngón tay bao thân cơ. Họ kẹp cây cơ quá lỏng làm cho con bọ không còn vững nữa. Hãy xem Steve tạo con bọ đóng trong hình 4.3. Bạn có thể thấy rằng ngón tay bao quanh thân cơ được quắp lại chặt chẽ.

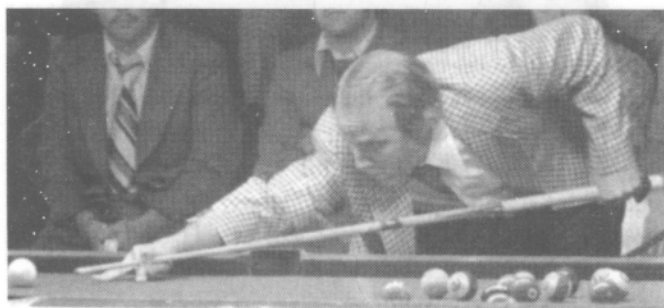
Trong quá trình chơi Bi-a, mồ hôi trên tay bạn sẽ làm cây cơ rít và dính khi nó trượt trên tay bạn nên một số tay cơ thường sử dụng găng tay chuyên dụng trong Bi-a. Trong khi đó, một số khác thường chỉ cần rửa tay bằng nước ấm hoặc xà phòng khô. Dù bao giờ rửa tay bằng các loại xà phòng sử dụng thường ngày, nhất là loại xà phòng giữ ẩm vì như thế tay bạn sẽ càng thêm rít. Nói chung là phải làm sao cho tay sạch các chất dầu trong mồ hôi. Có như thế cây cơ mới

trượt trên con bọ dễ dàng. Ngoài ra, để làm sạch các chất dầu bám trên cây cơ hãy lấy một miếng giẻ ẩm lau qua, sau đó dùng khăn khô chà xát thật kỹ cây cơ.

Biết cách tạo con bọ mở và đóng là những điều cần thiết nhất nếu muốn chơi Bi-a vì bạn sẽ phải luôn dùng đến nó. Tuy nhiên, có một số trường hợp cần lưu ý khi tạo con bọ. Trước hết là khi phải tạo con bọ sát băng hoặc trên băng, hãy làm như hình 4.4. Cây cơ sẽ chuyển động xuyên qua hai ngón tay. Lúc này nên nhớ ngón cái mới là phần chỉnh hướng ngắm cho cây cơ. Cây cơ sẽ đi qua bụng của ngón cái và xuyên qua kẽ giữa hai ngón tay giữ nó. Hãy luôn nhớ: chỉnh hướng bằng ngón cái chứ không phải các ngón kia.

Hình 4.3a. Hãy tạo con bọ thật chắc chắn

Hình 4.3b

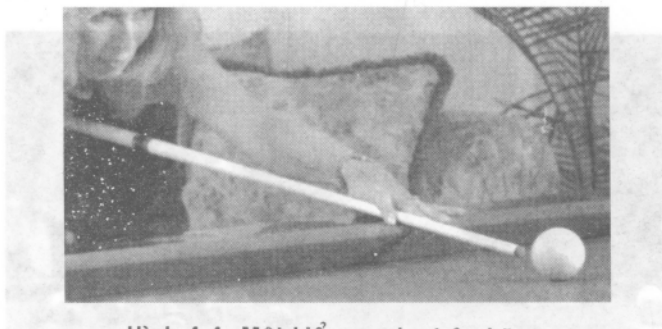
Các cú đánh ngoài băng thường tạo điều kiện cho ta dễ dàng tạo con bọ chắc chắn. Trong hình 4.5, Steve ở trong vị trí quá thuận lợi để đánh được không những các bi ở xa mà còn là các bi nằm sát góc.

Trên thực tế có rất nhiều kiểu bọ trên băng bởi vì băng có nhiều loại khác nhau. Ngoài ra, trên cùng một bàn Bi-a lại có nhiều thể bi khác nhau từ nhiều hướng khác nhau. Như hình 4.6 chỉ rõ cho ta thấy phải luôn sẵn sàng để thay đổi con bọ tùy theo thể bi. Một khi đã biết tạo con bọ thành thạo, bạn sẽ nhanh chóng tìm ra vị trí chính xác để đặt bọ và đánh bi.

Hình 4.3c

Trong Bi-a có một tình huống ta thường hay gặp đó là phải đánh một quả bi bị chặn bởi các quả bi khác. Khi ấy ta phải tạo con bọ mở và cao, đồng thời phải làm sao cho các đầu ngón tay tiếp xúc và đứng vững trên mặt bàn hoặc mặt băng. (Xem hình 4.7.)

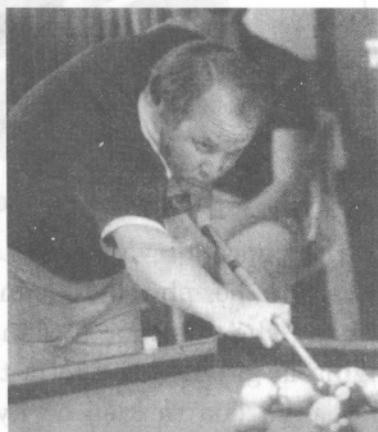

Hình 4.4. Một kiểu con bọ trên băng

Ngoài con bọ đóng và mở, bạn còn phải làm quen với việc đánh bi với con bọ bằng gỗ hoặc kim loại trong những thể bi nằm xa mà ta không thể với tay đến được. Khi sử dụng loại bọ này, cánh tay bạn phải song song với mặt bàn. Hãy xem cách đánh của Niki Mataya trong hình 4.8. Cô ấy cầm đuôi cơ

và chỉ dùng cánh tay để đẩy cây cơ trong khi tay kia nắm chặt cán của con bọ gỗ.

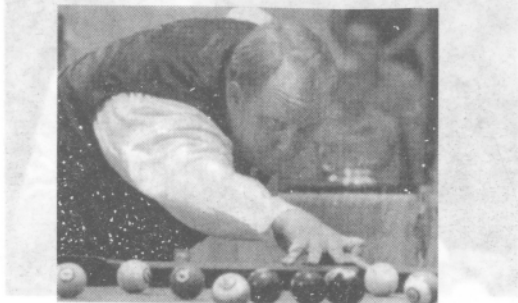
Trong quá trình chơi Bi-a chắc chắn sẽ có nhiều cách đánh rất thú vị và cũng không giống ai. Đôi khi ta cũng không cần phải để tay cầm cơ song song với mặt bàn. Chẳng hạn như trong hình 4.9, Steve phải thực hiện một cú đánh vừa nhẹ vừa chính xác lại vừa an toàn. Hãy xem cách cầm cơ của anh ấy, vừa nhẹ nhàng vừa thoải mái nhưng chẳng theo quy tắc nào cả.

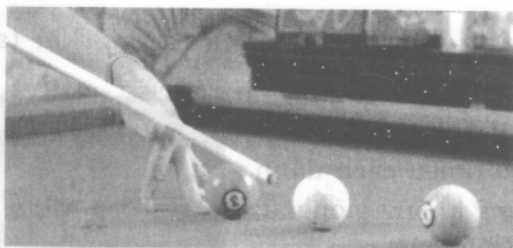
Hình 4.5. Đôi khi ta phải sử dụng con bọ đóng.

Hình 4.6a. Phải biết áp dụng từng kiểu bọ trong từng tình huống cụ thể

Hình 4.6b

Hình 4.6c. Tạo con bọ cao thật vững

Hãy học hỏi và luyện tập tất cả các kiểu bọ phổ biến cũng như lạ thường cho đến mức tự động hóa. Có nghĩa là gặp thế bi nào là tự động ta biết phải đưa ra kiểu bọ ấy để đánh mà không cần phải cố nhớ ra và mất thời gian lựa chọn. Nói tóm lại, chỉ cần luyện tập thành thạo các kỹ thuật cơ bản như con bọ, tư thế, tay cầm cơ và cú đánh là bạn đã có một nền tảng vững vàng để từ đó tiến lên những đẳng cấp cao hơn trong lĩnh vực Bi-a.

Hình 4.8. Niki Mataya thực hiện một cú đánh xa với con bọ vật liệu

Hình 4.9. Đôi khi cũng phải “phá luật”

CHƯƠNG 5

CÚ ĐÁNH

Tôi luôn luyện tập các cú đánh. Đó là kỹ thuật chơi Bi-a quan trọng nhất. Phải luôn luyện tập bởi vì trong Bi-a có vô số các tình huống khác nhau cần các cú đánh khác nhau. Nếu không luyện tập thường xuyên các cú đánh, ta sẽ nhanh chóng “xuống cơ” (chơi kém).

ALLISON FISHER

Trong Bi-a các cú đánh là kỹ thuật quan trọng nhất. Chơi Bi-a giỏi hay dở cũng là ở kỹ thuật này. Vậy đánh bi là sao? Thực ra chỉ đơn giản là chọc cây cơ vào quả bi cái và nhìn nó lăn đi.

Các cú đánh của mỗi người cũng không giống nhau và cũng chẳng ai có cú đánh hoàn hảo cả mà họ chỉ cố gắng hoàn thiện cú đánh của mình. Trong vòng 10 năm qua, Allison Fisher đã giành nhiều danh hiệu trong làng Bi-a thế giới hơn ai hết. Cô ấy đã phải tập luyện rất nhiều để hoàn thiện các cử động của cánh tay trong khi đánh bi. Có thể nói rằng chưa ai giỏi hơn cô trong kỹ thuật này. Thế nhưng, hàng ngày Allison vẫn phải tập các cú đánh để hoàn thiện hơn nữa.

Nếu không thường xuyên luyện tập các cú đánh, ngay cả một nhà vô địch cũng phải “xuống cơ”. Đặc biệt trong các trận tranh tài, nếu ta đang ở trong tâm trạng căng thẳng, lo lắng thì các cú đánh sẽ thiếu tự tin và dễ hỏng. Cú đánh trong Bi-a lỗ cũng quan trọng giống cú đánh trong môn golf,

bạn cũng phải cảm cơ (trong golf là gậy) để đánh vào quả bi (quả bóng golf.)

Hình 5.5. Nhà vô địch nhiều năm liền Allison Fisher đang chuẩn bị cho một cú đánh

Có thể mô tả một cú đánh hoàn hảo như sau: Hãy tưởng tượng trong tay bạn là một túi đựng đầy các hạt nhựa. Mở túi ấy ra và vừa đi vừa để cho các hạt nhựa ấy rơi dần ra. Bạn sẽ có được cảm giác chính xác của việc cảm cơ và đánh bi.

Túi nhựa ấy sẽ lỏng dần trong tay bạn và rồi tay bạn cũng sẽ nhẹ dần. Bây giờ hãy đứng lên với tư thế đánh Bi-a, cúi người thấp xuống như thể sắp đánh bi và hãy tưởng tượng đến túi nhựa ấy một lần nữa. Cánh tay dần được thả lỏng và cuối cùng buông hẳn xuống.

Hãy co cánh tay lên một chút và sau đó thả lỏng rồi lại co lên ngực. Nếu siêng năng tập luyện như thế bạn sẽ trở thành một tay cơ có cú đánh rất chuẩn.

Hãy bắt đầu luyện tập cú đánh với việc tập cánh tay như trên. Trước khi thi đấu, bạn phải chắc chắn rằng mình đã tập vượt kỹ từ trước. Nhất là cánh tay của bạn phải chuyển động theo đúng cách. Nếu chưa được như thế hãy chịu khó tập lại từng động tác nhỏ nhất trong các cú đánh. Bởi vì khi chúng ta

chưa nhuần nhuyễn, chưa “tự động hóa” được các động tác ấy thì khi đánh bi ta phải chú ý vào việc thực hiện các động tác này và không tập trung cho việc ngắm bi chính xác.

Trước khi vào thi đấu một ván đấu chính thức bạn phải bắt đầu với các cú đánh khởi động. Mục đích là giúp bạn biết chính xác bi mục tiêu và bi cái lăn như thế nào và sẽ lăn đến đâu. Khi biết được chính xác các điều này, ta dễ dàng xác định cách đánh bi hợp lý trong ván đấu đó.

Việc đánh vài quả khởi động sẽ giúp ta cảm nhận được tốc độ lăn của quả bi đồng thời còn tạo cơ hội cho ta tìm cách chuyển động cánh tay tới lui một cách hợp lý và đúng cách. Tuy nhiên, đánh khởi động không chỉ để được chừng ấy. Những cú đánh khởi động sẽ giúp ta giải tỏa tâm lý căng thẳng trước khi bước vào cuộc tranh tài. Ngoài ra, ta cũng sẽ lấy lại sự tập trung sau khi thực hiện những quả khởi động này. Điều này là rất cần thiết bởi vì khi thi đấu ta phải toàn tâm toàn ý vào diễn biến của cuộc chơi. Khi thực hiện một cú đánh ta phải tính đến việc tạo thuận lợi cho cú đánh tiếp theo hoặc gây khó khăn cho đối thủ cũng trong đường bi tiếp theo đó nếu ta cảm thấy không thể ghi điểm. Nên nhớ rằng quyết đoán là yếu tố tâm lý giúp ta thành công trong từng cú đánh.

Hình 5.2. Hãy cầm túi hạt nhựa và thả cho các hạt nhựa rơi dần trong tay để có cảm giác chính xác của việc đánh bi.

Ở thế bi trong hình 5.3, để thực hiện một cú đánh tốt, ta phải tìm ra vị trí hợp lý cho đôi tay và cây cơ. Cây cơ phải được cầm song song với mặt bàn và vuông góc với tay làm bọ. Tuy nhiên, theo như hình, nếu đấu thủ có vóc dáng hơi thấp

thì có thể nâng cánh tay cầm cơ lên để bảo đảm góc vuông của cây cơ với cánh tay làm bộ.

Hình 5.3. Chuẩn bị đánh

Có thể ví cánh tay làm bộ như là con lắc định vị. Bằng cách dịch chuyển cánh tay này, ta không cần phải di chuyển cả thân mình hoặc dịch chuyển tay cầm cơ mà vẫn có thể thực hiện các cú đánh với những tư thế khác nhau. Những ai phải di chuyển tới lui để chọn đường ngắm là những người chưa lão luyện trong nghề chơi Bi-a. Những tay chơi sành sỏi thường rất ít di chuyển. Bởi vì tay làm bộ rất linh động nên họ luôn thực hiện mọi cú đánh ở những hướng khác nhau.

Trong thế bi hình 5.4, tay làm bộ phải cách xa băng. Cũng tương tự như đánh golf, kéo cây cơ chậm chậm ra đằng sau để lấy đà nhưng phải thận trọng không làm cây cơ chệch khỏi đường ngắm. Cuối cùng ngừng lại một chút trước khi thụt cây cơ đến trước. Ở những người chơi thành thạo, điểm ngừng này là rất khó nhận ra nhưng nó có tồn tại bởi vì đây là thời điểm chuyển giao giữa kéo và đẩy cây cơ.

Đây cũng là lúc cần phải biết thả lỏng toàn thân. Đừng bao giờ để cơ thể bị dịch chuyển theo cú đánh. Hãy đứng vững và để cho tay cầm cơ thực hiện điều này (xem hình 5.5).

Tốt nhất là bạn nên luyện tập động tác vừa nói trên, với cây cơ mà không cần dùng bi. Cứ tập đánh vào không khí và hãy tưởng tượng tay đang cầm túi hạt nhựa. Cánh tay cầm cơ sẽ dịch chuyển theo hình vòng cung. Do đó đầu cơ sẽ chạm xuống mặt bàn khi thực hiện xong một cú đánh. Không sao cả. Nếu ta có tư thế đúng đúng cách, cây cơ sẽ ở vị trí đúng sau khi đánh bi.

Hình 5.4. Dừng lại một chút trước khi đánh cơ tới trước

Hãy giữ yên vị trí sau khi đánh và hãy tập tư thế “tĩnh” đợi khi bi mục tiêu đã vào lỗ và bi cái dừng hẳn lại mới thôi. Đứng tĩnh là động tác cần thiết nhất của giai đoạn nương theo đà đánh.

Hình 5.5. Sau khi đánh

Thế nên việc chuẩn bị đánh, đánh và dừng là 3 công đoạn cơ bản cần phải tập luyện kỹ lưỡng. Tuy nhiên, trong lúc thi đấu ta cần tập trung vào 2 yếu tố khác đó là: nắm chính xác và thả lỏng các cơ. Hãy tin tưởng vào đôi tay của mình để có thể đánh bất cứ đường bi nào theo ý mình. Đừng bao giờ dùng sức mà đánh bi, vì làm như thế sẽ gây tâm lý căng thẳng. Đó là điều tối kỵ trong môn thể thao như Bi-a. Trong khi thực hiện quả đánh, bạn dịch chuyển cây cơ tới trước thật nhanh chứ không phải là chọc tới trước thật mạnh.

CHƯƠNG 6

LẤY ĐƯỜNG NGẮM

“Khi trận đấu đang diễn tiến thì ta chỉ đánh bi một cách tự động theo các kỹ năng ta đã luyện tập trước đó. Vì thế tất cả những gì cần làm là tập trung vào việc lấy đường ngắm”.

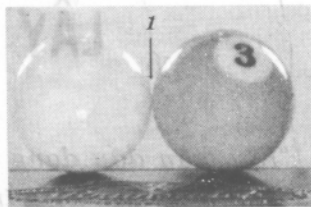
—FRANCISCO BUSTAMANTE

Lấy đường ngắm là công đoạn mất rất nhiều thời gian trong quá trình chơi Bi-a. Biết kỹ thuật đánh bi, tư thế đánh bi, cách cầm cơ đúng... vẫn chưa đủ. Để đánh bi chính xác, ta cần lấy đường ngắm chính xác và giữ cố định đường ngắm ấy. Lấy đường ngắm là quan trọng như thế. Tuy nhiên, rất may mắn là kỹ thuật này tương đối dễ tập. Hơn nữa, khi chơi Bi-a một thời gian, sớm hay muộn ta sẽ có thể tự động lấy đường ngắm mà không cần phải tập trung suy nghĩ. Giống như người tập chơi đàn ghi-ta, lúc đầu gặp rất nhiều khó khăn để đánh đúng dây đàn. Thế nhưng càng về sau các ngón tay sẽ tự động tìm đến các sợi dây đàn một cách chính xác.

Khi lấy đường ngắm có 2 nguyên tắc bạn cần nắm vững đó là điểm tiếp xúc và bi ảo. Tất cả những gì bạn cần phải biết về điểm tiếp xúc đó là nó nhỏ cỡ nào để biết cách đánh chính xác. Để hiểu rõ vấn đề này hơn, bạn hãy lấy 2 quả bi đặt chúng sát nhau trước cửa sổ có đủ ánh sáng. Hãy nhìn vào điểm tiếp xúc của chúng. Bạn thấy không? Điểm tiếp xúc rất nhỏ. (Xem hình 6.1). Vì quả bi hình cầu và đầu cơ cũng thế cho nên điểm tiếp xúc rất nhỏ. Có thể nói nó không lớn hơn đầu

nhọn của một cây đinh. Nếu ai đó cứ nghĩ rằng điểm tiếp xúc lớn cỡ đồng xu thì anh ta sẽ không bao giờ đánh bi đúng chỗ.

(1) *điểm tiếp xúc giữa 2 quả bi.*

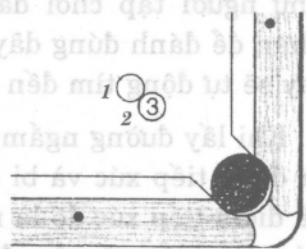
Hình 6.1. Trên thực tế, điểm ngấm đồng thời là điểm tiếp xúc có diện tích rất nhỏ

Đến đây ta hãy tìm hiểu về vấn đề chủ yếu nhất trong việc lấy đường ngắm đó là nhìn ra bi ảo. Có nghĩa là ta phải tưởng tượng ra một quả bi cái đứng gần bi mục tiêu và làm thành một đường thẳng hàng với bi cái thật và lỗ định đánh vào. Lúc này ta phải đánh sao cho bi mục tiêu đi vào lỗ giống như quả bi ảo kia. Nếu thực hiện quả đánh này thành công, bạn có thể đánh được bất cứ đường bi nào.

Trong tình huống nói trên, quả bi ảo làm thành một đường thẳng xuyên qua tâm của nó và tâm bi mục tiêu đến thẳng tâm của lỗ. (Như hình 6.2). Không cần biết bi mục tiêu nằm ở đâu so với lỗ. Chỉ cần bạn có khả năng đánh bi cái vào vị trí mà một đường thẳng vẽ xuyên qua tâm của nó và tâm của bi mục tiêu thẳng đến lỗ. Khi ấy là đã có thể đánh thành công.

(1): bi ảo, (2): bi mục tiêu.

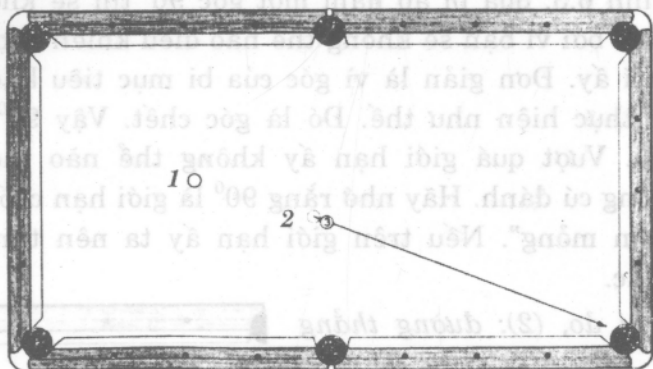
Đường ngắm với bi ảo là giải pháp cho những tình huống cần đánh “sơn mông”. Đối với những người mới tập chơi Bi-a lỗ, đánh thẳng thì quá dễ hiểu. Tuy nhiên, họ lại gặp rất nhiều khó khăn với những quả đánh “sơn mông”. Vậy lấy đường ngắm với bi ảo là một kỹ thuật bạn cần nắm vững để chơi ngày càng tiến bộ.

Hình 6.2. Bi ảo.

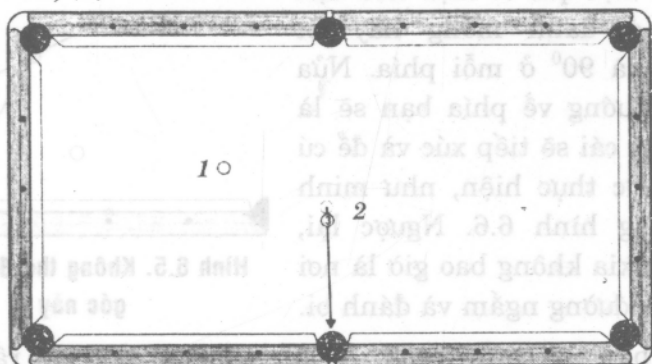
Đường bi được miêu tả trong hình 6.3 thoát nhìn tưởng như chỉ có thể đánh thẳng vào lỗ ở góc xa. Tuy nhiên, ta cũng

có thể đánh vào lỗ ở bên cạnh như hình 6.4. Đây là cú đánh rất “mỏng”, tưởng chừng như rất khó mà lại rất dễ, nếu bạn có thể nhìn ra vị trí của bi ảo và thay quả bi cái vào đó.

Hình 6.3. Một cú đánh thẳng dễ dàng

(1): bi ảo, (2): bi cái

Hình 6.4. Một cú đánh “sơn mỏng”

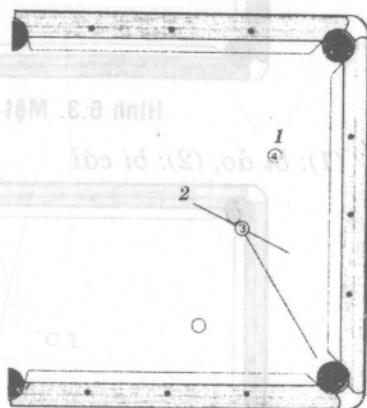
(1): bi ảo, (2): bi cái

Có một quy luật rất lạ trong Bi-a lỗ đó là nếu bạn thấy một đường bi rất dễ đánh vào lỗ thì khi thực hiện lại rất khó thành công hoặc nếu như thành công thì cũng sẽ tạo ra thế bi khó khăn cho lần đánh kế tiếp. Một khi bạn đã thành thạo trong những đường bi “mỏng”, bạn sẽ dễ dàng xử lý tất

cả các đường bi khó khác. Thế nhưng, như thế nào mới gọi là quả “mỏng”? 91° là đường bi quá mỏng. Hãy xem biểu đồ trong hình 6.5, quả bi ảo nằm một góc 90° thì sẽ không thể đánh được bởi vì bạn sẽ không thể nào điều khiển được bi cái vào vị trí ấy. Đơn giản là vì góc của bi mục tiêu không cho phép ta thực hiện như thế. Đó là góc chết. Vậy 90° là giới hạn cuối. Vượt quá giới hạn ấy không thể nào thực hiện thành công cú đánh. Hãy nhớ rằng 90° là giới hạn cuối của cú đánh “sơn mỏng”. Nếu trên giới hạn ấy ta nên tìm đường đánh khác.

–(1): bi ảo, (2): đường thẳng
180 độ

Nói như thế có nghĩa là đối với mỗi một quả bi mục tiêu bạn có 180° để đánh “mỏng” hay nói khác đi là 90° ở mỗi phía. Nửa mặt bi hướng về phía bạn sẽ là nơi mà bi cái sẽ tiếp xúc và để cú đánh được thực hiện, như minh họa trong hình 6.6. Ngược lại, nửa mặt kia không bao giờ là nơi để ta lấy đường ngắm và đánh bi.

Hình 6.5. Không thể đánh với góc này

Như bạn đã thấy trong các hình mô tả ở trên, rất hiếm khi bi cái và bi mục tiêu nằm thẳng hàng với lỗ tạo thành một góc chết. Trong quá trình diễn tiến của ván đấu Bi-a, các bi luôn cùng với nhau tạo thành một góc nào đó, góc ấy không rộng thì hẹp. Điều này có nghĩa là rất hiếm khi ngắm vào giữa bi cái mà đánh thẳng vào bi mục tiêu. Trên thực tế, các bi thường tác động vào cạnh của nhau chứ hiếm khi ngay chính diện.

–(1) 180 độ là giới hạn cuối để lấy đường ngắm.

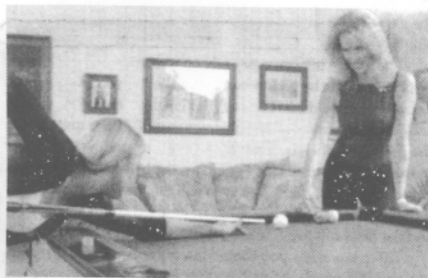
Bước kế tiếp sau đây bạn phải tập lấy đường ngắm với quả bi ảo và thay vào đó là quả bi cái thật. Nếu bạn là người chuộng lối đánh thẳng vào tâm bi, hãy thế tâm quả bi ảo bằng tâm quả bi cái. Ngược lại, nếu bạn hay đánh cu-lê lệch, hãy thay góc quả bi ảo bằng góc quả bi cái. Nói chung là đừng quá lo âu về bước này. Hãy bình tĩnh

nhẹ nhàng điều chỉnh đường ngắm. Cứ như thế, chẳng bao lâu bạn sẽ tiến bộ một cách đáng ngạc nhiên. Nghệ thuật lấy đường ngắm trong Bi-a là thực hành trong trạng thái tâm lý thoải mái với tinh thần giải trí chứ không phải là học một loạt những phương trình hình học rắc rối rồi áp dụng lên bàn Bi-a. Khi lấy đường ngắm, những người chơi Bi-a siêu đẳng trên thế giới không ai quan tâm góc ngắm ấy chính xác là bao nhiêu độ. Họ chỉ cần biết làm thế nào để bi đi chính xác và nên đánh vào thời điểm nào, đánh vào đâu.

Hình 6.7 và 6.8 chỉ ra phương pháp mà Ewa thường sử dụng để giảng cho người khác hiểu tác dụng của bi ảo. Khi hướng dẫn em gái mình là Nikki cách lấy đường ngắm, Ewa cho Nikki chỉnh hướng đánh vào bi cái thẳng với vị trí quả bi ảo (lấy bi số 3 làm bi ảo). Sau khi Nikki đã có đường ngắm chính xác, Ewa chỉ đơn giản lấy quả bi số 3 ra và cho phép Nikki thực hiện cú đánh. Nếu lấy đường ngắm chính xác, bi sẽ đi đúng hướng.

Hình 6.6. Góc đánh không bao giờ lớn hơn 180^0

Hình 6.7. Trước tiên là ngắm vào bi ảo

Hình 6.8. Sau đó lấy quả bi ảo ấy
và thực hiện cú đánh

Trở ngại lớn với những người mới tập chơi Bi-a đó là sự nóng vội. Thực ra, là người mới biết chơi, bạn không cần phải ghi điểm trong tất cả các cú đánh. Chắc chắn bạn sẽ đánh hỏng vài lần và bạn có quyền đánh hỏng. Khi đánh hỏng, đừng vội nản chí. Hãy tự cười chê mình một cách hài hước nhẹ nhàng và tiếp tục chơi. Nếu bạn đã hiểu rõ về nguyên tắc bi ảo và tạm quên nó khi chơi thì bạn sẽ đánh bi một cách tự nhiên và dễ trúng hơn. Ngoài ra, bạn cũng nên nâng cao kỹ thuật lấy đường ngắm. Thế nhưng, nếu chưa thành thạo kỹ thuật này cũng đừng quá lo lắng. Hãy thư giãn, xem đây là trò chơi, hoặc là trò giải trí. Mọi việc sẽ tiến triển thuận lợi hơn, dễ dàng hơn.

Khi lấy đường ngắm, bạn cần phải nhớ kỹ điều quan trọng đó là: đánh hỏng không phải chỉ do lấy đường ngắm sai mà còn do các yếu tố khác như cú đánh, tay cầm cơ hoặc tư thế sai. Tuy nhiên, những khiếm khuyết này sẽ được bù đắp khi ta lấy đường ngắm đúng cách. Nói như vậy có nghĩa là đừng quá quan trọng hóa việc tập luyện những kỹ thuật cơ bản đó, bởi vì chúng dễ dàng để hoàn thiện hơn so với kỹ thuật lấy đường ngắm.

Những người chơi Bi-a chuyên nghiệp cũng thường xuyên kiểm tra lại các kỹ năng chơi Bi-a của mình. Tuy nhiên, điều

đầu tiên họ quan tâm không phải là kỹ thuật lấy đường ngắm. Trước hết họ xem lại tư thế đứng, sau đó là các cú đánh. Ngoài ra, họ cũng xem lại tay nắm cơ có quá chặt hay không. Đôi khi ta nắm cơ quá chặt mà ta không biết, nhất là trong những lúc căng thẳng. Đó chính là nguyên nhân ta không thể đánh “nhuễn” và chính xác.

Một trong những huấn luyện viên nổi tiếng của Hiệp Hội Bi-a Mỹ là Randy Goettlichers sống ở Dallas đã nói: *“Những người chơi Bi-a khá khi đến gặp tôi nhờ tư vấn hay than phiền rằng họ đang gặp vấn đề trong kỹ thuật lấy đường ngắm. Thực ra, những người này đã hiểu sai. Kỹ thuật lấy đường ngắm của họ không có vấn đề gì mà vấn đề là ở 3 kỹ thuật cơ bản là tay nắm, tư thế và cú đánh. Sau khi được giải thích, họ xem xét lại 3 kỹ thuật này và dần dần giải quyết được vấn đề kỹ thuật lấy đường ngắm. Không thể lấy đường ngắm chính xác khi các kỹ thuật cơ bản kia chưa thành thạo”*.

Trong hình 6.9 Ewa kiểm tra cú đánh bằng cách thụt cơ dọc theo băng. Độ thẳng của băng sẽ giúp cô ấy biết liệu có thể đánh thẳng như ý không. Nếu đầu cơ nằm thẳng trên đường đánh, có nghĩa là vấn đề không phải do cú đánh sai.

Vậy tất cả như thế đã đủ cho ta có được đường ngắm chính xác hay chưa? Hãy tưởng tượng quả bi ảo nằm thẳng hàng với lỗ bằng cách nào đó hãy “thay” nó bằng quả bi thật. Đúng như thế các bạn ạ! Đó mới là cốt lõi của kỹ thuật lấy đường ngắm. Từ trước đến nay có rất nhiều sách nói về kỹ thuật quan trọng này. Thế nhưng, hầu hết chỉ dừng lại ở việc chỉ cho người ta đánh thẳng vào mặt đối diện trên quả bi mục tiêu để nó chạy thẳng vào lỗ.

Ngoài ra, bạn còn phải chú ý đến việc bi đi chệch hướng (bi cái đi lệch so với đường đi mà ta muốn do đánh ở mép bi

theo kiểu ép-phê). Tuy nhiên, rồi bạn sẽ thấy được rằng sai sót trên chỉ là phần ngọn. Đúng là bi sẽ đi lệch sang phải nếu bạn đánh vào mép trái và ngược lại. Tuy nhiên, não của bạn sẽ tự động ghi nhớ kiểu lệch này và trong các lần đánh sau nó sẽ tự điều chỉnh cú đánh mà không cần bạn phải cố gắng nhớ ra.

Đừng quá lo lắng khi nghe người ta nói rằng việc lấy đường ngắm là rất phức tạp. Hãy dùng phương pháp bi ảo để luyện tập và đừng để ý những lời bàn tán xung quanh.

Một vấn đề nữa bạn cần phải nắm vững đó là hình dung. Bạn phải hình dung một cú đánh trước khi thực hiện nó. Lấy đường ngắm cũng là một phần của hình dung. Trước khi thực hiện một đường cơ, bạn phải hình dung trong đầu các quả bi sẽ đi ra sao. Hãy hình dung quả bi cái rời vị trí và đi đúng đường ta muốn, đập vào bi mục tiêu và làm cho nó lăn vào lỗ đồng thời quả bi cái ấy lăn đến một vị trí thuận lợi để thực hiện cú đánh kế tiếp. Nhờ khả năng hình dung, ta có thể thấy được tất cả những gì sẽ xảy ra mà chưa cần hành động.

Hình 6.9. Đánh cơ dọc theo băng để kiểm tra cú đánh

CHƯƠNG 7

KỸ THUẬT TẠO VỊ TRÍ THUẬN LỢI CHO QUẢ ĐÁNH KẾ TIẾP

“Ai cũng có thể đưa bi vào lỗ trong một cú đánh. Điều khác biệt là làm sao để cú đánh kế tiếp cũng đưa được bi vào lỗ”.

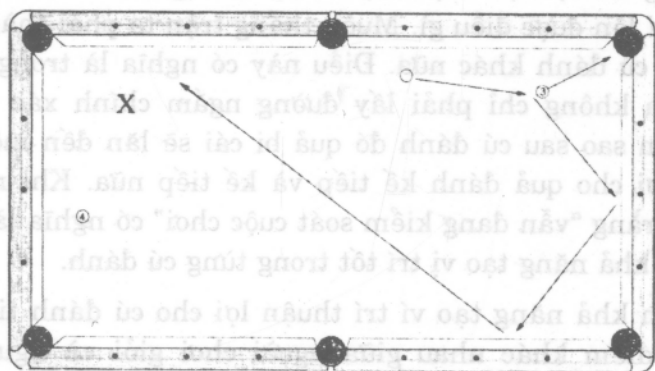
BUDDY HALL

Trong Bi-a, việc thực hiện thành công một cú đánh cũng chưa nói lên được điều gì. Muốn thắng trận ta phải thành công ở nhiều cú đánh khác nữa. Điều này có nghĩa là trong mỗi cú đánh, ta không chỉ phải lấy đường ngắm chính xác mà còn phải làm sao sau cú đánh đó quả bi cái sẽ lăn đến một vị trí thuận lợi cho quả đánh kế tiếp và kế tiếp nữa. Khi một đấu thủ nói rằng “vẫn đang kiểm soát cuộc chơi” có nghĩa là anh ta đang có khả năng tạo vị trí tốt trong từng cú đánh.

Chính khả năng tạo vị trí thuận lợi cho cú đánh tiếp theo mới là điểm khác nhau giữa người chơi giỏi và người bình thường. Những nhà vô địch là những người luôn có khả năng thực hiện được tất cả các cú đánh khó. Một khi bạn không còn phải bận tâm phải vừa làm sao ghi điểm vừa tạo vị trí thuận lợi trong một cú đánh tiếp theo thì bạn đã thực sự tiến bộ. Khi xem những nhà vô địch chơi Bi-a, bạn sẽ thường xuyên nghe họ nói: “Đường bi này quá dễ”. Bởi vì sao? Như tôi đã nói, đối với họ, việc thực hiện thành công một cú đánh không còn là vấn đề lớn nữa. Trong một ván Bi-a, chắc chắn

bạn sẽ gặp không dưới 2 đường bi khó, thường là đường bi đầu tiên. Hãy sử dụng chính đường bi ấy để khởi động bất nhịp trận đấu. Một khi ta đã “vào nhịp” của cuộc chơi, những đường bi còn lại sẽ trở nên đơn giản hơn rất nhiều.

Trên thực tế, có thể có những thế bi thực sự khó khăn làm cho ai cũng phải bối rối. Thế nhưng, nhìn chung khi bạn thấy ai đó chật vật thực hiện một đường bi, có nghĩa là anh ta vẫn chưa “vào nhịp” của cuộc chơi. Người chơi Bi-a giỏi không phải là người thực hiện thành công liên tiếp những đường bi tuyệt đẹp. Người chơi giỏi là người có khả năng làm cho những đường bi họ đánh để lại vị trí thuận lợi cho cú đánh tiếp theo. Để được như họ, bạn phải biết tưởng tượng. Có nghĩa là trước khi đánh phải hình dung được cục diện của các quả bi sau cú đánh ấy.

Hình 7.1. Một cú đánh nhiều băng để tạo vị trí thuận lợi

Giả sử bạn đang trong tình thế như hình 7.1. Quả bi số 3 phải rơi vào lỗ ở góc và bi cái phải chạm vào 2 hoặc 3 băng trước khi chạm vào bi số 4 và sau đó nằm trên vùng thuận lợi cho ta lấy đường ngắm. Hướng giải quyết thật đơn giản. Các quả bi khác đã vào lỗ. Ở chương sau chúng tôi sẽ giới thiệu đến các bạn kỹ thuật buộc quả bi cái đi theo ý đồ trước của mình.

Thế nhưng, bây giờ hãy hình dung con đường mà quả bi cái sẽ đi qua như đã minh họa.

-X: vùng X

Tiếp theo bạn phải thực hiện đường bi như bạn đã hình dung. Đây là công đoạn gây rất nhiều khó khăn cho những người chơi Bi-a mới vào nghề. Họ cố gắng tính toán chính xác từng góc đánh, từng khoảng cách trên mặt bàn. Trong đầu họ luôn hiện ra ý nghĩ: *"Trước hết ta phải đánh cho bi mục tiêu lăn xuống băng dưới 41 cm và cách băng phải 53 cm. Sau đó bi này sẽ lăn ngang mặt bàn 1,2m và phải làm sao đội vào băng 3 và lăn ngược ra 5 cm nữa mới dừng lại..."*

Sau đó họ "ra lệnh" cho đôi tay thực hiện ý định ấy. Tuy nhiên, thực tế không như họ dự tính. Ngay cả nhà bác học Albert Einstein cũng không tính trước được như thế. Những người chơi Bi-a chuyên nghiệp cũng vậy. Sự thật là ta không cần tính toán chính xác đến thế trước khi đánh bi. Bởi lẽ con người có một năng lực kỳ diệu dựa vào sự tưởng tượng. Thử so sánh việc chơi Bi-a với lái xe. Để quẹo cua bạn phải nhìn vào góc, hai tay điều chỉnh vô-lăng sao cho xe "ôm cua" đúng mức như bạn muốn. Khi đó, bạn không cần tính toán chính xác phải bẻ vô-lăng bao nhiêu độ. Bạn chỉ cần nhìn, ước lượng và để đôi tay thực hiện. Trong Bi-a cũng thế, trước khi thực hiện một cú đánh, bạn phải hình dung ra cú đánh ấy. Nếu không có năng lực này, việc chơi Bi-a sẽ rất khó khăn.

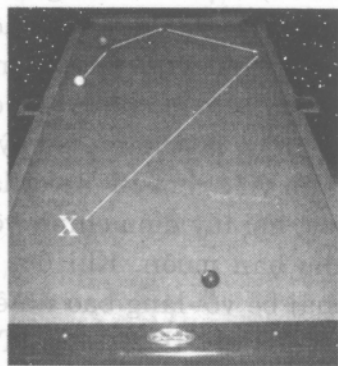
Sau đây tôi xin tiết lộ với các bạn một bí quyết nữa. Đó là: việc hình dung đường bi trước khi đánh chỉ thực sự dễ dàng khi ta đang ở trạng thái tâm lý thoải mái nhẹ nhàng. Ngược lại khi bị khiêu khích, bức tức hoặc lo âu con người sẽ rất khó vận dụng trí tưởng tượng. Vậy hãy luôn xác định chơi Bi-a với niềm say mê thích thú. Đừng để bị chi phối bởi bất cứ áp lực nào. Đó

chính là cách học chơi Bi-a mau tiến bộ nhất và nó đúng với tinh thần thể thao. Khi đang chơi Bi-a mà thấy trong lòng không được vui, hãy gác cơ về nhà nghỉ, hôm khác chơi tiếp.

Khi bạn hình dung chính xác đường bi, nghĩa là bạn đang tiến bộ. (Xem hình 7.2). Dần dần bạn sẽ tự động đánh giá, ước lượng và hình dung cách đánh khi gặp một thế bi quen thuộc. Điều này nghĩa là bạn đã có kinh nghiệm chơi Bi-a. Nếu bạn hình dung ra bi cái sẽ chạm vào bi mục tiêu ở một góc nào đó, sau đó bạn thực hiện đường bi đó như dự định. Khi ấy phần tâm trí vô thức trong bạn sẽ ghi nhớ thông tin này. Lần sau gặp thế bi tương tự, bạn sẽ không cần phải mất thời gian hình dung và tính toán để đánh. Hãy nhớ rằng bạn không cần phải cố gắng hình dung, cứ thoải mái hình dung rồi đánh. Não sẽ tự động nhớ lại cho lần sau.

-X: điểm X

Nếu bi cái nằm quá sát băng làm cho ta đánh hỏng, lần sau trong một thế bi tương tự, não sẽ “đề nghị” đặt đầu cơ cao lên trên cạnh bi một chút để khi đánh bi sẽ xoáy hơn. Nếu bạn đánh bi hơi “thiếu”, lần sau tay sẽ được não “hướng dẫn” đánh mạnh hơn một chút... Rồi bạn cũng sẽ học được cách thư giãn và tin tưởng ở đôi tay. Nếu được rèn luyện nhiều lần, đôi tay sẽ trở nên chính xác tuyệt đối. Khi ấy não ta cũng trở nên thành thạo hơn, chính xác hơn trong việc hướng dẫn đôi tay.

Hình 7.2. Hãy hình dung những đoạn thẳng trên mặt bàn để nhìn ra đường đi của bi

Đây chính là phương pháp hiệu quả nhất để nhanh chóng tiến bộ trong kỹ thuật tạo vị trí thuận lợi. Hãy quên đi việc tính toán kỹ lưỡng như đã nói ở trên. Thay vào đó hãy sử

dụng kỹ năng hình dung và ngắm để luôn tạo được vị trí thuận lợi cho cú đánh kế tiếp. (Xem hình 7.3). Chơi Bi-a cũng cần có phương pháp và kỹ thuật để tiến bộ. Vậy phương pháp ấy là gì?

Trước hết hãy rèn luyện nhiều lần. Hãy tập đánh một đường bi với 3 quả bi. Sau khi đã thành thạo thì chuyển sang 4 bi. Mỗi khi bi đi không đúng hướng, hãy xem xét lại cần phải đánh quả bi ấy như thế nào để làm cho nó đi đúng hướng. Sau đó hãy xếp bi lại và thực hiện cú đánh ấy. Việc luyện tập nhiều lần như thế với một thế bi giống nhau sẽ giúp cho trí nhớ ta ghi nhận lại kinh nghiệm này nhanh hơn.

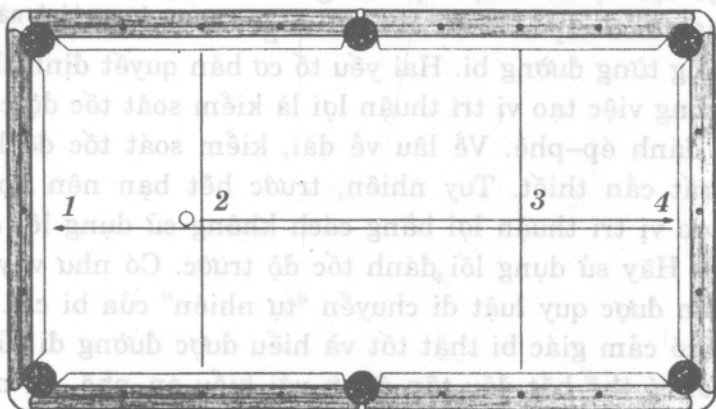
Hình 7.3. Trước tiên hãy hình dung cú đánh giống như Johny Archer trong hình này

Thứ 2 là bạn phải nắm được bản chất của việc tạo vị trí thuận lợi trong Bi-a. Nắm được điều này ta sẽ dễ dàng đánh giá ước lượng từng đường bi. Hai yếu tố cơ bản quyết định thành công trong việc tạo vị trí thuận lợi là kiểm soát tốc độ của bi cái và đánh ép-phê. Về lâu về dài, kiểm soát tốc độ là kỹ thuật rất cần thiết. Tuy nhiên, trước hết bạn nên học kỹ năng tạo vị trí thuận lợi bằng cách không sử dụng lối đánh ép-phê. Hãy sử dụng lối đánh tốc độ trước. Có như vậy bạn mới nắm được quy luật di chuyển “tự nhiên” của bi cái. Một khi đã có cảm giác bi thật tốt và hiểu được đường đi của bi, bạn mới có thể bắt đầu tập đánh với kiểu ép-phê. Dĩ nhiên thay đổi lối đánh sẽ gây không ít khó khăn cho ta. Tuy nhiên, đó là điều cần thiết.

Kiểm soát tốc độ của bi là một trong những kỹ năng cơ bản mà tất cả những người chơi Bi-a giỏi trên thế giới này

đều phải thường xuyên luyện tập để nâng cao trình độ. Cách nhanh nhất là luyện tập nhiều lần. Ngoài ra, đánh vào tâm bi cũng là vấn đề quan trọng trong kỹ thuật chơi Bi-a. Đánh vào tâm bi và để nó lăn “tự nhiên”. Tôi dùng từ “tự nhiên” ở đây có nghĩa là muốn ám chỉ đến việc không dùng lối đánh ép-phê. Khi ta đánh không trúng tâm bi như ý định, hãy dời con bọ gần với bi cái một chút để bảo đảm đánh trúng tâm. Nếu bi cái không dội thẳng lại sau khi chạm vào băng, có nghĩa là bạn vẫn chưa đánh trúng tâm.

Ý nghĩa của việc luyện tập như thế là giúp bạn thực hiện được các cú đánh giành quyền khai cuộc (cú đánh lag). Đây là cú đánh mà mỗi người đều thực hiện lúc mở đầu một ván Bi-a. Cú đánh này cũng là cơ hội để ta thử kiểm soát tốc độ đánh. Trong hình 7.4, cứ đặt quả bi cái nằm ở bất cứ vị trí nào, sau đó đánh cho nó lăn xuống băng dưới và dội ngược về phía bạn. Tốt nhất là bi quay lại chạm vào băng trên rồi dội ra một chút trước khi dừng lại. Đó là một cú đánh lag hoàn hảo.

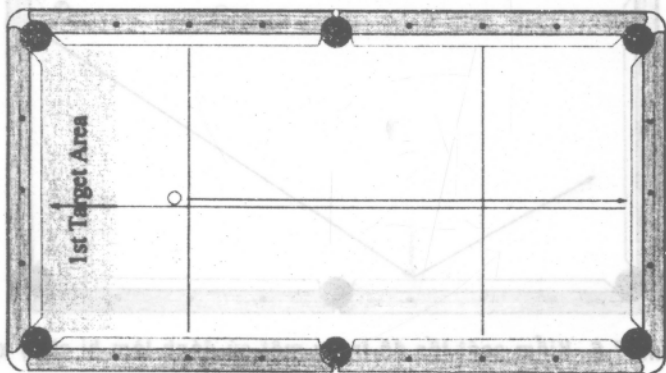

Hình 7.4. Luyện tập cú đánh lag

(1): băng trên, (2): lăn ngang đầu bàn, (3): lăn ngang cuối bàn, (4): băng dưới.

Có thể sau những quả đánh lag như thế, bi sẽ nằm ở những vị trí khác nhau. Khi ấy hãy để ý so sánh bi nằm ở đâu để từ đó biết được nên đánh như thế nào là vừa. Có như thế ta mới tìm ra một quả đánh hoàn hảo để làm chuẩn. Khi đã định chuẩn, ta sẽ tự động điều chỉnh tốc độ tay đánh và các cú đánh lag kế tiếp sẽ chính xác hơn.

Khi bạn đã có thể thực hiện các quả đánh như thế 5 lần chính xác cả 5 bi chạy về nằm trong vùng 1 thì hãy tập ở mức độ cao hơn. Hãy đánh bi cùng với cách đánh như thế nhưng dội lại băng dưới và lăn về vùng 1. Sau đó hãy đánh sao cho bi đến vùng 2 rồi vùng thứ 3... cho đến khi bạn có thể dễ dàng điều khiển quả bi cái lăn đến bất cứ vùng nào bạn muốn (xem hình 7.5.)

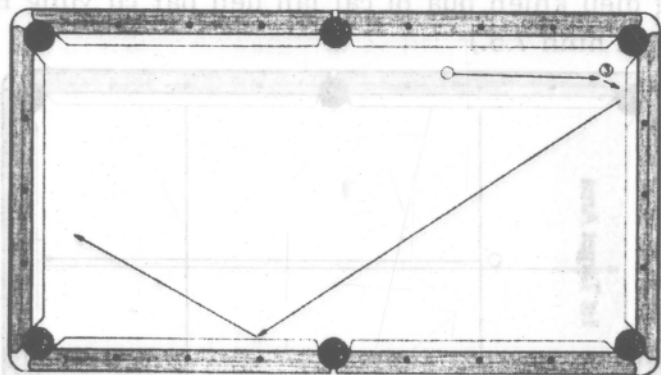

Hình 7.5. Bi quay về vùng 1

-1st Target Area: vùng mục tiêu 1.

Để cải thiện kỹ năng kiểm soát tốc độ trong vấn đề tạo vị trí thuận lợi, hãy sử dụng thêm một quả bi mục tiêu để luyện tập. Chuẩn bị một cú đánh như hình 7.6. Thực ra một cú đánh như thế này rất đơn giản, chỉ là cú đánh vào góc gần nhất. Tuy nhiên, vấn đề là phải làm sao cho quả bi dội vào băng dưới và sau đó chạy về băng trên. Một khi bạn đã có

thể điều khiển bi cái đi vào băng trên như thế, hãy thay đổi luyện tập một cú đánh khác. Lần này làm cho bi cái xuất phát từ vùng 1 và cuối cùng về trên băng trên. Sau đó cho nó đi vào vùng 2, vùng 3 như thế... Khi tập luyện như vậy bạn sẽ ghi nhớ một cách tự nhiên. Khi mắt bạn nhìn thấy diễn biến của thế bi, bạn sẽ tự điều chỉnh quả đánh. Vấn đề là bạn phải đánh “mỏng” cho bi mục tiêu nhẹ nhàng dội lại 2 băng như đã mô tả... Bạn có thể đánh bi mục tiêu thật “dày”. Tuy nhiên, làm như thế sẽ thay đổi đường đi của bi cái và nó phải đập vào 3 thay vì 2 băng để trở về băng trên. Tập luyện như thế nhiều lần kỹ thuật đánh bi của bạn sẽ được cải thiện đáng kể.

Hình 7.6. Kiểm soát tốc độ trong một cú đánh làm bi chạy xa

Trong một cú đánh có vài điểm để bạn lấy đường ngắm trên quả bi và thực hiện thành công cú đánh ấy. Tuy nhiên, chỉ có duy nhất một điểm mà ngắm vào đó bạn vừa thực hiện thành công cú đánh vừa tạo vị trí thuận lợi cho cú đánh kế tiếp.

Trước khi đọc tiếp các nội dung khác trong cuốn sách này, hãy vận dụng những kiến thức mới vừa đọc để tập chơi Bi-a trong vài tuần. Hãy để tư tưởng thoải mái trong khi điều khiển cây cơ, đánh bi và kiểm soát tốc độ của bi cái. Một khi

đã quen với việc chơi Bi-a thể loại 9 bi, hãy tiếp tục đọc cuốn sách này ở chương 8. Sau đây, chúng tôi sẽ giới thiệu về kỹ thuật đánh ép-phê, một kỹ thuật rất quan trọng. Tuy nhiên, trước tiên bạn hãy tập thành thạo những kỹ thuật cơ bản như tư thế, con bọ, quả đánh và kiểm soát tốc độ.

Khi đã nắm vững các kỹ thuật nói trên, việc học tiếp kỹ thuật ép-phê sẽ dễ dàng hơn và bạn cũng mau chóng tiến bộ hơn. Cứ xem những kỹ thuật cơ bản là những nấc thang đầu tiên và ép-phê là nấc thang cao hơn. Làm sao leo lên cao khi những nấc thang đầu ta bước không vững? Hãy kiên nhẫn luyện tập cách điều khiển cây cơ trước khi tập đánh ép-phê.

CHƯƠNG 8

ĐÁNH ÉP-PHÊ

“Đây chính là điểm khác biệt giữa những tay cơ chuyên nghiệp với hạng nghiệp dư, những người không dám đánh bi xoáy mà chỉ biết đánh thẳng vào tâm bi”.

EARL STRICKLAND

Ép-phê là đánh vào bên trái hoặc bên phải của tâm quả bi cái. Nếu đánh vào trên hoặc dưới tâm bi cái (cu-lê hoặc giạt lùi) thì cũng làm cho đường đi của bi cái thay đổi. Tuy nhiên, đây không phải là những kỹ thuật ép-phê. Cu-lê và giạt lùi khác ép-phê ở chỗ chúng làm thay đổi ngay đường đi của bi cái sau khi bi cái chạm vào bi mục tiêu. Trong khi đó, ép-phê không làm thay đổi đường đi của bi cái nhiều lắm cho đến khi bi cái chạm vào băng.

Nếu ta đánh về bên phải của tâm bi cái (ép-phê phải) thì nó sẽ đi cong về bên phải. Sau khi chạm vào băng, ma sát của bi đang xoáy sẽ làm nó bật sang phải. Ngược lại cũng thế, nếu đánh vào bên trái thì bi cái sẽ xoáy ngược về phía trái khi chạm băng.

Nếu ta đánh bên trên tâm bi cái thì nó sẽ mang lực nằm trên, sau khi chạm vào bi mục tiêu nó sẽ chạy theo quả bi đó. Nếu đánh dưới tâm bi cái (đánh giạt lùi, đánh kéo) thì nó sẽ chạy giạt trở lại sau khi chạm vào bi mục tiêu.

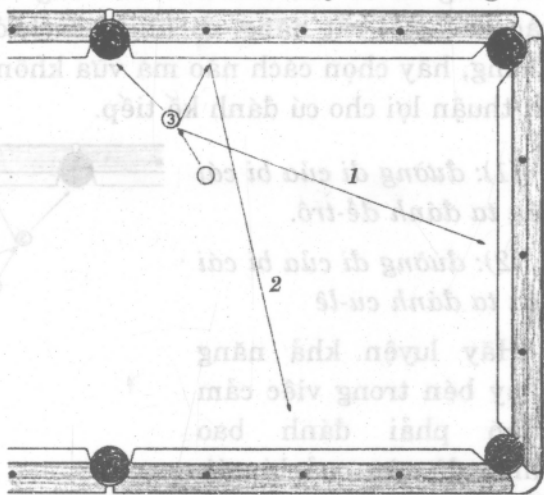
Khi thi đấu, những tay cơ chuyên nghiệp không cần phải di chuyển nhiều nhưng vẫn có thể đánh chính xác tất cả các

thế bi. Có được khả năng này là do họ rất lão luyện trong việc dự đoán đường đi của bi cái và chỉ cần sử dụng kỹ thuật kiểm soát tốc độ và ép-phê là đủ điều khiển nó. Hãy xem thế bi hình 8.1, nếu bạn không sử dụng ép-phê, bi cái sẽ chạm vào băng ở điểm A, sau đó dội ngang mặt bàn và có thể lăn luôn vào lỗ. Tuy nhiên, nếu bạn đánh ép-phê vào mép phải (khoảng 3^0) nó sẽ chạm vào điểm A và lăn xoáy ra xa vùng lỗ.

(1): đường đi của bi cái nếu ta đánh ép-phê phải.

(2): đường đi của bi cái nếu ta đánh thẳng vào tâm bi.

Ngoài ra, bạn cũng có thể đánh kéo (giật lùi) bi cái ra xa bi số 3 và không chạm vào băng trên. Bạn cũng có thể sử dụng cu-lê để đưa bi cái vào băng đối diện (như

Hình 8.1. Sử dụng kiểu đánh ép-phê để tránh phạm lỗi bi cái vào lỗ

hình 8.2). Trong khi đánh ép-phê không làm thay đổi đường đi của bi cái khi nó chạm vào bi mục tiêu thì đánh cu-lê và giật lùi có tác dụng ngược lại. Đó là sự khác nhau lớn nhất giữa ép-phê với cu-lê và giật lùi. Ép-phê được dùng để thay đổi đường đi của bi cái sau khi nó chạm vào băng trong khi cu-lê và giật lùi làm bi cái đổi hướng sau khi chạm vào bi mục tiêu. Ngoài ra, người ta còn kết hợp cả 3 cách đánh này để thực hiện những kiểu bi mà họ thích.

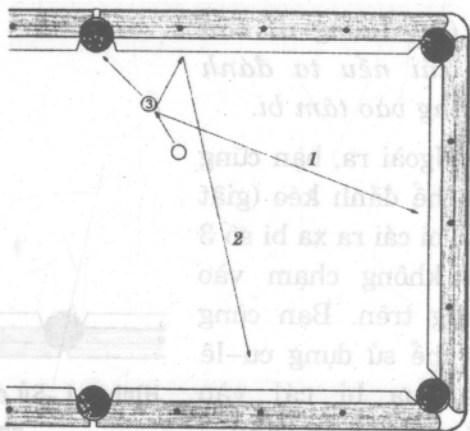
Để luyện tập đánh ép-phê, người ta sử dụng phương pháp “vẽ đồng hồ”. Hãy tưởng tượng ra một cái đồng hồ trên quả bi

cái. Trên cái đồng hồ ấy có các số nằm vòng quanh. Hãy đánh vào số mà ta muốn. Đánh vào số 3 nếu là ép-phê phải, vào số 9 nếu là ép-phê trái. Đừng lăm lăm ép-phê với cu-lê và giật lùi. Chúng ta biết rằng các kiểu đánh xoáy này không phải lúc nào cũng giúp ta tránh phạm lỗi bi cái vào lỗ. Tuy nhiên, theo như hình 8.3, chỉ cần một nửa đầu cơ đánh vào bi cái cũng đã có thể đưa nó đến vùng an toàn. Lỗi đưa bi cái vào lỗ là lỗi rất nặng, có nhiều cách để tránh lỗi này. Thế nhưng, hãy chọn cách nào mà vừa không phạm lỗi vừa tạo vị trí thuận lợi cho cú đánh kế tiếp.

(1): đường đi của bi cái nếu ta đánh đề-trô.

(2): đường đi của bi cái nếu ta đánh cu-lê

Hãy luyện khả năng nhảy bén trong việc cảm nhận phải đánh bao nhiêu độ vào quả bi cái. Khi đã có kinh nghiệm rồi bạn sẽ tự động áp dụng đúng vào trong từng

Hình 8.2. Một cú đánh giật lùi hoặc cu-lê

cú đánh khác nhau. Việc này cũng sẽ giúp củng cố khả năng hình dung của bạn trước khi thực hiện một cú đánh. Một khi bạn đã có những khả năng này, hãy tin tưởng khi sử dụng chúng và nhớ phải luôn luyện tập nâng cao và cải thiện hàng ngày. Có nhiều phương pháp khác nhau để hoàn thiện cú đánh ép-phê mà chúng tôi sẽ giới thiệu đến các bạn trong chương 13. Hãy luyện tập theo các phương pháp này cho đến khi bạn thực sự lão luyện trong cú đánh ép-phê.

1-1/2 tip: đánh một nửa cơ bên trái.

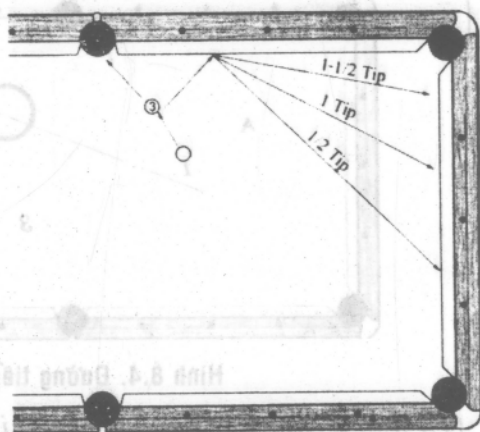
1 tip: đánh thẳng.

1/2 tip: đánh một nửa cơ bên phải

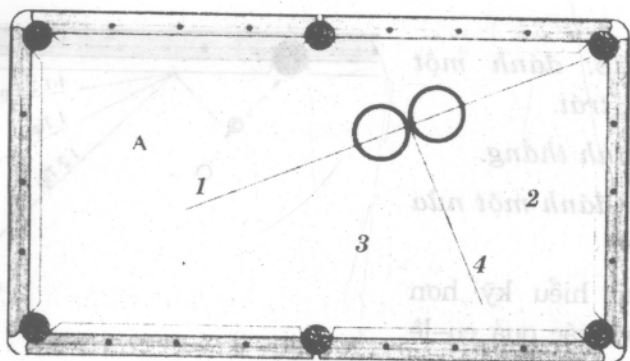
Hãy tìm hiểu kỹ hơn một chút về các quả cu-lê và giạt lùi. Chúng ta đã biết rằng các quả đánh kiểu này sẽ làm cho bi cái thay đổi đường đi khi chạm vào bi mục tiêu. Thông thường

bi cái sẽ rời bi mục tiêu theo một đường tiếp tuyến với đường đánh. Khoảng 90^0 so với đường tiếp xúc với bi mục tiêu. Thực ra, mọi bi va chạm với nhau đều đi theo đường tiếp tuyến như thế. Bi mục tiêu luôn đi song song với đường tiếp xúc giữa nó với bi cái như minh họa trong hình 8.4 khi bi cái được đánh từ vị trí A. Bạn cũng thấy trong hình, bi cái luôn đi theo đường tiếp tuyến sau khi va chạm.

Một khi đã biết đường đi của bi cái như thế, việc lấy đường ngắm cũng sẽ dễ dàng hơn. Nếu mắt ta thấy bi cái không đi theo đường tiếp tuyến này, nào sẽ biết rằng việc lấy đường ngắm chưa đúng và sẽ điều chỉnh lại cú đánh lần sau.

Hình 8.3. Đánh ép-phê tạo ra nhiều góc đánh đa dạng

Hình 8.4. Đường tiếp tuyến

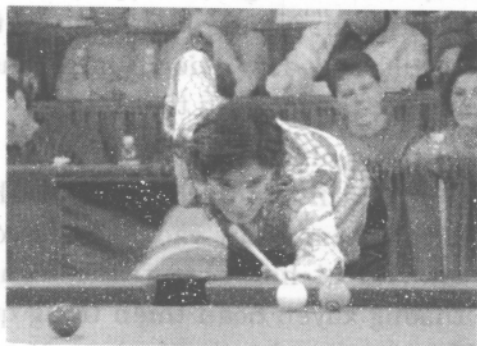
(1): đường ngắm. (2): vùng bi cái sẽ lăn đến nếu đánh cu-lê. (3): vùng bi cái sẽ lăn đến nếu đánh dề-trô. (4): đường tiếp tuyến

Nếu đánh mà không sử dụng cu-lê và giạt lùi đường đi của bi cái sẽ không thay đổi sau khi nó chạm vào bi mục tiêu và nó sẽ rời điểm chạm và lăn dọc theo đường tiếp tuyến cho đến khi nó chạm vào một quả bi khác hoặc chạm vào băng mới thay đổi đường đi ấy. Tuy nhiên, chúng ta có thể thay đổi đường tiếp tuyến này với các cú đánh cu-lê và giạt lùi như đã minh họa trong hình 8.2. Đường đi của bi cái được chỉ rõ bằng cách đánh dấu trên hình. Đánh cu-lê sẽ làm bi cái đi thẳng tới trước so với đường tiếp tuyến. Trong khi đó, đánh giạt lùi sẽ kéo bi cái chạy ngược trở lại so với đường tiếp tuyến. Bằng cách “thêm” hoặc “bớt” một chút trong cu-lê và giạt lùi, ta có thể làm cho bi đi chệch ít hoặc chệch nhiều.

Làm bi thay đổi đường đi bằng Culê và giạt lùi như thế bạn vẫn chưa thể điều khiển bi đi đến bất cứ nơi nào bạn muốn. Tuy nhiên, chỉ cần sử dụng một chút ép-phê bạn sẽ có thể thực hiện được điều này. Đây chính là sự khác biệt của những tay cơ chuyên nghiệp và là bản lĩnh của nhà vô địch. Nói tóm lại, kiểm soát tốc độ, cu-lê, giạt lùi và ép-phê là

những vũ khí lợi hại mà một người bước vào nghiệp chơi Bi-a cần phải có để khẳng định tên tuổi của mình.

Hãy nhớ rằng tốc độ của cây cơ ảnh hưởng đến tất cả các thao tác kỹ thuật khác khi đánh bi. Một cú đánh mạnh sẽ gia tăng hiệu quả của cu-lê và giạt lùi, do đó bi sẽ đi theo đường tiến hoặc lùi khi tác động mạnh đến bi mục tiêu. Tuy nhiên, đánh ép-phê lại khác, càng đánh nhẹ hiệu quả càng cao khi bi cái chạm băng. Một khi đã nắm vững lý thuyết này, cùng với việc biết chọn điểm tiếp xúc đúng, bạn sẽ đánh với tốc độ hợp lý.

Hình 8.5. Những tay cơ chuyên nghiệp như Karen Corr có thể đánh ép-phê ngay rìa bi bởi vì họ có cơ tốt

Ngoài ra bạn còn phải biết rằng khi đánh ép-phê ta còn phải tùy vào độ cứng của đầu cơ. Căn cứ vào độ cứng ấy ta đặt điểm tiếp xúc giữa đầu cơ gần hay xa tâm bi cái. Trước tiên, hãy đánh ở hơn nửa quả bi để làm quen với cảm giác tiếp xúc. Những tay cơ chuyên nghiệp luôn đánh ngay rìa bi mà không bị trượt cơ. Tuy nhiên, vì cơ của họ là loại rất tốt, đầu cơ được bọc bằng nickel với vải da bọc để thấm lơ, do đó đánh bi rất dễ. (Xem hình 8.5). Với ta thì khác, hãy tập đi trước khi tập chạy. Đừng chủ quan nóng vội và cũng đừng ảo tưởng rằng mình đã thành thạo tất cả. Đó mới là tính cách của người chơi Bi-a, khác với những môn thể thao phổ thông khác.

Nếu bạn tập luyện thành thạo tất cả những kỹ thuật sẽ được giới thiệu ở chương 13, bạn sẽ trở thành một tay cơ có tầm cỡ trong làng Bi-a. Có một điều mà chúng ta cần phải thừa nhận đó là khi ta luyện tập, những thao tác kỹ thuật đơn thuần chỉ là những hành động bề ngoài. Thế nhưng, khi thi đấu những thao tác kỹ thuật này phải được tự động hóa và chúng được thể hiện hay hoặc dở còn tùy vào trạng thái tâm lý của ta lúc đó. Chơi Bi-a là phải sử dụng tất cả những kiến thức, kỹ thuật và kinh nghiệm hợp lại trong một trạng thái tinh thần thoải mái. Những kiến thức lý thuyết thì có sẵn và ai cũng có thể học. Tuy nhiên, không phải ai cũng có thể vận dụng vào thực tế một cách thành thạo.

Ép-phê là một trong những kỹ thuật bậc cao của Bi-a mà ta không thể học một cách nhanh chóng được. Thành thạo kỹ thuật này nhanh hay chậm là tùy vào việc bạn có quen với kỹ thuật đánh ngoài tâm bi hay không. Đây cũng là một kỹ thuật cần được thường xuyên hoàn thiện trong quá trình chơi Bi-a. Bạn sẽ dần nâng cao kỹ thuật này một cách tự nhiên chứ không phải là cố ép mà học nó. Nếu muốn nhanh chóng vượt qua bạn bè ở kỹ thuật này, cách tốt nhất là dành nhiều thời gian luyện tập nhiều hơn họ.

Kỹ thuật đánh ép-phê luôn mang nặng dấu ấn cá nhân. Nhiều tay cơ, chẳng hạn như nhà Vô Địch Thế Giới Willie Mosconi, luôn cho rằng đánh vào tâm bi mới là quan trọng nhất. Bên cạnh đó còn phải biết kiểm soát tốc độ. Ngược lại, Earl Strickland khẳng định rằng điểm yếu lớn nhất của người chơi Bi-a là không biết làm cho bi xoáy, chỉ có những người trình độ hạn chế mới sợ phải đánh ép-phê. Đối với những quan niệm trên, bạn có thể theo hoặc không theo. Hãy tự định hình phong cách và lối chơi của bạn. Hãy tập theo kỹ thuật nào bạn cảm thấy sở trường.

CHƯƠNG 9

BĂNG BI

“Đánh bi vào băng rồi để đội ra thì cũng chưa phải là chơi băng bi. Chơi băng bi phải là điều khiển bi đi như ý sau khi bi đội vào băng”

JOHN BRUMBACK

Thông thường, người ta thụt bi cái vào bi mục tiêu sao cho bi mục tiêu lọt vào lỗ. Tuy nhiên, với kỹ thuật cao, bi mục tiêu có thể sẽ phải chạm vào băng trước khi đi vào lỗ. Kỹ thuật này gọi là “Băng bi”.

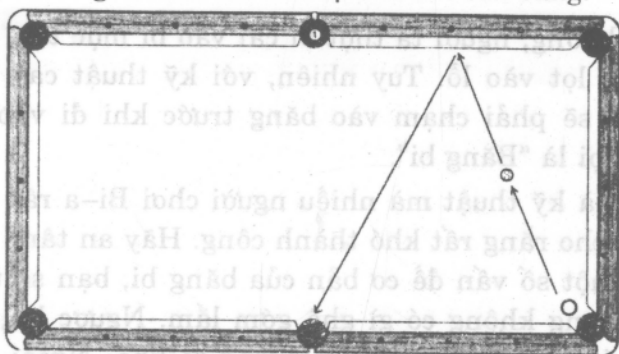
Băng bi là kỹ thuật mà nhiều người chơi Bi-a rất ngại sử dụng vì họ cho rằng rất khó thành công. Hãy an tâm. Nếu đã nắm được một số vấn đề cơ bản của băng bi, bạn sẽ thấy kỹ thuật này cũng không có gì ghê gớm lắm. Ngược lại, nó còn giúp bạn giải quyết được nhiều đường bi khó. Ngoài ra, bạn còn có thể sử dụng kỹ thuật này để tạo vị trí thuận lợi cho cú đánh kế tiếp.

Trước hết hãy tìm hiểu về băng. Nhiều người cho rằng bi chạm vào băng sẽ đội ra theo một góc bằng với góc bi đi vào. Có nghĩa là nếu góc vào là 45° thì góc ra cũng là 45° . Đúng, đúng là như thế nếu đó là băng chuẩn. Tuy nhiên, không phải băng ở bàn Bi-a nào cũng chuẩn và rất khó để xác định băng có chuẩn hay không. Bạn sẽ rõ hơn về vấn đề này qua hình 9.1 và 9.2.

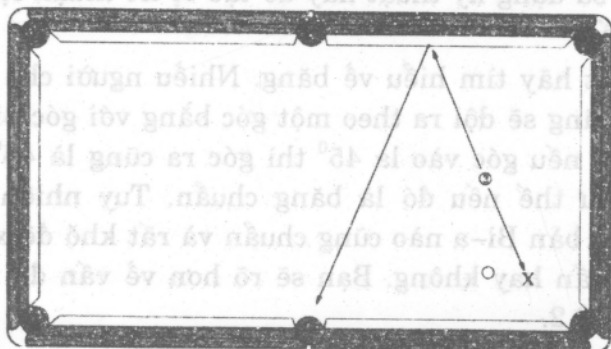
Thế bi trong hình 9.1 là tình huống thường gặp nhất khi chơi Bi-a lỗ. Theo như hình này, băng bi được tạo thành từ 2

góc bằng nhau, góc ra bằng góc vào. Nếu được như thế thì quá tốt. Tuy nhiên, trong thực tế không bao giờ có như thế. Băng sẽ làm cho đường bi ra giảm góc so với đường bi vào. Do đó, hình 9.2 mới thực tế hơn.

Góc bi ra sẽ giảm bớt so với góc bi vào do đó bi cũng sẽ đi không đúng như dự tính sau khi chạm băng. Đây là điều mà bạn cần nhớ kỹ. Một khi đã hiểu được tính chất của băng như thế ta sẽ dễ dàng tính trước được góc chính xác để đánh băng bi. Bây giờ hãy thử đánh vào bi cái làm cho nó đập vào bi mục tiêu để làm quả bi này chạm vào băng và dội ngược trở ra. Mục đích là để có được cảm giác đầu tiên về độ đàn hồi của băng.

Hình 9.1. Quan niệm thứ nhất: băng bi sẽ cho ra 2 góc như nhau

Hình 9.2. Trên thực tế, góc ra của băng bi nhỏ hơn một chút so với góc vào

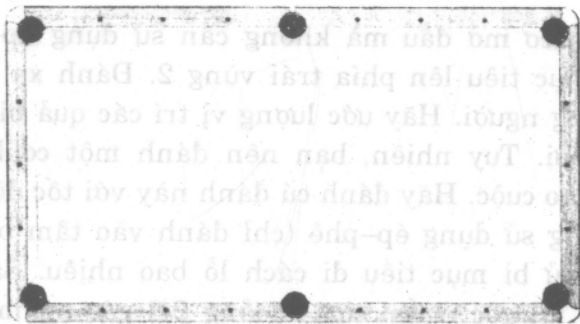
Để đánh cơ mở đầu mà không cần sử dụng ép-phê, hãy hướng bi mục tiêu lên phía trái vùng 2. Đánh xa bao nhiêu tùy vào từng người. Hãy ước lượng vị trí các quả bi trước khi bắt đầu chơi. Tuy nhiên, bạn nên đánh một cơ khởi động trước khi vào cuộc. Hãy đánh cú đánh này với tốc độ vừa phải và nhớ đừng sử dụng ép-phê (chỉ đánh vào tâm bi). Khi ấy hãy xem thử bi mục tiêu đi cách lỗ bao nhiêu. Sau đó hãy điều chỉnh lại góc ngắm còn khoảng 2/3 góc ngắm trước đó. Tiếp theo hãy đánh thêm một quả thử nghiệm nữa. Hãy điều chỉnh lại một chút. Lúc này bạn đã có thể đánh chính xác rồi đấy. (Xem hình 9.3)

Nếu đã biết cách điều chỉnh đường đi của băng khi đánh thẳng vào tâm bi thì bạn sẽ dễ dàng tính được đường đi của bi trong các loại băng khác. Chẳng hạn như trong một cú đánh nửa băng, hãy điều chỉnh lại một nửa so với cú đánh băng thẳng tâm bi.

Trong thực tế các cú đánh băng bi đều không đánh thẳng tâm như cú đánh trên. Do đó phải đánh các cú băng bi khác nhau tùy theo từng trường hợp cụ thể. Để ngắm một đường băng bi trong cú đánh xa góc, hãy hình dung đến một cú đánh thẳng tâm. Sau đó quyết định bi cái sẽ đập vào vị trí nào trên bi mục tiêu nếu đánh thẳng. Rồi hãy trừ một chút để đạt được ép-phê như ý. (Xem hình 9.4.)

Hình 9.3. Hãy thư giãn và lấy đường ngắm

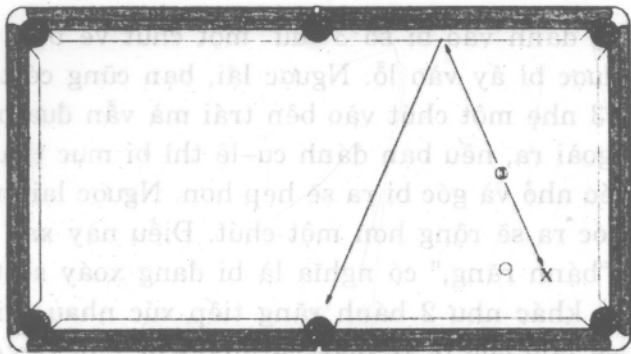
Hình 9.4. Bi cái và bi mục tiêu nằm trên một đường thẳng để dễ dàng đưa vào lỗ

Trong cú đánh này bi cái và bi mục tiêu nằm ở vị trí không thuận lợi để đưa bi vào lỗ. Hãy đánh thẳng vào bi số 3 làm cho nó dội băng ra và chạm vào bi cái lần nữa. Mục đích là không cho nó đi vào vùng có thể lọt xuống lỗ. Để được như thế bạn phải hình dung ra bi cái sẽ di chuyển ra sao nhằm thực hiện cú đánh như hình 9.5.

Điểm X nằm trên đường thẳng trong hình 9.5 đánh dấu điểm ngắm trên quả bi mục tiêu. Nếu đánh bi cái vào đó thì cú đánh mới thành công. Bằng cách đánh tất bi số 3 ở điểm này, ta có thể hoàn thành cú đánh như thể là các bi nằm thẳng hàng.

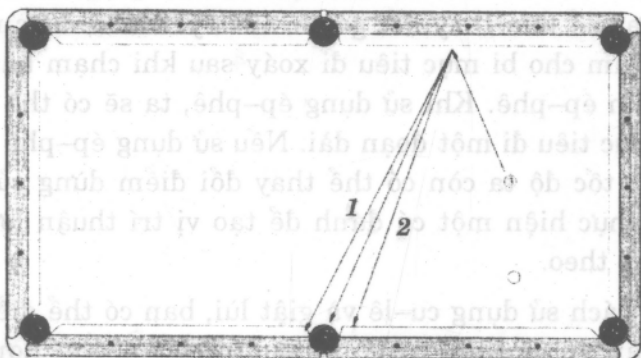
Có thể áp dụng cách đánh này trong tất cả các quả băng bi. Trước tiên hãy tìm ra điểm ngắm trên bi mục tiêu nằm thẳng hàng với một cú băng bi thẳng. Sau đó bạn sẽ tìm ra hướng đánh chính xác cho quả băng bi ấy.

Tuy nhiên, có đôi khi ta đánh vào điểm ngắm nhưng kết quả là bi cái lại lăn vào lỗ hoặc tạo vị trí bất lợi cho cú đánh kế tiếp. Có 2 cách (thường được dùng kết hợp) để thay đổi điểm ngắm. Hình 9.6 sẽ minh họa cho tác dụng của tốc độ đánh.

Hình 9.5. Hãy tưởng tượng ra điểm tiếp xúc trên bi cái trước khi đánh

– X: điểm ngắm trên bi mục tiêu

Hình 9.6. Sử dụng tốc độ đánh để khắc phục bất lợi khi điểm ngắm không thuận lợi

(1): đánh “thiếu”. (2): đánh “dư”

Bạn nên thực hiện quả bằng bi với tốc độ vừa phải. Nếu đánh mạnh, bi sẽ chạy “thiếu” khi rời khỏi băng và kết quả là nó sẽ “thiếu” một chút để đến đúng mục tiêu. Ngược lại, nếu bạn đánh quá yếu, góc bi ra sẽ rộng hơn và “dư” một chút để đến đúng mục tiêu.

Một khi đã hiểu thế nào là “dư” và “thiếu” bạn sẽ biết cách thay thế điểm tiếp xúc trên bi mục tiêu. Điều đó có nghĩa là

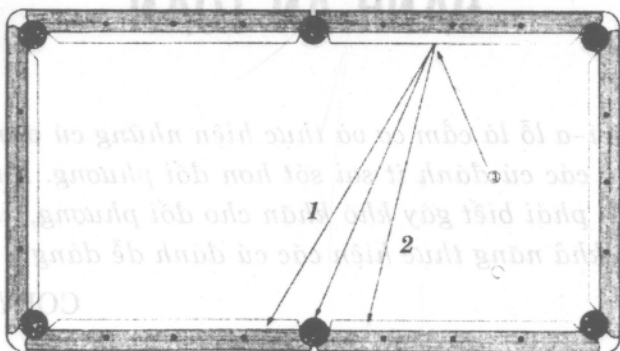
bạn có thể đánh vào bi số 3 “dư” một chút về bên phải mà vẫn đưa được bi ấy vào lỗ. Ngược lại, bạn cũng có thể đánh vào bi số 3 nhẹ một chút vào bên trái mà vẫn đưa bi ấy vào góc xa. Ngoài ra, nếu bạn đánh cu-lê thì bi mục tiêu sẽ chịu một lực kéo nhỏ và góc bi ra sẽ hẹp hơn. Ngược lại, nếu đánh giạt lùi, góc ra sẽ rộng hơn một chút. Điều này xảy ra là do hiệu ứng “bánh răng,” có nghĩa là bi đang xoáy sẽ tác động vào quả bi khác như 2 bánh răng tiếp xúc nhau. Bi A xoáy bên trái sẽ làm cho bi B xoáy về phải khi 2 bi tác động với nhau. Ngược lại cũng thế.

Tuy nhiên, nếu chỉ đánh với tốc độ hay giạt lùi hoặc cu-lê vẫn chưa thể làm thay đổi góc bi theo ý. Muốn được như thế, ta phải làm cho bi mục tiêu đi xoáy sau khi chạm băng bằng cách đánh ép-phê. Khi sử dụng ép-phê, ta sẽ có thể “quăng” quả bi mục tiêu đi một đoạn dài. Nếu sử dụng ép-phê kết hợp với đánh tốc độ ta còn có thể thay đổi điểm dừng của bi cái sau khi thực hiện một cú đánh để tạo vị trí thuận lợi cho cú đánh tiếp theo.

Bằng cách sử dụng cu-lê và giạt lùi, bạn có thể điều khiển quả bi cái lăn đến bất cứ vị trí nào trên bàn. Kết hợp hai kỹ thuật này với băng bi, bạn sẽ vừa đánh bi ghi điểm vừa có thể đưa bi cái đến vị trí thuận lợi. Hình 9.7 minh họa ảnh hưởng của đánh ép-phê đến đường đi của bi.

Bạn nên lưu ý là chúng ta có thể dùng ép-phê để thay đổi đường đi của bi theo ý mình. Điều này xảy ra là do tác dụng của ép-phê đã chuyển từ bi cái sang bi mục tiêu. Nếu ta đánh ép-phê bên phải vào bi cái, khi đập vào bi mục tiêu (thông qua hiệu ứng “bánh răng” như đã nói trên) sẽ làm bi mục tiêu xoáy sang trái. Lúc này bi cái lại có ép-phê trái và khi chạm vào băng nó sẽ xoáy về phía trái rồi dội ra. Do đó nó sẽ làm cho góc bi ra rộng hơn.

Tương tự như thế, nếu ta đánh ép-phê bên trái bi cái thì cuối cùng góc bi ra sẽ hẹp lại do tác dụng của ép-phê phải của bi cái sau khi chạm băng dội ra.

Hình 9.7. Tác dụng của ép-phê

(1): ép-phê phải. (2): ép-phê trái

Nếu kết hợp đánh băng bi với đánh tốc độ và ép-phê bạn sẽ thấy rất dễ kiểm soát các cú đánh. Tuy nhiên, nên nhớ rằng luyện tập các cú băng bi khó hơn rất nhiều so với đánh thẳng. Đó là sự thật bởi 2 lý do: đường ngắm của băng bi không thẳng vào lỗ và tính chất của chất liệu làm băng ở các bàn Bi-a không giống nhau. Vì lý do này rất nhiều người chỉ thích đánh thẳng thay vì băng bi.

Ngoài ra, còn phải chú ý đến chất lượng của các thiết bị chơi Bi-a. Một số bàn có chất lượng cao như Brunswick Gold Crown luôn có chất lượng ổn định. Trong khi đó, các loại bàn trên thị trường rất khó xác định chất lượng băng.

CHƯƠNG 10

ĐÁNH AN TOÀN

“Chơi Bi-a lỗ là cầm cơ và thực hiện những cú đánh. Ta sẽ thắng nếu các cú đánh ít sai sót hơn đối phương. Muốn được như thế ta phải biết gây khó khăn cho đối phương, không cho anh ta có khả năng thực hiện các cú đánh dễ dàng”.

CORY DEUEL

Có lẽ lúc đầu bạn làm quen với Bi-a lỗ là để giải trí và phục vụ cho niềm đam mê. Tuy nhiên, đến một lúc nào đó bạn sẽ muốn chơi để giành chiến thắng. Lúc này bạn sẽ cẩn thận trong từng đường bi và không còn đánh ngẫu hứng như trước. Điều này giải thích vì sao hai đấu thủ có cùng đẳng cấp thi đấu với nhau và cuối cùng có kẻ thắng người thua và người chiến thắng luôn là người ít phạm sai sót hơn.

Một trong những sai lầm cơ bản lúc bắt đầu chơi Bi-a là việc cố gắng thực hiện một quả đánh khi mà nó hoàn toàn không thể nào thành công. Để tránh sai lầm này bạn phải biết đánh an toàn. Đó là chiến thuật không cho đối phương ghi điểm khi ta cũng không thể ghi được điểm.

Đánh an toàn được áp dụng trong tất cả các thể loại Bi-a lỗ. Tuy nhiên, trong thể loại 9 bi, kỹ thuật này là dễ thấy nhất bởi vì 9 bi là nội dung đơn giản nhất.

Mục đích của nội dung 9 bi không phải là đánh thứ tự tất cả các bi cho đến khi đưa được bi số 9 vào lỗ. Mục đích ở đây đơn giản hơn nhiều, chỉ cần đưa được bi số 9 vào lỗ. Nếu bạn

cố gắng đánh tất cả các bi vào lỗ nhưng đến bi số 9 thì hỏng. Khi ấy đối thủ chỉ cần đưa bi số 9 vào lỗ là bạn thua. Bao nhiêu công sức trở thành vô ích chỉ vì mỗi một sai lầm cuối cùng. Chiến thắng vượt khỏi tầm tay chỉ vì một quả bi.

Hình 10.1. Chơi an toàn

Như vậy khi chơi Bi-a ta phải biết *kiểm soát* cuộc chơi. Mục đích là không để đối phương có đường bi thuận lợi để ghi điểm. Nếu gặp một đường bi “chết”, có nghĩa là không thể đánh thành công được thì hãy chọn cách chơi an toàn. (Xem hình 10.1). Khi chơi an toàn phải có tính quyết đoán. Nhiều người khi gặp một thế bi chết là chán nản muốn buông xuôi bởi vì họ biết không thể nào ghi điểm với đường bi này. Tuy nhiên, đánh an toàn còn khó thực hiện hơn là đánh vào lỗ bởi vì phải kiểm soát tốc độ của cả bi cái lẫn bi mục tiêu. Có thể nói ta phải tập trung rất cao độ mới có thể làm được điều này.

Mục đích của việc chơi an toàn rất đơn giản: ngăn không cho đối phương có cơ hội ghi điểm hoặc ngăn không cho anh ta chơi an toàn lại với ta. Đôi khi, bằng lối chơi an toàn, ta còn có thể làm cho đối thủ vừa không thể đánh trúng bi mục tiêu vừa để lại vị trí thuận lợi cho lượt chơi của ta. Đó là những lợi ích của lối chơi an toàn. Với chiến thuật này ta có thể chuyển đường bi chết mà ta gặp phải thành đường bi chết

cho đối phương. Hãy nhìn vào hình 10.2, bi số 3 đã vào lỗ và đến lượt bạn phải đánh bi số 1. Bi số 2 cũng ở vị trí rất thuận lợi để đưa vào lỗ gần đó sau khi đánh bi số 1. Tuy nhiên, bi số 4 nằm khuất sau bi số 5 và không thể đưa nó về lỗ ở góc gần được. Bàn có thể đánh dội bằng cho nó chạy ngang mặt bàn vào góc xa và hy vọng nó vào lỗ. Thế nhưng, làm như thế rất nguy hiểm vì nếu không thành công, ta sẽ để lại đường bi thuận lợi cho đối thủ khi tới lượt chơi của anh ta. Nếu liều lĩnh đánh cầu may, có thể bạn sẽ thua luôn cả ván này. Nếu thi đấu với một đấu thủ thận trọng, một sai lầm như thế sẽ phải trả giá rất đắt. Một nguyên tắc quan trọng trong Bi-a lỗ là không bao giờ ra quyết định một cách cầu thả. Hình 10.2 sẽ chỉ ra cách xử lý đúng, phải chọn cách chơi an toàn để tạo lợi thế cho mình và gây bất lợi cho đối phương.

Hình 10.2. Luôn nghĩ đến chiến thuật đánh an toàn khi gặp những thế bi mà ta không chắc sẽ thành công

Trước hết hãy đưa bi số 1 và 2 vào hai lỗ bên cạnh bàn đồng thời làm sao cho bi cái nằm ngay giữa bàn như hình 10.3a. Sau đó hãy đánh bi số 4 thật mạnh làm cho nó chạm qua 3 băng. Bây giờ hãy xem kết quả ở hình 10.3b. Cho dù đến lượt của mình nhưng đối thủ vẫn thật sự đau đầu không biết xử lý làm sao với thế bi ấy. Chắc chắn anh ta sẽ không

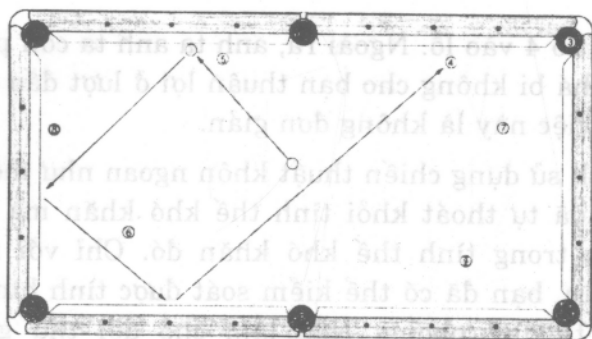
thế đánh bi số 4 vào lỗ. Ngoài ra, anh ta anh ta còn phải tính toán cách phá bi không cho bạn thuận lợi ở lượt đầu của bạn. Thế nhưng việc này là không đơn giản.

Bằng cách sử dụng chiến thuật khôn ngoan như thế, không những bạn đã tự thoát khỏi tình thế khó khăn mà còn đẩy đối thủ vào trong tình thế khó khăn đó. Chỉ với một quả đánh an toàn, bạn đã có thể kiểm soát được tình hình và lại chiếm thế thượng phong. Nếu làm cho đối thủ gặp phải những thế bi khó và chỉ cần anh ta phạm hai hoặc ba sai lầm trong một ván đấu là bạn đã có thể thắng ván đấu ấy. Nếu bạn có thói quen làm cho đối thủ gặp khó khăn bằng chiến thuật này, bạn sẽ buộc họ phải phạm sai lầm. Khi đó bạn sẽ dễ dàng kết thúc trận đấu theo ý mình.

Để luyện tập và nâng cao trình độ đánh bi an toàn, bạn cần dự tính trước chiến lược đánh bi cho cả một ván đấu. Làm như thế ván đấu của bạn sẽ thuận lợi hơn rất nhiều. Điều này cũng nói lên bản lĩnh thi đấu của bạn cũng như chứng tỏ bạn là người biết chơi Bi-a có đầu óc. Đừng để đối thủ đưa bạn vào thế khó và nhất là đừng để bị khiêu khích. Nếu không, rất khó đạt được bản lĩnh của một tay cơ chuyên nghiệp.

Hình 10.3a. Cần lên kế hoạch chơi an toàn cho các thế bi quá khó

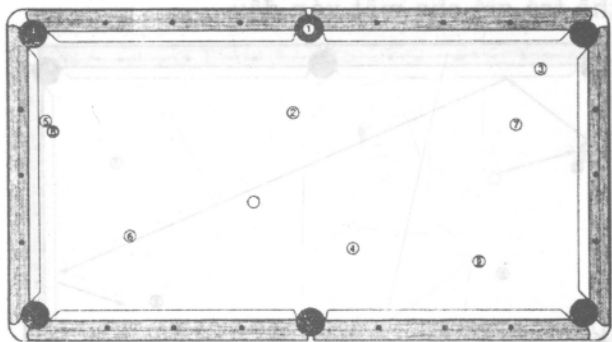
Hình 10.3b

Trong tình thế buộc phải lựa chọn giữa cố gắng đưa bi vào lỗ và chơi an toàn, hãy cân nhắc xem khả năng nào dễ thành công hơn. Nếu khả năng là 80% cho đánh an toàn và 20% cho đánh vào lỗ thì hãy chọn đánh an toàn. Tuy nhiên, nếu tỷ lệ này là 50-50 thì hãy chọn đánh bi vào lỗ. Bởi vì có thể ta không chơi an toàn được hoặc có thể đưa được bi vào lỗ trong tỷ lệ này. Nếu bạn sắp thua vì đang bị đối thủ dẫn điểm quá xa thì nên chọn đánh vào lỗ hơn là chơi an toàn. Hãy để cho đối thủ biết rằng bạn không e ngại những thế bi khó. Làm như thế anh ta sẽ phải dè chừng bạn hơn.

Ta thường chọn lối đánh an toàn khi gặp những thế bi khó nhất là sau cú đánh phá bi. Đây là lúc ta bắt đầu phải đưa ra chiến lược dài hạn nhằm thắng ván đấu ấy. Có nghĩa là ta phải tính toán làm sao để luôn đưa được bi vào lỗ trong tất cả những cú đánh. Chơi một cơ dài và kết thúc trận đấu. Tuy nhiên, trong thực tế một ván Bi-a chắc chắn sẽ xuất hiện những thế bi khó, thậm chí là bi “chết” không thể nào ghi điểm được. Như thế ta không thể nào chơi một cơ mà kết thúc ván đấu mà phải biết chơi an toàn trong những thế bi ấy. Hãy nhớ rằng khi ta chơi an toàn, đối thủ sẽ gặp bất lợi. Nếu anh ta phạm sai sót sẽ để lại cho bạn một thế bi rất thuận lợi để ghi điểm.

Lúc mới bắt đầu một ván đấu, có thể bạn đặt ra kế hoạch chơi một cơ thắng hết ván đấu. Tuy nhiên, trong ván bi luôn xảy ra các tình huống xấu buộc bạn phải điều chỉnh lại dự định này trong đó có việc phải sử dụng chiến thuật chơi an toàn. Việc thay đổi kế hoạch thường xuyên hay không là tùy vào đẳng cấp và bản lĩnh của bạn. Nói dễ hiểu hơn là tùy vào việc bạn có giỏi hay không. Nói chung, những người mới chơi Bi-a thường phải thay đổi nhiều hơn theo hướng chọn lối chơi an toàn.

Hãy xem xét thế bi trong hình 10.4: sau cú đánh khai cuộc, bi số 1 vào lỗ và giờ đây bạn phải đánh lần lượt bi số 2, 3..., vào lỗ. Thế nhưng bi số 5 lại bị kẹt ngay sau bi số 8 và không thể đưa nó vào lỗ được. Lúc này cần phải chọn cách đánh an toàn.

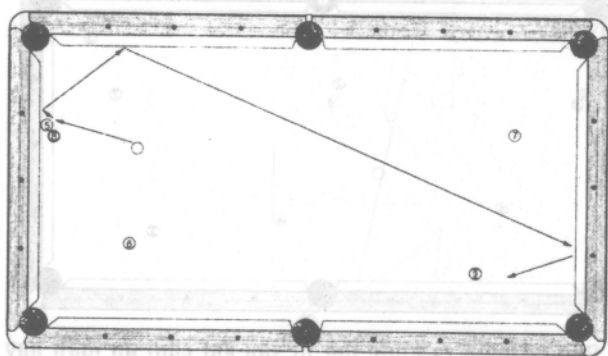

Hình 10.4. Bạn có nhìn ra được thế bi sau khi chơi an toàn hay không?

Trong tình huống này ta chơi an toàn nhưng cũng rất khó tạo thế bi chết để cho đối thủ không thể hoàn thành cú đánh. Lý do là không có nhiều bi để che bi số 5. Do đó bạn chỉ có thể để lại một đường bi khó cho anh ta mà thôi. Hãy đưa anh ta vào tình thế phải đánh cầu may. Để làm được điều này bạn phải biết đến 2 yếu tố đó là khoảng cách và góc. Hãy làm cho bi mục tiêu và bi cái nằm càng xa nhau càng tốt và 2 bi này tạo ra những góc càng khó đánh càng tốt. Trong ví dụ ở hình

10.5, ý định của ta là để bi cái cách xa bi số 5. Để thực hiện dự tính này hãy đánh bi cái vào bi số 5 sao cho nó chạm vào ít nhất 2 băng và bi cái cuối cùng sẽ nằm sau bi số 9.

Nếu chơi giống như cách chúng tôi đã minh họa vừa rồi, bạn sẽ có thể vừa kiểm soát cuộc chơi vừa làm cho đối phương lâm vào thế bí. Hãy cẩn thận đừng đánh quá mạnh vào bi số 5. Nếu không nó sẽ va vào bi số 8 và lăn ngược ra hướng thẳng với lỗ ở góc. Khi ấy ta đã không thể đưa bi cái nằm khuất sau bi số 9 được mà còn để lại cho đối thủ một thế bi tuyệt vời để ghi điểm. Hãy tập trung vào cú đánh, lấy đường ngắm làm sao để bi cái chạm nhẹ vào bi số 5 và đi ra theo một đường cong hình chữ S. Như thế là thành công. Chỉ cần bạn sơ sẩy đánh mạnh một chút là công sức trở nên vô ích và có thể trả giá cho một ván đấu.

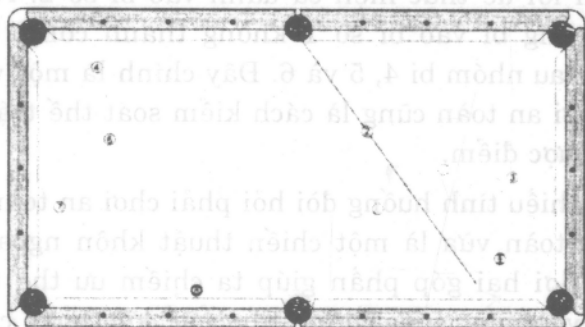

Hình 10.5. Đánh an toàn như thế này là tuyệt vời

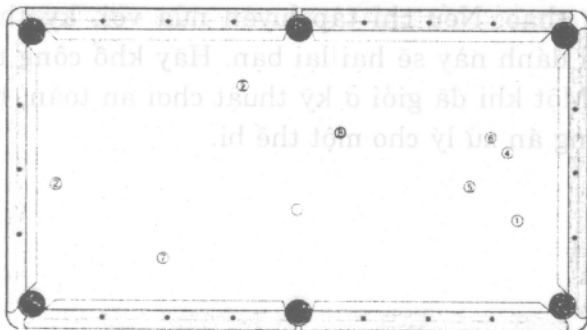
Tình huống trong hình 10.6 là thế bi rất hay gặp trong Bi-a lỗ. Đến lượt bạn phải đánh vào bi số 5. Tuy nhiên, đường vào lỗ của bi này đã bị phong tỏa. Ta chỉ còn cách chơi phá bi an toàn. Hãy đánh cu-lê làm cho bi cái dừng lại ngay vị trí bi số 5 và làm cho bi số 5 chạy đến vùng khuất sau bi số 7. Như thế khi đến lượt mình đối thủ sẽ rất khó thực hiện thành

công cú đánh. Thậm chí nếu anh ta sai lầm, bạn còn có thêm một đường bi thuận lợi sau đó.

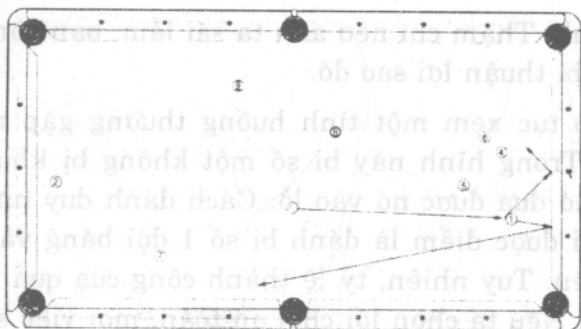
Hãy tiếp tục xem một tình huống thường gặp nữa trong hình 10.7. Trong hình này bi số một không bị khuất nhưng cũng rất khó đưa được nó vào lỗ. Cách đánh duy nhất có thể hy vọng ghi được điểm là đánh bi số 1 dội băng và đi ngược lên phía trên. Tuy nhiên, tỷ lệ thành công của quả đánh này là rất thấp. Nếu ta chọn lối chơi an toàn, mọi việc sẽ diễn ra rất đơn giản. Chỉ cần đánh ca-rom cho bi cái chạm bi số 1 sau đó lăn vào nằm sau nhóm bi 4, 5 và 6 như hình 10.7b. Đánh như thế bạn không chỉ gây khó khăn cho đối thủ để ghi điểm mà còn không cho anh ta cơ hội đánh bi an toàn.

Hình 10.6. Một tình huống cần phải chơi an toàn thường gặp

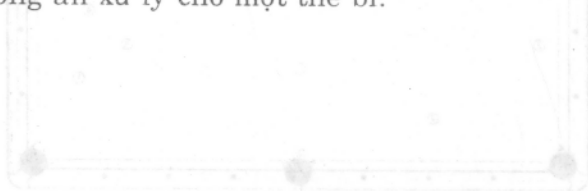
Hình 10.7a. Đánh an toàn tỷ lệ thành công cao hơn

Hình 10.7b

Trong tình huống trên ta có thể vừa đánh băng bi vừa chơi an toàn. Nếu ta chơi băng bi thành công, bi cái sẽ đi đến một vị trí thuận lợi để thực hiện cú đánh vào bi số 2. Ngược lại, nếu đánh băng bi vào bi số 1 không thành công, bi cái sẽ nằm khuất sau nhóm bi 4, 5 và 6. Đây chính là một ví dụ nữa chứng tỏ chơi an toàn cũng là cách kiểm soát thế trận cho dù không ghi được điểm.

Còn rất nhiều tình huống đòi hỏi phải chơi an toàn. Có thể nói chơi an toàn vừa là một chiến thuật khôn ngoan vừa là một vũ khí lợi hại góp phần giúp ta chiếm ưu thế trước đối phương. Tuy nhiên, cũng giống như các kỹ thuật chơi Bi-a khác, bạn cần phải tập luyện rất nhiều mới có thể chơi an toàn thành thạo. Nếu chỉ tập luyện nửa vời, kỹ thuật chưa vững thì lối đánh này sẽ hại lại bạn. Hãy khổ công tập luyện nhiều lần. Một khi đã giỏi ở kỹ thuật chơi an toàn, bạn sẽ có nhiều phương án xử lý cho một thế bi.

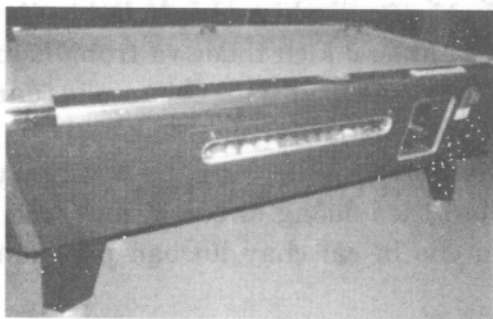
CHƯƠNG 11

BÀN NHỎ

“Đánh trên bàn nhỏ không thể bắt cần được vì bàn chật chội dễ chạm bi làm thay đổi hướng đánh”.

DAVID MALLOCK

Bàn để chơi Bi-a lỗ được chia thành 3 loại. Loại nhỏ nhất là bàn nhỏ. Nó là loại thường thấy trong các câu lạc bộ Bi-a hoặc trong những phòng có không gian hạn chế. (Xem hình 11.1). Các bàn này có kích thước 1,584 mét bề rộng và 2,1336 mét chiều dài. Thứ hai là loại 2,4384 mét và 2,7432 mét. Cả hai loại này thường thấy ở các phòng Bi-a tư gia hoặc phòng chơi Bi-a chuyên nghiệp.

Hình 11.1. Bàn nhỏ là loại có kích thước nhỏ nhất trong các loại bàn Bi-a lỗ

Nhiều người cho rằng bàn nhỏ là loại nhỏ nhất nên rất dễ học và dễ chơi. Tuy nhiên, khi phân tích kỹ, ta sẽ thấy ngược lại. Bàn nhỏ có diện tích mặt bàn 7,33 mét vuông, loại thứ hai là 9,83 mét vuông, loại thứ ba là 12,7 mét vuông. Như

vậy loại bàn thứ ba rộng hơn 25% so với loại bàn nhỏ. Có nghĩa là nó có nhiều không gian hơn để đánh bi.

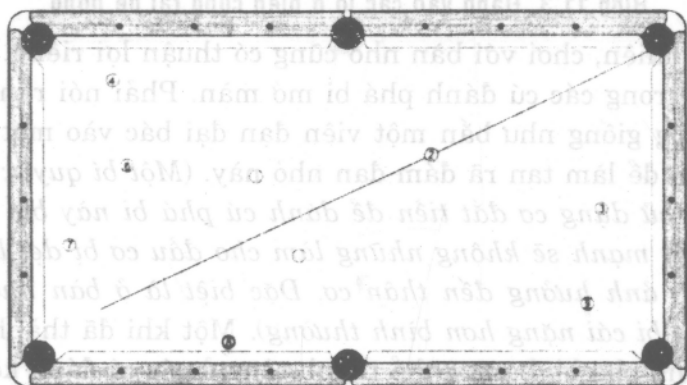
Như vậy chơi ở bàn nhỏ cần phải chính xác hơn ở bàn lớn. Các quả bi luôn có kích thước bằng nhau ở tất cả các bàn. Do đó, ở bàn nhỏ chúng sẽ trở thành những vật cản che mất đường ngắm của ta. Hơn nữa, những khe hở để ta có thể đưa bi cái đi qua đó cũng hẹp hơn. Ngoài ra còn nhiều yếu tố bất lợi nữa khi chơi ở mặt bàn nhỏ. Chẳng hạn như băng ở bàn nhỏ sẽ đàn hồi không giống như băng ở bàn lớn và các lỗ cũng khác. Mặt bàn Bi-a cũng dễ mất thăng bằng. Những bàn loại này thường không được bảo dưỡng cẩn thận như những loại lớn vì có giá rẻ hơn nhiều. Chơi băng bi ở các loại bàn nhỏ cũng phải thận trọng vì băng đàn hồi khác và cho góc bi ra cũng khác so với các loại bàn lớn.

Chúng ta vừa tìm hiểu qua về các đặc điểm đầu tiên của loại bàn nhỏ đó là mặt bàn nhỏ, không gian chật hẹp trên bàn làm cho bi đi khó khăn và mặt bàn không phẳng. Hãy xét thêm một yếu tố nữa của bàn nhỏ đó là bi cái. Bi cái luôn khác với các quả bi khác ở kích thước và trọng lượng do đó nó có vai trò quan trọng trên mặt bàn. Ở bàn nhỏ, đánh bi cái đi tới dễ hơn đánh lùi (giật lùi) vì sự chênh lệch về khối lượng của hai quả bi chạm nhau. Vì bi cái nặng hơn bi mục tiêu nên nó có xu hướng lăn theo đường đi của bi mục tiêu sau khi va chạm. Muốn làm cho bi cái chạy lùi bạn phải đánh giật lùi đúng mức.

Vì những lý do trên mà người ta đã rút ra một số kinh nghiệm khi đánh ở bàn nhỏ. Trước hết là vì đánh trên bàn nhỏ dễ đánh thiếu hoặc lỗ so với dự định nên phải chú ý tránh tối đa việc đưa bi cái vào vùng có lỗ. Chẳng hạn nếu bạn muốn cho bi cái nằm vào góc để tạo vị trí thuận lợi, bạn có thể đánh thiếu hoặc dư một chút. Khi đó bi cái sẽ lăn luôn vào lỗ và bạn

xem như đã phạm lỗi. Tuy nhiên, nếu bạn đánh biên thì bi cái sẽ dừng lại ở một vị trí bất lợi cho cú đánh kế tiếp.

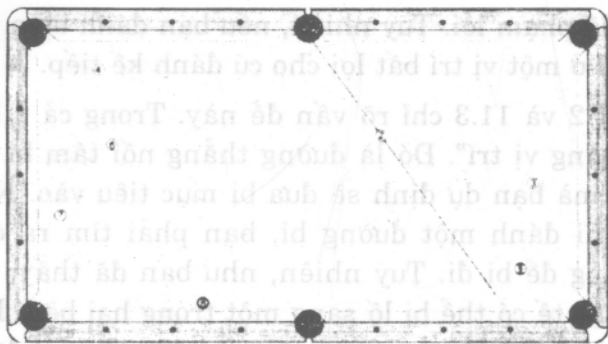
Hình 11.2 và 11.3 chỉ rõ vấn đề này. Trong cả 2 hình này đều có “đường vị trí”. Đó là đường thẳng nối tâm bi mục tiêu và tâm lỗ mà bạn dự định sẽ đưa bi mục tiêu vào. Nói chung là trước khi đánh một đường bi, bạn phải tìm ra được một đường thẳng để bi đi. Tuy nhiên, như bạn đã thấy, đường đi ấy trên thực tế có thể bị lỗ sang một trong hai bên. Khi ấy bi cái cũng sẽ có thể chạm vào bi số 3 sau khi bi số 2 đã vào lỗ.

Hình 11.2. Bàn nhỏ dễ phạm lỗi chạm bi

Nếu bạn cố thử đánh một đường bi tương tự như thế vào lỗ ở cạnh bàn và đánh trượt vị trí thì bi cái sẽ đi theo hướng khác và có thể chạm vào bi số 3. Đây là vấn đề gây rất nhiều khó khăn cho những người mới biết chơi Bi-a. Để tránh tình trạng này, bạn nên tập trung chơi ở góc và hạn chế chơi ở biên. Mọi việc sẽ dễ dàng hơn.

Một kinh nghiệm nữa trong khi chơi với bàn nhỏ là phải biết chọn vị trí để có thể chơi cu-lê và ghi điểm. Trong những tình huống khó cho giật lùi và dễ cho cu-lê, hãy dùng ngón ngại sử dụng ngay cu-lê.

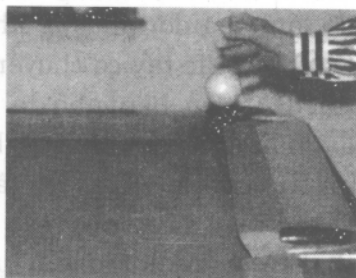
Hình 11.3. Đánh vào các lỗ ở biên cũng rất dễ hỏng

Tuy nhiên, chơi với bàn nhỏ cũng có thuận lợi riêng. Đó là lợi thế trong các cú đánh phá bi mở màn. Phải nói rằng việc này cũng giống như bắn một viên đạn đại bác vào một chùm đạn nhỏ để làm tan rã đám đạn nhỏ này. (Một bí quyết: *Đừng bao giờ sử dụng cơ đất tiền để đánh cú phá bi này bởi vì lực đánh rất mạnh sẽ không những làm cho đầu cơ bị dẹt lại mà còn làm ảnh hưởng đến thân cơ. Đặc biệt là ở bàn nhỏ vì ở bàn này bi cái nặng hơn bình thường*). Một khi đã thành công ở cú đánh phá bi, bạn có thể thành công ở các cú đánh kế tiếp. Có nhiều kiểu đánh cú phá bi. Tuy nhiên, trong nội dung 9 bi nên sử dụng cú đánh tất. Thay vì đánh thẳng vào tâm bi số 1 ta nên đánh vào bên cạnh của nó để bi cái chạm vào băng và quay lại gần nhóm bi. Đánh như thế có thể làm cho 3 bi vào lỗ một lúc và điều này sẽ làm cho đối phương choáng ngợp. Đó cũng có thể là một dấu hiệu cảnh báo cho các đối thủ biết về một ván Bi-a khó khăn khi chạm trán với ta.

Để chơi tốt trên mặt bàn nhỏ, điều cần thiết là phải có kinh nghiệm và hiểu biết. Trước khi chơi hãy kiểm tra lại độ cân bằng của mặt bàn và tình trạng của các băng. Cách kiểm tra như sau: đứng ở một đầu bàn và thả một quả bi từ độ cao 10 cm xuống mép băng sao cho nó dội và chạy thẳng ra giữa

bàn. (Xem hình 11.4). Hãy xem thử bi có lăn do bàn nghiêng hay không. Làm lại thử nghiệm này với các băng còn lại. Nếu bàn không bị nghiêng, ta mới có thể cho bi chạy theo lực đánh chứ không phải theo lực hút của quả đất. Nhiều khi ta có thể không để ý đến vấn đề này, cứ đánh cho bi lăn và cuối cùng nó chạy vào lỗ ở góc do bàn bị nghiêng về góc đó. Nếu sớm biết được điều này, ta có thể giành ưu thế bất ngờ trước đối thủ.

Về việc kiểm tra băng, bạn cần phải biết các băng trên cùng một bàn có chất lượng như nhau không. Băng tốt hay xấu không quan trọng. Chỉ cần các băng có độ đàn hồi giống nhau. Nếu tất cả các băng đều đàn hồi kém cho ra đường bi ngắn thì bạn chỉ cần điều chỉnh lại lực đánh băng bi cho phù hợp. Thế nhưng nếu các băng không đều, ta

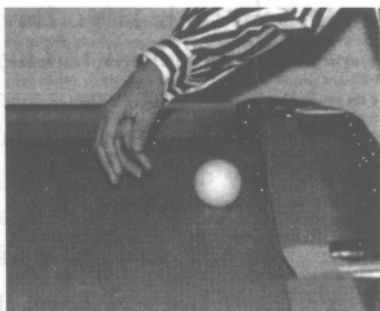

Hình 11.4. Dùng một quả bi thả vào mép băng để kiểm tra độ thẳng bằng của mặt bàn

chỉ còn cách không sử dụng băng bi mà tập trung đánh thẳng hoặc đánh tất. Để kiểm tra băng hãy lấy một quả bi rồi đẩy nó lăn vào băng dội ra trở lại vào ngay tay bạn. Như hình 11.5 đã minh họa, khi làm điều này hãy lắng tai nghe thật kỹ. Nếu các băng không đều, ta sẽ nghe tiếng dội khác nhau. Nếu tiếng dội giống nhau ở tất cả các vị trí trên băng có nghĩa là băng đều và có thể chơi băng bi mà không cần bận tâm gì cả.

Hãy luôn bảo đảm các băng đều nhau và bàn thẳng bằng. Bàn nhỏ thuận lợi hơn các bàn khác ở các cú đánh ngắn. Mặt bàn nhỏ dễ thực hiện các cú đánh ngắn hơn là đánh dài. Điều này có nghĩa là chơi an toàn ở bàn nhỏ khó hơn ở bàn lớn. Vì lý do này mà người ta có khuynh hướng thường chơi mạo hiểm hơn trên bàn nhỏ. Bởi vì không gian hẹp nên các cú đánh dễ thành công hơn và đối thủ dễ xử lý các thế bi khó hơn.

Thêm một bí quyết nữa mà các bạn nên nắm vững khi chơi Bi-a, đặc biệt trên bàn nhỏ là: ngay từ những cú đánh đầu tiên, hãy kiểm soát cuộc chơi bằng lối chơi an toàn khi có thể. Hãy giấu các bi làm cho chúng nằm khuất để làm cho đối phương khó đánh.

Quan sát các tay cơ chuyên nghiệp thi đấu trên bàn nhỏ ta thấy họ đánh bi đi lòng vòng mặt bàn khi muốn chơi an toàn. Đó là lối chơi khôn ngoan bởi vì nếu chỉ vì ghi một điểm mà mạo hiểm để thế bi thuận lợi lại cho đối thủ thì chẳng khác nào tự thua.

Hình 11.5. Hãy kiểm tra từng băng một bằng cách đẩy bi vào băng và lắng nghe tiếng dội lại

Có một trở ngại của bàn nhỏ mà người mới tập chơi hay gặp phải là không thể đánh hết sức. Vì mặt bàn nhỏ hơn nên ta cũng chỉ sử dụng ít lực hơn để đánh bi. Trở ngại là khi họ đã quen đánh ít lực ở bàn nhỏ, sau đó chuyển sang chơi ở bàn lớn họ sẽ khó thích nghi. Ngược lại những người quen chơi bàn lớn khi chuyển sang bàn nhỏ lại mau tiến bộ hơn.

Hãy luôn bảo đảm các băng đều nhau và bàn thẳng băng. Bàn nhỏ thuận lợi hơn các bàn khác ở các cú đánh ngắn. Mặt bàn nhỏ bé thực hiện các cú đánh ngắn hơn là đánh dài. Điều này có nghĩa là chơi an toàn ở bàn nhỏ khó hơn ở bàn lớn. Vì lý do này mà người ta có khuynh hướng thường chơi mạo hiểm hơn trên bàn nhỏ. Bởi vì không gian hẹp nên các cú đánh để thành công hơn và đòi hỏi kỹ thuật cao hơn.

CHƯƠNG 12

THÁI ĐỘ THI ĐẤU

“Đôi khi niềm tin chiến thắng lại là yếu tố quyết định thành công cho dù đối phương hơn ta về đẳng cấp...”

TONY ROBLES

Chúng tôi từng đề cập đến tầm quan trọng của việc phải biết tính toán khôn ngoan khi chơi Bi-a. Những thứ bạn cần học đầu tiên khi mới tập chơi Bi-a có thể là các kỹ thuật cơ bản như tư thế, tay nắm và cú đánh. Tuy nhiên, đó chưa phải là những thứ quan trọng nhất mà điều cần thiết là phải học cách nghĩ, cách nhìn nhận cục diện của cuộc chơi.

Đã đến lúc bạn phải nhận thức tính chất phức tạp của môn Bi-a lỗ. Mỗi quả đánh mở màn đều cho ra mỗi thế bi khác nhau. Trong khi ván đấu đang diễn tiến, ta phải nhận diện từng mối tương quan vị trí giữa các quả bi, giữa các bi và các băng cũng như các đường bi của bi để tìm ra quy luật đánh phù hợp cho từng thế bi. Không bao giờ có thể lặp lại một đường bi 3 băng giống nhau. Tuy nhiên, nếu chịu khó tìm hiểu, ta sẽ có được kinh nghiệm áp dụng cho tất cả các thế bi trong ván đấu.

Ở một mức độ nào đó bạn phải hình thành được cho mình một bản năng chơi Bi-a. Bạn sẽ phải thành thạo cả trong kỹ thuật băng bi để không phải mất công tính toán góc đánh. Bạn sẽ phải thấy trước đường đi của các quả bi và tay bạn phải tự động điều chỉnh ngay đường ngắm trước khi đánh. Các cơ tay của bạn cũng phải tự điều chỉnh cho cú đánh vừa

đu lực và bạn cũng sẽ phải biết chọn đúng thời điểm để đánh bi. Lúc mới tập chơi, có thể bạn nghĩ rằng đánh Bi-a tương tự như đánh golf. Cùng là dùng lực đẩy. Có chăng chỉ khác ở cây gậy (cây cơ) và quả bóng golf (quả bi). Tuy nhiên, sau khi chơi một thời gian, bạn sẽ thấy môn thể thao này cần nhiều trí tuệ chẳng kém chơi cờ vua. Không phải ta đánh với các quả bi và cái bàn mà là thi đấu với con người. Do đó bạn có thể uy hiếp tinh thần đối thủ bằng một cơ dài mấy chục điểm hoặc cũng có thể làm cho họ nhúc nhích đầu bằng lối chơi an toàn. Nếu muốn, bạn cũng có thể kết hợp cả hai lối chơi này.

Bạn sẽ phải đọc được ý đồ của họ qua từng hành vi, nét mặt, giọng nói trong quá trình trận đấu diễn ra. Nếu bạn có thể làm cho đối phương bối rối và chán nản bằng lối chơi phòng thủ an toàn thì bạn sẽ nắm chắc phần thắng. Ngược lại, nếu đối thủ cao cơ hơn, anh ta cũng có thể làm bạn khổ sở vì chính lối chơi an toàn ấy. Có một quy luật bất thành văn trong Bi-a là: khi đang dẫn trước đối phương mấy chục điểm, người ta cứ đánh hiền lành như nai. Trái lại, khi đang bị đối phương dẫn mấy chục điểm, người ta đánh hung dữ như hổ. Đây là một lời khuyên thật lòng: nếu biết chắc mình sẽ thua, tốt nhất là ngưng đánh. Đừng hành xử thiếu kiểm chế làm mất hình tượng và hoen ố tinh thần thể thao.

Trong khi chơi Bi-a, ta để ý thấy rằng những người đang thắng luôn chờ chiến thắng trong khi những người đang thua mong sao thua nhanh. Khi đối đầu với một người mà bạn biết rõ đẳng cấp anh ta cao hơn thì rất khó giữ được tinh thần quyết thắng. Khi ấy cảm giác tự ti và muốn thua nhanh sẽ xuất hiện. Vậy ta phải tập chế ngự cảm giác này bằng cách suy nghĩ rằng trong cuộc chơi, mọi việc đều có thể xảy ra. Điều cần thiết là phải kiểm soát thái độ này đừng để nó bộc lộ ra bên ngoài nhất là qua nét mặt.

Nên nhớ rằng để đi đến thắng lợi cuối cùng ta phải kiểm soát cuộc chơi. Nếu bạn vạch ra được kế hoạch toàn diện không để cho đối phương có cơ hội ghi điểm thì bạn có thể đánh bại bất cứ ai. Thế nhưng, điều quan trọng hơn hết là bạn phải biết thưởng thức hương vị của chiến thắng. Hãy làm cho cảm giác lâng lâng của chiến thắng tràn đầy trong tâm hồn. Đừng bao giờ tỏ ra kèn kiệu, phô trương vì chiến thắng. Đó là tư tưởng phi thể thao. Vui trong chiến thắng nhưng không nên tự mãn. Phải lấy đó làm động lực để phấn đấu hơn nữa.

Phải hình thành thái độ tích cực đối với thắng lợi đồng thời phải biết tận hưởng niềm vui được chơi Bi-a. Để được như vậy ta phải chơi Bi-a với tâm trạng thoải mái và tự tin. Nên nhớ rằng bạn không thể bắt cánh tay hoàn toàn làm theo ý bạn mà chỉ cung cấp hướng giải quyết cho nó và tin tưởng ở nó. Như vậy có sự độc lập tương đối giữa cánh tay và ý muốn của người đánh.

Đến đây chúng ta cùng tìm hiểu kỹ hơn về phương pháp luyện tập tinh thần của người chơi Bi-a lỏ. Trước tiên, bạn phải làm sao giành được quyền đi trước. Sau đó mới bắt đầu tính toán kế hoạch cho ván đấu. Bạn phải đưa ra được mục tiêu ngay từ quả đánh mở màn. Đây là thể loại 9 bi nên bạn phải làm cho chùm bi rời ra trong cú đánh phá bi mở màn. Bạn phải đánh thẳng vào bi số 1 và làm cho bi cái dội lại nằm đâu đó ở giữa bàn.

Sau khi đã làm một quả bi mục tiêu xuống lỗ và bạn đã ghi được một điểm, bạn phải vạch ra kế hoạch cho cả ván đấu như Steve trong hình 12.1. Kết thúc cuộc chơi bằng cách đi một cơ hết điểm hay là phải chơi an toàn trong một số tình huống? Có cần phải đánh rời các bi khỏi nhóm hay phải đưa bi đến vị trí dễ đánh? Có thể thực hiện thành công những việc này hay không?

Phải xem xét từng quả đánh theo chủ quan của ta. Phải tính toán đường đi của bi và chuyển nó đến vị trí thuận lợi để đánh quả kế tiếp. Trước khi thực hiện bất cứ cú đánh nào bạn phải bảo đảm rằng bạn sẽ thành công. Hãy hình dung ra cú đánh trước, sau đó hãy đặt niềm tin vào cánh tay để nó thực hiện theo như ý đồ của bạn.

Bạn thấy đấy, chơi Bi-a cần trí hơn là cần sức. Để trở thành một người chiến thắng, bạn phải luôn có thái độ tích cực. Hãy luyện tập thật vững vàng các kỹ thuật cơ bản và vững tin ở đôi tay. Đó chính là con đường đạt đến vinh quang của

Hình 12.1. Phải tập thói quen vạch ra kế hoạch cho ván đấu ngay lúc mở đầu

Francisco Bustamante, nhà thể thao tiêu biểu của năm 1998. (Xem hình 12.2). hãy chơi khôn ngoan, lạnh lùng và mang tinh thần quyết thắng.

Điều cuối cùng bạn cần nhớ đó là đừng bao giờ nghi ngờ khả năng của mình. Khi đánh hỏng một đường bi, hãy xem xét lại để rút kinh nghiệm và điều chỉnh cú đánh cho lần sau. Đừng bao giờ nghi ngờ mình chỉ vì một cú đánh hỏng. Bất cứ tay cơ nào cũng đã từng một lần đánh hỏng nhưng nhà vô địch là người biết rút ra kinh nghiệm từ những lần đánh hỏng.

Hình 12.2. Francisco Bustamante chơi Bi-a một cách lạnh lùng và quyết đoán

Hãy luyện tập để giành chiến thắng. Phương pháp luyện tập ở chương 13 sẽ cung cấp cho bạn toàn bộ những kỹ năng cần thiết để trở thành một nhà vô địch. Hãy luyện tập theo phương pháp này mỗi ngày một giờ trong vòng một năm. Sau đó chắc chắn bạn sẽ trở thành một tay cơ có hạng trong vùng. Bạn tiến bộ nhanh hay chậm là tùy vào thời gian luyện tập nhiều hay ít và với thái độ luyện tập ra sao. Hãy luôn thi đấu với thái độ quyết thắng. Hãy cân nhắc giữa đánh ghi điểm và phòng thủ an toàn. Hãy vừa tự tin vừa thoải mái.

CHƯƠNG 13

CÁC PHƯƠNG PHÁP LUYỆN TẬP

“Điều may mắn nhất khi tôi đến với môn Bi-a có lẽ là tôi luôn có một tinh thần hăng hái tập luyện”.

NICK VARNER

Những phương pháp luyện tập sau đây sẽ giúp các bạn rèn luyện những kỹ năng cơ bản để tiến bộ nhanh chóng. Những phương pháp này đòi hỏi phải được lặp đi lặp lại nhiều lần để tập phản xạ chính xác. Chủ động tập vài phút mỗi ngày còn hơn đánh không mục đích hàng giờ. Hãy chọn một bài tập nào đấy để luyện tập hàng ngày trước khi thi thố tài năng với ai đó.

Bạn nên tập thành thạo xong một bài tập rồi mới tập sang bài mới. Luyện tập kỹ thuật Bi-a giống như xây nhà. Trước hết phải bắt đầu từ dưới lên.

Hãy luôn ghi nhớ rằng bạn tập luyện là để đánh bi nhuyễn hơn và lả lướt hơn. Lùi cơ lại lấy đà phải chậm rãi hơn là đánh tới. Điều quan trọng là phải thư giãn, đừng quá căng thẳng.

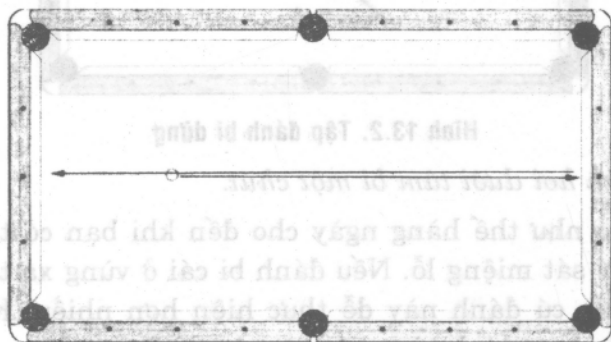
Hãy bắt đầu với phương pháp đơn giản nhất đó là phương pháp “chậm mà chắc”. Đừng vì quá nôn nóng tiến bộ mà xem thường phương pháp này bởi vì nó sẽ giúp bạn luyện tập được tất cả các kỹ năng cơ bản trong Bi-a. bằng phương pháp này, ta có dịp trau dồi lại các kỹ thuật cơ bản như tay nắm, tư thế, tạo con bọ và cú đánh. Hãy chuyên chú tập luyện bằng phương pháp này cho đến khi bạn chơi Bi-a giỏi một cách “tự

nhiên” và “thoải mái”. Ở đây chúng tôi chỉ dùng hai từ “tự nhiên” và “thoải mái” chứ chưa đề cập đến từ “giỏi” hoặc “siêu”. Kỹ thuật của bạn sẽ đạt đến trình độ “siêu” trong quá trình chơi Bi-a. Tuy nhiên, trước tiên hãy đặt mục tiêu thành thực các kỹ năng cơ bản. Hãy tập các kỹ năng này nhiều lần cho đến khi ta không còn cảm thấy mất tự tin trước bất cứ đường bi khó nào. Phong độ của bạn sẽ không bao giờ ổn định được nếu chơi trong trạng thái căng thẳng và lo âu. Phong độ ổn định chính là điểm khác biệt giữa nhà vô địch với những người tầm thường. Bạn cũng phải luôn nhớ rằng bạn “chơi” Bi-a chứ không phải là “đánh” Bi-a. Phải luôn ở trong tâm trạng thoải mái, hào hứng thưởng thức trò chơi.

Cuối cùng bạn phải luôn nhớ rằng: Bi-a cũng chỉ là một trò chơi.

PƯƠNG PHÁP ĐÁNH GIÀNH QUYỀN KHAI CUỘC (CÚ ĐÁNH LAG)

Đây là phương pháp luyện tập cơ bản nhất. Hãy đặt bi cái ở một đầu bàn và đánh cho nó chạy đến băng cuối. Nhớ phải đánh cho đủ lực để làm sao cho nó chạy trở về băng đầu. (Xem hình 13.1.)

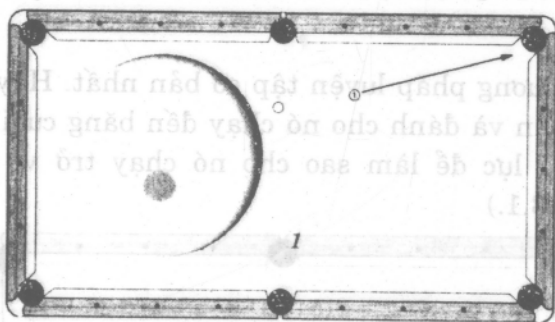

Hình 13.1. Cú đánh lag

Luyện tập theo cách này rất đơn giản bởi vì trên mặt bàn lúc này không có các bi mục tiêu cản trở. Trong lúc đánh quả bi cái, hãy cố làm cho nó dội lại và chạy ngang qua điểm đặt bi lúc này. Làm được như thế một cách dễ dàng có nghĩa là bạn đã đánh trúng vào tâm quả bi cái. Nếu bi cái dội lại nhưng không chạy ngang qua điểm khởi đầu, có nghĩa là bạn chưa đánh trúng tâm bi.

TẬP ĐÁNH BI DỪNG

Hình 13.2 minh họa một tình huống dễ gặp nhất trong đánh bi dừng. Bạn phải tập thành thạo cú đánh này trước khi chuyển sang tập các kỹ thuật khác. Hãy đặt bi cái gần với tâm bàn như trong hình. Sau đó đánh cho nó chạy đến bi mục tiêu nằm ở lỗ góc. Bi cái phải dừng lại ngay vị trí mà nó chạm vào bi mục tiêu. Trong hình này quả bi cái sau khi tiếp xúc được vẽ màu nâu.

Hình 13.2. Tập đánh bi dừng

(1): đánh hơi dưới tâm bi một chút.

Hãy tập như thế hàng ngày cho đến khi bạn có thể dừng bi cái ngay sát miệng lỗ. Nếu đánh bi cái ở vùng xa tâm bàn, bạn sẽ thấy cú đánh này dễ thực hiện hơn nhiều. Kỹ thuật này sẽ giúp bạn đánh bi lướt mà, nhẹ nhàng bởi vì những cú đánh giật lùi nhẹ sẽ không làm cho bi cái quay vòng vì ma

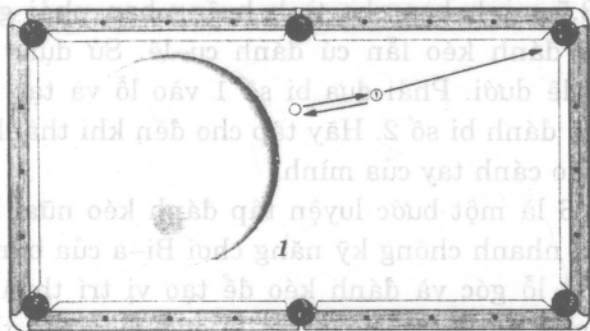
sát với vải trải bàn. Bi cái sẽ phải trượt chứ không lăn trên mặt bàn sau khi chạm bi mục tiêu. Nếu không, nó sẽ chạy theo bi mục tiêu và lọt luôn vào lỗ.

TẬP ĐÁNH KÉO (GIẬT LÙI)

Cú đánh tiếp theo sau đây được minh họa trong hình 13.3 là bước luyện tập kế tiếp khó hơn một chút. Thế nhưng dù sao bạn cũng phải rèn luyện kỹ thuật này để nâng cao đẳng cấp. Trong bước luyện tập đánh bi dừng ở trên, mục đích là phải làm cho bi cái trượt trên mặt bàn sau khi chạm bi mục tiêu. Trong bước tập đánh kéo này thì khác, bạn phải đánh sao cho bi cái xoáy ngược sau khi chạm bi mục tiêu.

Nhiều tay cơ giỏi có thể đánh kéo làm cho bi cái quay ngược trở lại. Tuy nhiên, không phải lúc nào họ cũng làm được như thế. Đó là lý do bạn phải tập luyện bước này thật kỹ. Trong bước luyện tập kỹ thuật này bạn phải vừa đánh cho bi mục tiêu vào lỗ vừa phải kéo cho bi cái quay ngược lại điểm khởi đầu.

Một khi đã lão luyện với kỹ thuật này, bạn nên thay đổi khoảng cách khi đánh kéo bi cái. Để trở thành tay cơ tầm cỡ, bạn phải có khả năng đánh kéo chính xác đến từng vùng trên mặt bàn, cuối cùng là có thể đánh kéo đến bất cứ nơi nào bạn muốn.

Hình 13.3. Luyện cú đánh kéo.

(1): đánh dưới tâm bi

Hình 13.4. Luyện cú đánh cu-lê

(1): đánh trên tâm bi

LUYỆN CÚ ĐÁNH CU-LÊ

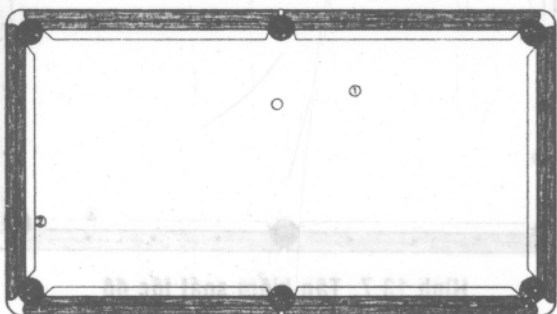
Sau khi đã thành thạo cú đánh kéo, bạn sẽ đánh được cu-lê rất dễ dàng. Đây là kỹ thuật dễ học nên nhiều người thích sử dụng để đánh bi tạo vị trí thuận lợi cho cú đánh kế tiếp. Hãy tập cú đánh cu-lê như hình 13.4 cho đến khi bạn có thể dùng bi cái ở bất cứ vùng nào trên mặt bàn. Hãy đánh cho bi cái đi cu-lê đến băng cuối và quay trở lại băng đầu. Cứ tập luyện như thế nhiều lần.

TẬP ĐÁNH KÉO VÀ CU-LÊ

Hình 13.5 minh họa cho tình huống bạn phải giải quyết bằng cả cú đánh kéo lẫn cú đánh cu-lê. Sử dụng cả cu-lê trên và cu-lê dưới. Phải đưa bi số 1 vào lỗ và tạo ra thế bi thuận lợi để đánh bi số 2. Hãy tập cho đến khi thành thạo và tin tưởng vào cánh tay của mình.

Hình 13.6 là một bước luyện tập đánh kéo nữa. Bước này sẽ cải thiện nhanh chóng kỹ năng chơi Bi-a của bạn. Hãy để hai quả bi ở lỗ góc và đánh kéo để tạo vị trí thuận lợi cho việc đánh quả bi tiếp theo cũng ở lỗ góc. Hãy cẩn thận. Nếu bạn lỡ đánh hỏng và làm cho bi cái ở vào vị trí không thuận lợi cho cú đánh sau thì hãy nhặt lấy bi cái và đặt nó ngay

chỗ bạn muốn (ở vị trí thuận lợi). Lúc ấy trí nhớ của bạn sẽ lưu lại vị trí cần đưa bi cái đến. Lần sau ta sẽ đánh trúng.

Hình 13.5. Tập đánh kéo và cu-lê

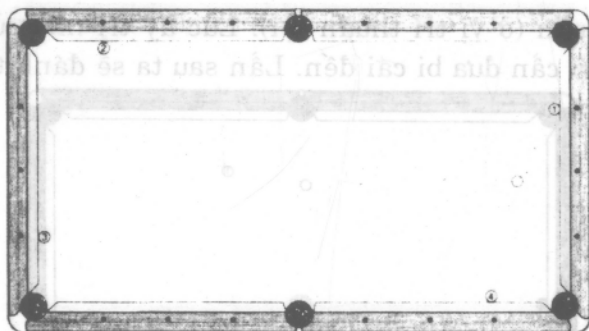

Hình 13. Thêm một bước luyện tập đánh kéo

TẬP KIỂM SOÁT TỐC ĐỘ

Khi đã hiểu được công dụng của kỹ thuật đánh bi dừng, cu-lê và đánh kéo trong ý đồ tạo vị trí thuận lợi, bạn nên luyện thêm một kỹ thuật không thể thiếu nữa đó là kiểm soát tốc độ. Cho dù bạn chơi ép-phê rất tuyệt nhưng bạn sẽ đánh hỏng nếu bi đi quá mạnh hoặc quá yếu.

Hãy luyện tập theo như hình 13.7. Dừng sử dụng ép-phê mà hãy đánh với tốc độ vừa phải để tạo vị trí thuận lợi cho cú đánh kế tiếp. Cứ tập như thế cho đến khi cánh tay của bạn đủ tự tin thực hiện các cú đánh theo đúng dự định.

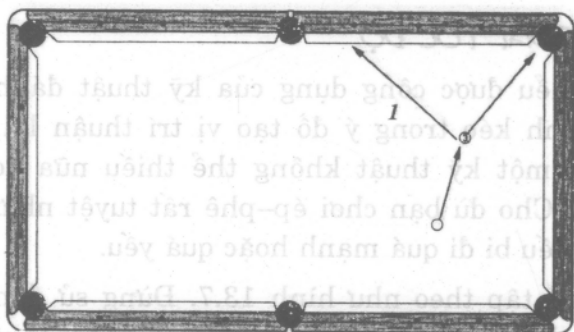

Hình 13.7. Tập kiểm soát tốc độ

TẬP ĐÁNH CHÍNH XÁC (PHẦN I)

Nếu không tập luyện nhuần nhuyễn những kỹ năng kể trên, tay làm bộ của bạn sẽ có thể quá lỏng hoặc đặt quá xa để thực hiện một quả đánh chính xác.

Chuẩn bị một đường bi như hình 13.8. Đánh dấu vị trí của bi cái và bi mục tiêu để bạn có thể tập đánh đường bi này lại nhiều lần nữa. Sau đó hãy đánh dấu đường tiếp tuyến mà bi cái đi ra sau khi chạm vào bi mục tiêu. (Một góc 90° so với đường đi của bi mục tiêu sau khi va chạm). Góc này được đánh dấu bằng chữ T trên hình 13.8.

Hình 13.8. Tập cú đánh chính xác. (Phần I)

(1): Đường tiếp tuyến

Và bây giờ là thời điểm rất quan trọng. Hãy bảo đảm rằng bạn đã chọn đường ngắm chính xác và bi mục tiêu sẽ đi thẳng vào tâm lỗ sau mỗi cú đánh. Không được đánh thiếu chính xác. Bi phải vào lỗ ngay tâm chứ không được vào ở mé. Thực ra ở bài tập này bạn nên thu nhỏ miệng lỗ sao cho nó chỉ rộng hơn kích thước quả bi 2 cm.

Khi đánh bi cái vào giữa tâm và làm cho bi mục tiêu lăn ngay vào lỗ thì lúc nào bi cái cũng sẽ chạy theo một đường tiếp tuyến. Đánh bao nhiêu lần cũng thế trừ khi bạn đánh không ngay tâm hoặc đánh quá cao hoặc quá thấp. Nếu cảm thấy đặt con bọ quá xa và khó đánh chính xác, bạn hãy dịch chuyển nó lại gần bi cái hơn. Nếu bi cái chạy lên trên (hướng về lỗ) có nghĩa là bạn đã không đánh trúng tâm bi. Nếu bi cái đi về phía dưới của đường tiếp tuyến (xa lỗ) thì có nghĩa là bạn đã đánh xuống dưới tâm bi (giật lùi.)

Cứ điều chỉnh tay làm bọ cho đến khi bi mục tiêu chạy dọc theo đường tiếp tuyến. Bạn phải trau dồi kỹ thuật này để có thể tạo vị trí thuận lợi cho bi cái. Nếu không, nó sẽ đi không đúng đường và lăn đến vị trí gây bất lợi cho ta trong cú đánh kế tiếp.

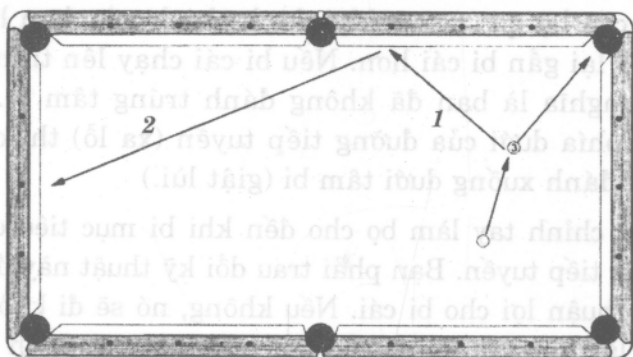
Đừng quá bất ngờ nếu bạn thấy tay làm bọ đặt cách bi cái quá gần trong khoảng cách 10 cm. Tuy nhiên, đừng đặt gần hơn nữa bởi vì như thế bạn sẽ không thể đánh cho bi mục tiêu chạy dọc theo đường tiếp tuyến. Khi ấy tay làm bọ của bạn cũng quá lỏng và bạn cần phải kẹp chặt ngón tay vòng qua thân cơ hơn.

TẬP ĐÁNH CHÍNH XÁC (PHẦN II)

Đây là bước luyện tập để điều chỉnh khoảng cách giữa con bọ và bi cái để ta có thể luôn đạt được những vị trí thuận lợi thực hiện thành công các cú đánh. Hãy lặp lại bài tập này nhiều lần để có cú đánh chính xác. Vẽ lại chữ T để biểu thị

cho đường tiếp tuyến. Nếu đánh bi chệch khỏi đường tiếp tuyến này có nghĩa là đánh hỏng và phải đưa con bọ lại gần bi cái hơn nữa.

Bây giờ hãy vẽ một đường tiếp tuyến khác vì bạn sắp sửa tập đánh với kiểu ép-phê. Trong những trường hợp phải đánh xa tâm bi, con bọ cũng phải thay đổi đôi chút. Nó trở nên lỏng hơn và đó là sai sót nghiêm trọng. Trong quả đánh sau đây bạn phải đánh ép-phê trái. Hình minh họa 13.9 chỉ ra vị trí mà bi cái tiếp xúc với đầu cơ bên trái và Ewa là người thực hiện cú đánh này.

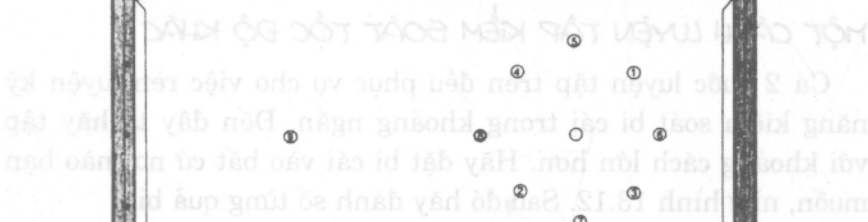
Hình 13.9. Tập cú đánh chính xác. (Phần II)

(1): Đường tiếp tuyến.

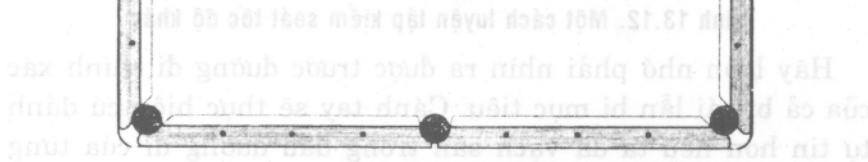
(2): đường đi của bi cái sau khi chạm băng

Hãy thực hiện cú đánh với ép-phê trái và đánh dấu đường đi của bi cái sau khi nó chạm vào băng. Hãy vẽ như trong hình với chữ P (Path: đường đi). Nếu khoảng cách giữa bọ và bi cái là vừa đúng và ngón tay vòng qua thân cơ chặt và chắc thì bi cái sẽ đi theo hình chữ T như bước luyện tập trên, và vào băng và chạy dọc theo đường P. Đường P trong thực tế sẽ chỉ khác với đường P mà bạn vẽ nếu mặt bàn không ổn định hoặc quả đánh của bạn thiếu chính xác.

Trang để kiểm soát bị cắt thì

Hình 13.10. Tập đánh vòng

Hình 13.11. Tập đánh chữ “L”

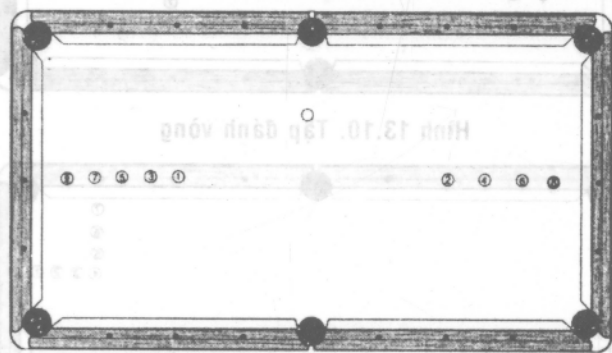
TẬP ĐÁNH CHỮ "L"

Đây cũng là một phương pháp luyện tập ra đời từ lâu và rất được các tay cơ chuyên nghiệp ưa thích. Bắt đầu với bi cái xa băng (như hình 13.11). Sau đó, đánh từng quả bi mục tiêu vào lỗ ở góc. Hãy đánh kéo (giật lùi) để tạo vị trí thuận lợi cho cú đánh sau và sau nữa...

Đây là phương pháp tương đối khó. Tuy nhiên, sau một thời gian luyện tập bạn sẽ thấy tiến bộ rõ rệt. Những tay cơ chuyên nghiệp tập phương pháp này rất thành thạo. Họ biết rằng để kiểm soát bi cái thành thạo chắc chắn phải tập luyện bằng phương pháp này.

MỘT CÁCH LUYỆN TẬP KIỂM SOÁT TỐC ĐỘ KHÁC

Cả 2 bước luyện tập trên đều phục vụ cho việc rèn luyện kỹ năng kiểm soát bi cái trong khoảng ngắn. Đến đây ta hãy tập với khoảng cách lớn hơn. Hãy đặt bi cái vào bất cứ nơi nào bạn muốn, như hình 13.12. Sau đó hãy đánh số từng quả bi.

Hình 13.12. Một cách luyện tập kiểm soát tốc độ khác

Hãy luôn nhớ phải nhìn ra được trước đường đi chính xác của cả bi cái lẫn bi mục tiêu. Cánh tay sẽ thực hiện cú đánh tự tin hơn nếu ta đã vạch sẵn trong đầu đường đi của từng quả bi.

TẬP ĐÁNH BI SÁT BĂNG

Bước luyện tập này sẽ khó hơn bước trên một chút. Bạn cần phải tập khả năng đánh những thế bi sát băng. Nhiều người cho rằng phải đánh vào băng và vào bi cái cùng một lúc. Tuy nhiên, trên thực tế ta chỉ đánh cơ vào băng trước khi vào bi trong khoảng một nháy mắt.

Như trong hình 13.13, hãy xếp các bi đúng vị trí và thực hiện cú đánh. Hãy tập đánh bi sát băng như thế cho đến khi bạn cảm thấy dễ dàng quen thuộc như thế đánh bi ở giữa bàn. Thực ra, cú đánh này rất dễ thực hiện vì khi bi sát băng ta có thể lấy điểm ngắm ở bất cứ tư thế nào.

TẬP ĐÁNH Ở VỊ TRÍ ĐẶT BI

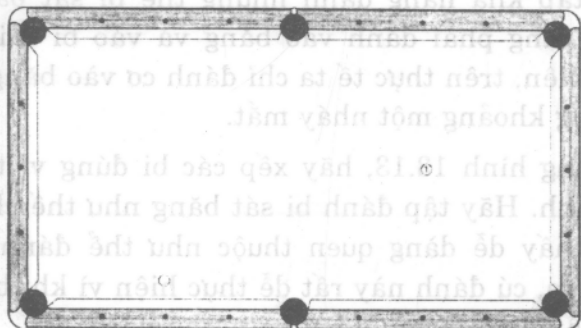
Trong Bi-a lỗ ta rất ít khi gặp những cú đánh ở vị trí đặt bi bởi vì luật mới cho phép đánh bi-trong-tay. Thế nhưng đây cũng là một phương pháp để tập đánh chính xác cũng như giúp người chơi thêm tự tin. Đa số những người chơi Bi-a chuyên nghiệp đều có khả năng thực hiện cú đánh này như hình 13.14. Ít nhất 90% trong số họ có thể đánh cú này dễ dàng.

Hình 13.13. Tập đánh bi sát băng

Những gì bạn cần làm là nên tập cú đánh này cho đến khi cảm thấy đủ tự tin. Hãy tính trước đường đi của bi cái để

thực hiện cú đánh chu đáo hơn. Ngoài ra còn phải hình dung vị trí các quả bi sẽ lăn trên mặt bàn sau cú đánh để làm sao tạo vị trí thuận lợi cho cú đánh sau.

Hình 13.14. Tập đánh ở vị trí đặt bi

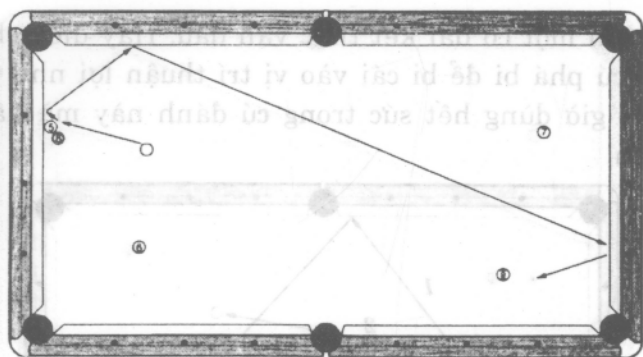
TẬP ĐÁNH PHÒNG THỦ AN TOÀN

Người biết chơi Bi-a luôn hiểu rằng trong một ván đấu không phải lúc nào cũng phải tấn công ghi điểm mà phải biết phòng ngự chủ động. Hình 13.15 chỉ ra đúng thời điểm để chơi phòng thủ. Thế bi này không thể ghi điểm được do đó ta phải chơi an toàn để lại một đường bi khó cho đối phương.

Thật ra khi quyết định chọn cách chơi an toàn phải tính toán đến khả năng có thể ghi điểm với đường bi ấy không. Bao nhiêu phần trăm cho đánh ghi điểm và bao nhiêu phần trăm cho đánh an toàn. Nếu tỷ lệ này là 50-50, hãy chọn cách đánh ghi điểm. Ta chỉ chọn cách đánh an toàn khi tỷ lệ thành công cho cách đánh này là cao hơn rõ rệt.

TẬP ĐƯA BI VÀO LỖ

Miệng lỗ trên mặt bàn lúc nào cũng rộng gấp đôi đường kính quả bi. Như vậy bạn không cần phải luôn đưa bi vào ngay tâm lỗ mới được. Phải tập đưa bi đến mép lỗ để bi lăn từ từ vào lỗ.

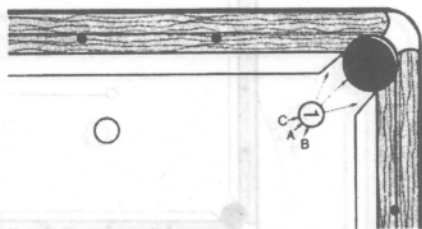
Hình 13.15. Tập đánh phòng thủ an toàn

Hãy tập nhiều kiểu đánh với bi mục tiêu ở những vị trí khác nhau. Việc kết hợp kiểm soát tốc độ và đánh ép-phê với bi mục tiêu ở nhiều vị trí khác nhau sẽ giúp bạn có khả năng đưa bi mục tiêu từ một chỗ đến bất cứ vị trí nào trên mặt bàn.

TẬP CÚ ĐÁNH PHÁ BI TRONG NỘI DUNG BI-A 9 BI. (PHẦN 1)

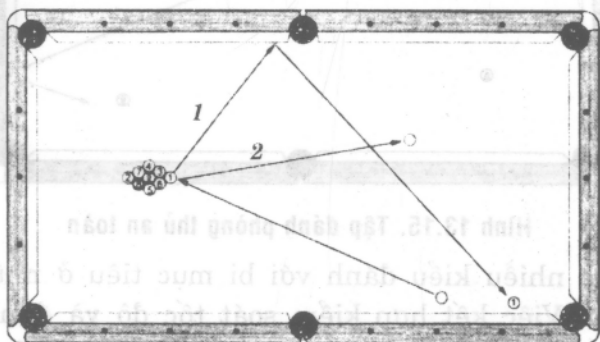
Cú đánh phá bi mở đầu không chỉ tạo ra một lực va chạm rất mạnh làm chũm bi tán ra mà còn giúp ghi điểm đầu tiên. Đây là một cú đánh quan trọng mà bạn phải tính toán trước thật kỹ nhằm tạo lợi thế giành quyền đánh tiếp. Phải đặt ra mục tiêu đạt được cả hai việc ngay từ đầu. Thứ nhất là làm cho bi cái lăn đến một vị trí nào đó giữa bàn. Thứ hai là cú đánh ấy phải ghi được điểm. (xem hình 13.17.)

Vì sao bi cái cần phải được đưa đến giữa bàn? Lý do là đó là vị trí thuận lợi nhất để đánh quả bi số 1. Nếu sau khi đánh mà bi cái không nằm giữa bàn mà nằm sát băng hoặc khuất sau chũm bi thì bạn đã bỏ lỡ

Hình 13.16. Tập đưa bi vào lỗ

cơ hội đánh một cơ dài kết thúc ván đấu. Hãy điều chỉnh tốc độ đánh cú phá bi để bi cái vào vị trí thuận lợi như vừa nói. Đừng bao giờ dùng hết sức trong cú đánh này mà hãy đánh chắc chắn.

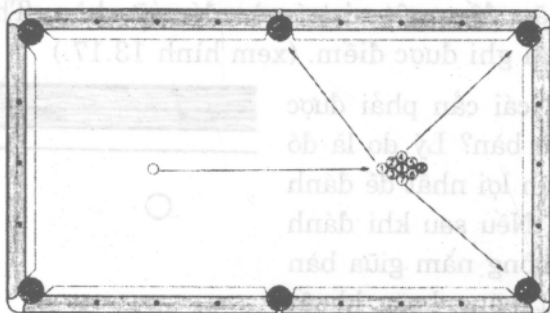
Hình 13.17. Tập cú đánh phá bi trong nội dung Bi-a 9 bi. (phần I)

-(1): đường đi của bi số 1.

-(2): đường đi của bi cái

TẬP CÚ ĐÁNH PHÁ BI TRONG NỘI DUNG RIFA 9 BI. (PHẦN II)

Sau khi bạn đã có khả năng điều khiển quả bi cái trong cú phá bi, bạn phải biết ghi điểm ngay trong cú đánh này. Hình 13.18 chỉ rõ các quả bi bạn có thể đưa vào lỗ trong cú đánh phá bi.

Hình 13.18. Tập cú đánh phá bi trong nội dung Bi-a 9 bi. (phần II)

Bí quyết đưa bi số 1 vào lỗ cạnh bàn là bạn phải kiểm soát tốc độ và giữ khoảng cách gần giữa các bi. Hãy đánh vào chùm bi thật nhẹ và quan sát đường đi của nó. Tăng dần tốc độ đánh lên cho đến khi bi vào lỗ.

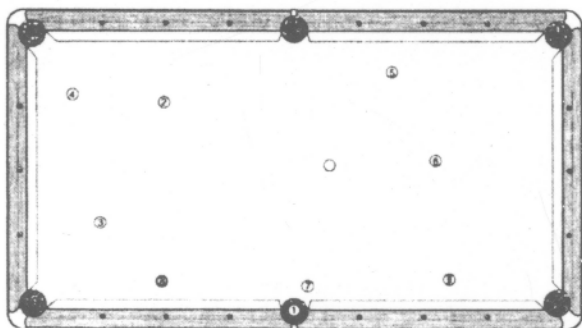
Các quả bi ở 2 bên chùm bi sẽ đi vào lỗ ở góc xa nếu ta đánh mạnh hơn trong cú phá bi. Chỉ cần đánh thật gọn. Chắc chắn sẽ có ít nhất một quả vào lỗ.

Trong cú phá bi, các tay cơ chuyên nghiệp thường đánh sao cho bi cái đi xa về một bên của mặt bàn. Sau đó bi cái sẽ lăn theo vạch ngang đầu bàn và nằm lại vị trí thuận lợi.

TẬP TÍNH TOÁN CHO TOÀN VÁN ĐẤU

Bi-a là trò chơi dùng trí chứ không phải dùng sức. Hãy xem qua hình 13.19 và hình dung ra một hướng đi cho cả một ván đấu. Đây là thói quen bạn cần hình thành trước khi cầm cơ thực hiện cú đánh mở màn trong tất cả các ván Bi-a.

Hãy vạch ra chiến lược thi đấu cho mỗi ván đấu, mỗi đường bi. Hãy đi vòng quanh bàn để nhìn ra góc đánh thuận lợi nhất. Khi chưa biết chơi an toàn, chắc chắn bạn sẽ khó mà vạch được kế hoạch thi đấu. Hãy chơi Bi-a một thời gian, bạn sẽ tự động hình thành được khả năng này.

Hình 13.19. Tập tính toán cho toàn ván đấu

PHẦN PHỤ LỤC

Sau khi đã tự trang bị cho mình một nền tảng kỹ thuật vững vàng, đã đến lúc bạn phải thi thố tài năng với người khác trong những ván đấu Bi-a. Tuy nhiên, cuộc chơi nào cũng có quy tắc của nó. Do đó người tham gia phải hiểu biết về luật chơi. Chơi theo luật sẽ không phải tranh cãi nhau và phòng ngừa những hiểu lầm đáng tiếc.

Sau đây là luật chơi Bi-a phổ biến cho tất cả các trận đấu cùng với luật thi đấu cho thể loại 9 bi và 8 bi được Liên Đoàn Bi-a Thế Giới (WPBA) ban hành. Bạn có thể tìm đọc những luật này trong cuốn *Luật Thi Đấu Chính Thức của Hiệp Hội Bi-a Mỹ*. Như vậy bạn cũng có thể đọc luật này ở website: WPA-Pool.com, chọn World Rules.

PHỤ LỤC I

Những quy định chung đối với Bi-A lỗ

Những quy định này được áp dụng với mọi nội dung Bi-a lỗ trừ những trường hợp ghi chú đặc biệt trái với luật của từng nội dung.

Điều 1. Bàn, Bi và các thiết bị khác

Tất cả các nội dung được mô tả trong những quy định sau đây đều yêu cầu bàn, bi và các thiết bị khác phải đạt tiêu chuẩn theo quy định của Liên Đoàn Bi-a Thế Giới (WPA.)

Điều 2. Xếp bi

Các bi phải được xếp bằng dụng cụ hình tam giác. Bi ở đỉnh tam giác phải được đặt ở điểm cuối bàn. Tất cả các quả bi còn lại phải nằm thẳng hàng với bi ở đỉnh và phải được ép chặt để các bi dính vào nhau.

Điều 3. Cú đánh vào bi cái

Chỉ được phép đánh vào bi cái bằng đầu cơ. Ngoài đầu cơ ra là cú đánh không hợp lệ và xem như phạm lỗi.

Điều 4. Cú đánh gọi

Trong nội dung thi đấu có cú đánh gọi thì người chơi có thể đánh bất cứ bi nào mà anh ta chọn nhưng trước khi đánh phải chỉ rõ bi và lỗ được gọi. Người này không cần chỉ rõ những chi tiết như bi dính, đánh kết hợp hay băng. Bất cứ bi nào được đưa vào lỗ thêm nữa trong một cú đánh hợp lệ thì vẫn được tính cho người thực hiện cú đánh ấy.

Điều 5. Không đưa được bi vào lỗ

Nếu một đầu thủ không đưa được bi vào lỗ trong một cú đánh hợp lệ thì xem như bị mất lượt phải nhường lượt chơi cho đối thủ của mình.

Điều 6. Thi để giành quyền phá bi (cú đánh lag)

Trình tự sau được sử dụng để giành quyền phá bi đầu tiên. Mỗi đấu thủ sử dụng những quả bi có cùng trọng lượng và kích cỡ (có thể là bi cái nhưng nếu không có sẵn thì dùng bi mục tiêu không có sọc). Đặt bi sau lần ngang đầu bàn, một người ở bên phải và một người ở bên trái so với điểm đầu bàn. Các bi được đánh đồng thời về phía băng dọc cuối bàn và lăn ngược về phía đầu bàn. Đối thủ nào có bi nằm gần đường biên trong đầu bàn hơn sẽ thắng. Bi của người đó phải chạm vào băng ngang cuối bàn ít nhất một lần. Những lần chạm băng khác không được tính, trừ những trường hợp bị cấm sau mà nếu vi phạm đối thủ sẽ tự thua. Đó là:

- (a) Bi lăn qua nửa bàn của đối phương.
- (b) Bi không chạm vào băng ngang cuối bàn.
- (c) Bi rơi vào lỗ.
- (d) Bi nhẩy ra khỏi bàn.
- (e) Bi chạm vào băng dọc.
- (f) Bi nằm ở lỗ góc và chạy ngang qua băng đầu bàn, hoặc
- (g) Bi chạm vào đầu đường biên cuối bàn nhiều hơn một lần.

Nếu cả hai đấu thủ đều mắc lỗi và thua hoặc trọng tài không thể xác định được bi nào gần hơn, cú đánh ấy là hòa và phải thực hiện lại.

Điều 7: Cú đánh khai cuộc

Cú đánh khai cuộc được quyết định bởi cú đánh lag hay bốc thăm (trong các giải thi đấu chính thức phải dùng cú đánh lag). Đấu thủ nào thắng trong cú đánh lag có quyền đánh khai cuộc hoặc cũng có thể nhường quyền đó cho đối thủ.

Điều 8. Bi cái trong cú đánh khai cuộc

Trong cú đánh khai cuộc bi cái được đặt sau lần ngang đầu bàn. Các bi mục tiêu được xếp theo quy định của từng nội

dung. Trong cú đánh khai cuộc, ván đấu được xem như đã bắt đầu khi đầu cơ đã đánh vào bi cái.

Điều 9. Đánh bi cái lệch trong cú đánh khai cuộc

Trong cú đánh khai cuộc, nếu bi cái bị chệch hay dừng lại sau khi đã lăn qua lần ngang đầu bàn và trước khi chạm vào những bi đã được xếp thì được xem là phạm lỗi và mất lượt. Lúc ấy đối thủ có quyền lựa chọn đặt bi cái về sau lần ngang đầu bàn ngược với đầu thủ đã phạm lỗi. (Trừ nội dung 9 bi. Đối thủ ấy cũng phải được cảnh báo rằng nếu phạm lỗi lần thứ hai trong trận đấu sẽ chịu xử thua cả ván đấu).

Điều 10. Đặt bi cái ở sau lần ngang đầu bàn

Tình huống này áp dụng trong các ván đấu cụ thể khi cú đánh phá bi khai cuộc bị thực hiện lỗi hoặc đầu thủ này đánh bi cái vào lỗ. Khi ấy đối thủ của anh ta sẽ được đặt bi cái lại ở phần sau của lần ngang đầu bàn. Sau đó anh ta được quyền đánh vào bất cứ quả bi mục tiêu nào nằm ngay hoặc dưới lần ngang đầu bàn. Anh ta không được đánh bất cứ quả bi mục tiêu nào nằm phía trên lần ngang đầu bàn trừ khi đánh vào bi cái nằm phía sau lần ngang đầu bàn rồi chạm vào băng làm cho bi cái quay trở lại phía trên lần ngang đầu bàn và đập vào bi mục tiêu. Đế của bi (vị trí bi chạm vào bàn) xác định quả bi ấy nằm trên hay dưới lần ngang đầu bàn. Nếu đầu thủ kế tiếp vô tình đặt bi cái ngay hoặc phía trên lần ngang đầu bàn, trọng tài hoặc đối thủ phải báo cho người đang đánh bi biết điều này trước khi cú đánh được thực hiện. Nếu không báo, cú đánh ấy được xem là không hợp lệ. Nếu được thông báo, người đang đánh phải đặt lại vị trí của bi cái. Nếu đầu thủ đặt bi cái rõ ràng là ở bên ngoài phần “bếp” và đánh bi thì được xem là phạm lỗi. Khi bi cái được giữ ở lần ngang đầu bàn thì nó vẫn ở trạng thái tĩnh (chưa khai cuộc) cho đến khi đầu thủ dùng đầu cơ đánh bi cái lăn qua lần

ngang đầu bàn. Khi bi cái ở trạng thái tĩnh, đấu thủ có thể dùng tay hoặc gậy... để điều chỉnh nó. Tuy nhiên, một khi bi cái đã được khai cuộc thì các đấu thủ không được tự ý chỉnh sửa bi. Nếu làm như thế sẽ là phạm lỗi. Ngoài ra, nếu cú đánh không chạm được vào bi mục tiêu một cách hợp lệ hoặc không thể đưa được bi cái lần qua lần ngang đầu bàn, cú đánh ấy là phạm lỗi và đối thủ của anh ta được quyền đặt bi cái lại tùy theo từng cuộc thi đấu cụ thể.

Điều 11. Bi vào lỗ

Một quả bi được xem như đã vào lỗ nếu sau một cú đánh hợp lệ bi rời khỏi mặt bàn vào lỗ và nằm lại ở đó. (Nếu bi bị rơi ra khỏi giỏ xuống sàn nhà cũng không được xem là đã vào lỗ). Bi nảy từ lỗ trở lại bàn cũng không được công nhận là đã vào lỗ.

Điều 12. Vị trí của các quả bi

Vị trí của quả bi là chỗ mà đế của bi ấy nằm.

Điều 13. Bàn chân trên sàn nhà

Ở thời điểm đầu cơ chạm vào bi cái phải có ít nhất một chân chạm sàn nhà. Nếu không là phạm lỗi. Phải mang giày bình thường về kích cỡ, hình dạng và kiểu dáng.

Điều 14. Đánh bi đang chuyển động

Nếu đánh bi cái hay bất cứ bi mục tiêu nào khi nó đang chuyển động sẽ bị xem là phạm lỗi (bi đang xoáy cũng được xem là đang chuyển động.)

Điều 15. Hoàn thành cú đánh

Một cú đánh được xem như đã hoàn thành (vì thế không được tính) nếu tất cả các bi chưa ở trạng thái tĩnh sau cú đánh (bi đang xoáy cũng được xem là đang chuyển động.)

Điều 16. Định nghĩa lần ngang đầu bàn

Khu vực ở phía sau lần ngang đầu bàn không bao gồm cả lần ngang đầu bàn. Do đó nếu bi mục tiêu nằm ở giữa lần

ngang đầu bàn vẫn được đánh trong khi quy định đặc biệt của từng nội dung yêu cầu đấu thủ phải đánh bi nằm sau lần ngang đầu bàn. Tương tự như thế, khi đặt bi cái ở sau lần ngang đầu bàn (đặt bi cái trong tay sau lần ngang đầu bàn) thì không được đặt trực tiếp lên lần ngang đầu bàn mà phải đặt sau nó.

Phần I. Quy định chung, tất cả các lỗi

Dù quy định xử phạt ở từng nội dung luôn khác nhau nhưng đây là quy định chung áp dụng cho tất cả các lỗi.

- (a) Nếu phạm lỗi, đấu thủ sẽ bị mất lượt.
- (b) Nếu cú đánh không hợp lệ thì bất cứ quả bi nào rơi vào lỗ cũng không được tính điểm.
- (c) Bi được xếp lại trên bàn tùy theo quy định riêng của từng nội dung.

Điều 17. Không chạm được bi mục tiêu

Trong cú đánh nếu bi cái không chạm vào bi mục tiêu trước tiên thì bị xem là phạm lỗi. Đánh không chạm bi thì không được xem là đánh trúng bi đó.

Điều 18. Cú đánh hợp lệ

Trừ những quy định trong từng nội dung cụ thể, đấu thủ phải làm cho bi cái chạm vào bi mục tiêu và sau đó:

- (a) Đưa bi có đánh số vào lỗ.
- (b) Làm cho bi cái hay bất cứ bi mục tiêu nào có đánh số chạm vào băng. Không thực hiện được những yêu cầu này là phạm lỗi.

Điều 19. Lỗi đưa bi cái vào lỗ

Nếu trong cú đánh đấu thủ làm rơi bi cái vào lỗ thì đó là lỗi. Nếu bi cái chạm vào bi đã rơi vào lỗ (ví dụ như trong lỗ đã đầy những bi mục tiêu) thì cũng xem là phạm lỗi.

Điều 20. Các lỗi chạm bi

Khi đầu thủ chạm vào hay có bất cứ sự tiếp xúc nào (bằng thân thể, trang phục, phần, bộ gõ hay cán cơ...) với bi cái hoặc bi mục tiêu đang trong cuộc thì đều là phạm lỗi. Chỉ có đầu cơ (được gắn vào cán cơ) mới được chạm vào bi cái. Trong trận đấu có trọng tài điều khiển, bất cứ quả bi mục tiêu nào chuyển động trong khi phạm lỗi chạm bi đều phải được đặt lại càng gần vị trí cũ càng tốt theo phán quyết của trọng tài và đầu thủ kế tiếp không được xếp lại.

Điều 21. Lỗi đặt bi

Khi đặt bi cái trong tay mà để cho nó chạm vào bất cứ quả bi mục tiêu nào cũng là phạm lỗi.

Điều 22. Lỗi đánh bi 2 lần

Nếu trước khi đánh mà bi cái chạm vào quả bi mục tiêu cần chạm thì đầu thủ có thể đánh về phía quả bi mục tiêu ấy miễn là phải thực hiện một cú đánh bình thường. Nếu trong một cú đánh mà đầu cơ chạm vào bi cái hơn một lần hoặc nếu đầu cơ chạm vào bi cái ngay hoặc sau khi bi cái chạm bi mục tiêu thì cú đánh ấy là phạm lỗi. Nếu có các bi khác ở gần đó thì phải chú ý không để phạm lỗi theo những quy định trong phần đầu của điều 22 này.

Điều 23. Phạm lỗi đẩy bi

Nếu dùng đầu cơ để đẩy bi tạo tiếp xúc có thời gian dài hơn một khoảnh khắc thì là phạm lỗi. (Những cú đánh như vậy được xem là cú đẩy bi.

Điều 24. Các lỗi trách nhiệm của đầu thủ

Đầu thủ phải chịu trách nhiệm về phần, gậy và các đồ vật khác hay các thiết bị mà anh ta mang theo, sử dụng hay để gần bàn. Ví dụ nếu làm rơi mẫu phần vào bi hoặc làm ngã con bộ gõ vào bi thì phải chịu lỗi. Cũng vậy, nếu để đồ vật

tiếp xúc với bi mục tiêu khi nó còn trong cuộc (hay lỗi khi chỉ đụng bi cái nếu không có trọng tài điều khiển trận đấu.)

Điều 25. Bi nảy lên không hợp lệ

Nếu cú ý đánh vào phần dưới của bi và làm bi nảy lên khỏi mặt bàn và nhảy qua bi khác thì là phạm lỗi. Đôi khi do vô tình làm nảy lên như vậy có thể không bị xem là lỗi nhưng cũng có thể tính lỗi nếu phần đầu bịt sắt của cơ hay tay cầm chạm vào bi cái khi đánh bi.

Điều 26. Cú đánh làm nảy bi

Trừ những quy định khác trong từng nội dung riêng biệt, còn lại nếu trong khi thực hiện cú đánh mà đầu thủ nâng cao đầu gậy đánh vào bi cái làm cho nó nảy lên mặt bàn rồi lại rơi xuống mặt bàn thì không phạm lỗi. Tuy nhiên, nếu đánh nảy như thế mà đánh trượt thì là phạm lỗi.

Điều 27. Bi nảy ra khỏi bàn

Sau một cú đánh nếu bi nằm lại ở bất cứ vị trí nào không phải là mặt bàn (trên thành bàn, sàn nhà...) đều bị xem là nảy ra khỏi bàn. Bi có thể nảy lên trên thành bàn hay rãnh của bàn khi đang trong cuộc sẽ được xem là chưa ra khỏi bàn nếu quả bi ấy tự nảy lại mặt bàn mà không chạm vào bất cứ thứ gì không phải là một phần của bàn. Bàn sẽ gồm cả rìa gắn vào bàn. (Những bi đập vào hoặc chạm vào bất cứ phần nào không thuộc bàn như: giá treo đèn, phấn để trên bàn hay đỉnh băng... sẽ được xem là đã nảy ra khỏi bàn kể cả khi nó tự động quay lại mặt bàn). Trong tất cả các ván đấu Bi-a lỗ khi một cú đánh làm cho bi cái hoặc bi mục tiêu nhảy khỏi mặt bàn thì là phạm lỗi. Tất cả các bi nhảy khỏi bàn phải được đặt lại (trừ bi số 9 và bi số 8) sau khi tất cả bi không còn chuyển động. Xem lại luật dành cho việc đặt bi cái trở lại cuộc chơi sau khi phạm lỗi bi cái nảy.

Điều 28. Quy định riêng đối với lỗi phạm

Không được cố ý đánh bi cái trong cuộc không phải bằng đầu cơ mà bằng bất cứ vật gì (ví dụ như cán cơ, thân cơ...) Những cú đánh này sẽ tự động là lỗi nếu trọng tài nhận định là lỗi cố ý và khi ấy đối thủ sẽ bị cảnh cáo một lần, khi phạm lỗi lần thứ hai thì sẽ bị xử thua và cho ngừng trận đấu.

Điều 29. Giới hạn chỉ phạm một lỗi

Trừ trường hợp trong từng nội dung riêng có những quy định khác, mỗi lượt đánh đầu thủ chỉ được phạm một lỗi. Nếu có lỗi khác thì lỗi nào nặng hơn sẽ phạt lỗi đó.

Điều 30. Các bi chuyển động lẫn lượt

Nếu một quả bi thay đổi vị trí hay tự chuyển động, bi sẽ vẫn ở vị trí ấy và tiếp tục chơi. Nếu bi lơ lửng và tự rơi vào lỗ sau ít nhất là 5 giây ở trạng thái tĩnh thì sẽ được đặt lại vị trí càng gần vị trí ban đầu càng tốt và trận đấu được tiếp tục. Nếu một quả bi mục tiêu bỗng nhiên tự rơi vào lỗ khi người chơi đang ngắm và bi cái lặn ngang qua vị trí cũ của bi mục tiêu đó nhưng không thể chạm vào bi mục tiêu thì bi cái và bi mục tiêu sẽ được đặt lại vị trí ban đầu trước khi đánh và đầu thủ được quyền đánh lại. Bất cứ bi mục tiêu nào cản đường cũ của bi sẽ được đặt lại vị trí ban đầu trước khi cho đối thủ ấy đánh lại.

Điều 31. Đặt bi

Trừ những quy định riêng về việc đặt bi trong từng nội dung cụ thể, còn lại các bi sẽ được đặt ở lần dọc cuối bàn khi cú đánh đã hoàn thành. Nếu là một quả bi thì được đặt ở điểm cuối bàn. Nếu có nhiều hơn một quả bi thì các bi ấy phải được xếp theo lần dọc cuối bàn theo thứ tự số tăng dần. Bắt đầu từ điểm cuối bàn cho đến đường băng sau. Khi có bi ở trên hay gần điểm cuối bàn hoặc lần dọc cuối bàn, các bi sẽ

được đặt trên lần dọc cuối bàn càng gần càng tốt hoặc được để cố định (theo quyết định của trọng tài) so với những bi chặn đường này, trừ trường hợp bi chặn là bi cái. Các bi được đặt vào chỗ và bi cái sẽ được di chuyển sang chỗ khác càng gần càng tốt mà không cần cố định. Nếu chỗ trống trên lần dọc cuối bàn từ điểm cuối bàn đến băng sau không đủ để xếp bi thì những bi này sẽ được xếp trên phần mở rộng của lần dọc cuối bàn ở trước điểm cuối bàn (giữa điểm cuối bàn và điểm giữa bàn) càng gần với điểm cuối bàn càng tốt và theo thứ tự số từ nhỏ đến lớn (bi nào có số nhỏ nhất được đặt gần điểm cuối bàn nhất.)

Điều 32. Bi nằm trên miệng lỗ

Nếu có từ 2 bi trở lên bị kẹt giữa miệng lỗ hay cạnh miệng lỗ, lơ lửng trong không khí, trọng tài sẽ điều chỉnh vị trí của bi theo trình tự sau: Ông ta sẽ nhìn (hoặc chạm vào nếu muốn) để dự đoán có bi nào sẽ rơi thẳng xuống lỗ từ vị trí nó đang kẹt. Bi nào mà trọng tài cho là nếu di chuyển sẽ rơi vào lỗ thì được xem là bi đã rơi vào lỗ. Bi nào vẫn còn nằm lại bàn là bi không rơi vào lỗ. Những bi không rơi vào lỗ được đặt lại theo điều khiển của trọng tài và tiếp tục trận đấu theo quy định của từng nội dung. Tình huống trên chỉ được xử lý như vậy nếu không còn trường hợp nào bị kẹt hay nằm ở cạnh miệng lỗ nữa.

Điều 33. Thêm các bi rơi vào lỗ

Nếu trong cú đánh ghi điểm hợp lệ mà có thêm các bi mục tiêu khác rơi vào lỗ thì những bi đó được tính điểm theo quy định riêng của từng nội dung.

Điều 34. Gián đoạn không phải do đấu thủ

Nếu một người nào đó không tham gia vào ván đấu mà làm cho bi di chuyển hoặc làm ảnh hưởng đến cú đánh của một đấu thủ thì bi sẽ được xếp lại càng gần vị trí cũ càng tốt

và đấu thủ sẽ tiếp tục chơi mà không bị phạt. Nếu là một trận thi đấu chính thức thì trọng tài sẽ là người xếp bi. Quy định này cũng áp dụng cho tất cả các trường hợp bất khả kháng động đất, cuồng phong, chao đèn bị rơi xuống hay mất điện... Nếu không thể giữ nguyên được vị trí của các bi thì phải đấu lại và đấu thủ phá bi cũ vẫn sẽ là người được phá bi. Quy định này không áp dụng đối với điều 14, tiếp tục khi trận đấu đã có cú đánh khai cuộc thành công. Khi ấy quá khai cuộc đang đánh sẽ không được tiếp tục mà sẽ đánh lại theo yêu cầu chung (dùng cú đánh lag để giành quyền đánh khai cuộc). Điểm sẽ được tính tiếp theo điểm trước khi trận đấu bị gián đoạn.

Điều 35. Cú đánh phá bi tiếp theo

Trong trận đấu có cả séc đấu phá bi ngắn thì đấu thủ nào thắng ván trước sẽ đánh khai cuộc ở ván sau. Những trường hợp sau được quyết định bởi tổng trọng tài:

- (a) Các đấu thủ lần lượt đánh khai cuộc.
- (b) Đấu thủ thua sẽ đánh khai cuộc.
- (c) Đấu thủ ít điểm hơn ở ván đấu tính điểm sẽ khai cuộc ở ván tiếp theo.

Điều 36. Lượt chơi

Trong quá trình thi đấu, các đấu thủ lần lượt chơi. Lượt đấu của một đấu thủ kết thúc khi anh ta không đưa được bi vào lỗ một cách hợp lệ hoặc mắc một lỗi nào đó. Khi một lượt đấu kết thúc mà không có lỗi phạt nào, đấu thủ kế tiếp sẽ là người được chơi và phải chấp nhận các vị trí bi trên bàn hiện có.

Điều 37. Bi mục tiêu bị kẹt ở băng hay do bi cái

Quy định này áp dụng cho các trường hợp mà bi cái sẽ chạm đầu tiên vào bi mục tiêu bị kẹt ở băng hoặc kẹt do chính bi cái. Sau khi bi cái chạm vào bi mục tiêu bị kẹt ở đó, cú đánh sẽ ở một trong các trường hợp sau:

- (a) Một quả bi rơi vào lỗ.
- (b) Bi cái chạm vào băng.
- (c) Bi bị kẹt do chạm băng (không thể nảy ra khỏi vị trí băng đã tiếp xúc).
- (d) Một quả bi mục tiêu khác làm cho bi này bị kẹt và không thể không thể chạm tới nó được.

Nếu không nằm trong 4 trường hợp trên là phạm lỗi. (Chú ý: Điều 14 và các quy định khác của từng nội dung và việc áp dụng điều luật này, xem thêm những quy định của từng nội dung). Một quả bi bị kẹt vào băng bị đánh và sau đó lại kẹt vào một băng khác cùng nằm trên một đường biên thì không được xem là đã được đưa đến băng ấy trừ khi nó rời khỏi băng chạm vào một quả bi khác và rồi chạm lại băng ấy. Một quả bi mục tiêu không được xem là bị kẹt trừ khi nó được trọng tài hoặc một trong hai đấu thủ kiểm tra và thông báo trước khi đánh bi.

Điều 38. Đánh bi ra sau đường biên

Khi đấu thủ đặt bi chủ sau lần ngang cuối bàn (trong phần bếp), anh ta phải đánh đưa bi cái ra một điểm ngoài phần bếp trước khi bi cái chạm vào băng hay vào một quả bi mục tiêu khác. Nếu không làm được như thế thì bị xem như phạm lỗi nếu như trong trận đấu có trọng tài điều khiển. Nếu không có trọng tài, đối phương có quyền gọi đó là lỗi hay yêu cầu đấu thủ đó đánh lại theo vị trí cũ trước khi cú đánh ấy được thực hiện (và xem như không có lỗi). Ngoại lệ: Nếu có bi mục tiêu nằm trên hay nằm ngoài lần ngang đầu bàn (và có thể bị đánh trúng) nhưng quá gần đến nỗi bi cái chạm vào nó trước khi lăn qua khỏi “bếp” thì cú đánh ấy vẫn hợp lệ và được xem như đã qua lần ngang đầu bàn. Nếu đấu thủ đặt bi trong tay sau lần ngang đầu bàn và trong khi định thực hiện

cú đánh hợp lệ mà bị cái bất ngờ chạm vào bi mục tiêu nằm sau lần ngang đầu bàn và bị cái lăn qua lần ngang đầu bàn, trường hợp đó là lỗi. Nếu đấu thủ cầm bi cái ở sau lần ngang đầu bàn và vô tình chạm vào bi mục tiêu mà bị cái không lăn qua lần ngang đầu bàn, trường hợp này được xử lý như sau: đấu thủ kế tiếp được quyền quyết định đây là lỗi hoặc cho phép người phạm lỗi được sắp lại vị trí các bi như cũ và thực hiện lại cú đánh. Nếu trong trường hợp tương tự, đấu thủ nào cố tình làm bi cái chạm vào bi mục tiêu sau lần ngang đầu bàn thì đó bị xem là hành vi phi thể thao.

Điều 39. Lỗi khi đặt bi

Trong khi đặt bi cái, đấu thủ có thể dùng tay hoặc bất cứ phần nào của cây cơ (kể cả đầu cơ) để đặt bi. Khi bi cái đã được đặt vào vị trí, bất cứ cú đánh nào về phía trước của cây cơ mà chạm vào bi cái là không hợp lệ và sẽ bị xem là lỗi.

Điều 40. Làm gián đoạn

Nếu đấu thủ chưa đến lượt đánh nhưng có những hành động gây phân tán sự tập trung của người chơi hoặc làm gián đoạn cuộc chơi thì sẽ bị coi là phạm lỗi. Nếu chưa đến lượt mà đấu thủ đánh bi hoặc làm di chuyển bất cứ bi nào sẽ bị xem là phạm lỗi làm gián đoạn.

Điều 41. Thiết bị tính đường đi

Không được dùng bi, tam giác xếp bi hay bất cứ dụng cụ đo lường nào để tính khoảng cách. Chỉ được phép dùng cây cơ để ước lượng khoảng cách hoặc làm thước ngắm nhưng phải cầm trong tay. Nếu làm ngược lại với điều này là phạm lỗi và là hành vi phi thể thao.

Điều 42. Đánh đấu không hợp lệ

Nếu đấu thủ cố ý dùng cử chỉ trên bàn bằng bất cứ cách nào để tạo thuận lợi cho cú đánh, bao gồm cả việc đặt viên phấn trên bàn, là phạm lỗi.

PHỤ LỤC II

Luật thi đấu thể loại 8 bi

Trừ khi có mâu thuẫn với các điều luật này, các điều luật chung của Bi-a lỗ được áp dụng.

Điều 43. Mục tiêu của trận đấu

Bi-a lỗ 8 bi là nội dung có cú đánh gọi được chơi với một quả bi cái và 15 quả bi mục tiêu được đánh số từ 1 đến 15. Mỗi đấu thủ phải đưa vào lỗ một nhóm bi được đánh số từ 1 đến 7 (bi màu) trong khi đấu thủ kia phải đưa vào lỗ một nhóm bi khác được đánh số từ 9 đến 15 (bi khoang). Đấu thủ nào đánh hết nhóm bi của mình trước thì được đánh bi số 8 vào lỗ và nếu thành công thì sẽ được công nhận là người thắng cuộc.

Điều 44. Cú đánh gọi

Trong cú đánh gọi quá rõ ràng, không cần thiết phải chỉ ra những bi và lỗ. Tuy nhiên, đối thủ có quyền yêu cầu phải báo trước bi và lỗ được gọi nếu anh ta không chắc chắn nhận ra các bi và lỗ ấy. Đánh băng bi và đánh kết hợp không được xem là đã rõ ràng và nên cẩn thận khi gọi cả quả bi mục tiêu và lỗ định đưa bi ấy vào. Khi gọi cú đánh, không cần thiết phải chỉ rõ các chi tiết như số lần chạm băng và chạm bi, carom... Bất cứ bi nào được đưa vào lỗ trong một cú đánh phạm luật vẫn phải nằm lại trong lỗ bất kể chúng thuộc về người đánh hay đối thủ. Cú đánh khai cuộc không phải là cú đánh gọi. Ở nội dung này, đấu thủ đánh khai cuộc có thể tiếp tục đánh sau khi đưa vào lỗ bất cứ quả bi mục tiêu nào trong cú đánh khai cuộc hợp lệ.

Điều 45. Xếp bi

Các quả bi được xếp trong một khuôn hình tam giác với bi số 8 nằm giữa tam giác. Một bi mục tiêu nằm ở đầu tam giác được đặt trên điểm cuối bàn và hai góc còn lại phải là một bi màu và một bi khoang.

Điều 46. Thứ tự của cú đánh khai cuộc

Người thắng trong lần thi giành quyền khai cuộc (lag) sẽ là người đánh khai cuộc. Trong nội dung 8 bi, người thắng mỗi ván sẽ khai cuộc ở ván tiếp theo trừ khi có những quy định khác của ban tổ chức cụ thể như:

- (a) Các đấu thủ luân phiên khai cuộc.
- (b) Đấu thủ thua được khai cuộc.
- (c) Đấu thủ thắng được khai cuộc.

Điều 47. Khai cuộc đúng luật

Để khai cuộc đúng luật, người khai cuộc (với bi cái nằm sau lần ngang đầu bàn) phải làm sao đưa được bi mục tiêu vào lỗ hoặc ít nhất làm cho 4 quả bi mục tiêu chạm băng. Nếu không thực hiện được như trên là phạm luật. Khi ấy đấu thủ kế tiếp có thể lựa chọn đồng ý đánh tiếp với vị trí bi được giữ nguyên hoặc yêu cầu xếp lại bi để thực hiện cú đánh khai cuộc hay có thể yêu cầu đấu thủ khai cuộc lại.

Điều 48. Bi cái vào lỗ trong cú đánh khai cuộc

Nếu trong cú đánh khai cuộc mà đấu thủ đánh bi cái vào lỗ thì bi xem là lỗi và tất cả các bi mục tiêu đã vào lỗ sẽ không được đặt lại ngoại trừ bi số 8, và bàn vẫn mở. Xin lưu ý: đấu thủ kế tiếp sẽ được đặt bi cái sau lần ngang đầu bàn và không được đánh quả bi mục tiêu nào nằm sau lần ngang đầu bàn trừ khi anh ta đánh bi cái qua lần ngang đầu bàn sau đó quay lại sau lần ngang đầu bàn và chạm vào bi mục tiêu.

Điều 49. Bi mục tiêu rơi khỏi bàn trong cú đánh khai cuộc

Trong cú đánh khai cuộc nếu đấu thủ làm rơi bi mục tiêu ra khỏi bàn thì đó là lỗi và đấu thủ kế tiếp sẽ có quyền chọn hoặc là chấp nhận đánh tiếp với vị trí các bi do đấu thủ trước để lại hoặc yêu cầu dời bi cái về sau lần ngang đầu bàn và đánh.

Điều 50. Bi số 8 vào lỗ trong cú đánh khai cuộc

Trong cú đánh khai cuộc nếu bi số 8 được đưa vào lỗ thì người đánh được yêu cầu khai cuộc lại hoặc yêu cầu đặt bi số 8 vào điểm quy định và tiếp tục đánh. Nếu đấu thủ vừa phạm luật để bi cái vào đúng lỗ mà bi số 8 vừa lọt vào đó, thì đấu thủ kế tiếp có quyền yêu cầu khai cuộc lại hoặc yêu cầu đặt bi số 8 vào điểm quy định và tiếp tục đánh với bi cái được đặt sau lần ngang đầu bàn.

Điều 51. Bàn mở

Bàn để mở khi việc chọn các nhóm bi (khoảng hay màu) chưa được xác định. Khi bàn để mở thì bi cái chạm bi màu trước khi chạm bi khoảng hay ngược lại đều xem là hợp lệ. Lưu ý: bàn luôn để mở sau cú đánh khai cuộc. Khi bàn để mở thì đánh vào bi màu hay bi khoảng trước trong quá trình đưa vào lỗ một quả bi màu hay bi khoảng đều hợp lệ. Tuy nhiên, khi bàn để mở và bi số 8 là bi được chạm đầu tiên thì không có bi màu hay bi khoảng nào được tính cho đấu thủ đó và xem như là lỗi. Khi ấy đấu thủ này sẽ bị mất lượt, không được đặt lại những bi nào đã vào lỗ và đấu thủ kế tiếp sẽ tiếp tục đánh với bàn vẫn mở. Trong bàn để mở thì tất cả các bi vào lỗ không hợp lệ đều không được đặt lại.

Điều 52. Chọn nhóm bi

Việc chọn nhóm bi khoảng hay màu không được xác định ở cú đánh khai cuộc thậm chí ngay cả khi đấu thủ đã đưa vào lỗ

một hay cả hai nhóm bởi vì bàn vẫn luôn được mở sau khi đánh khai cuộc. Việc chọn nhóm bi chỉ được xác định sau khi đánh khai cuộc mà đấu thủ đưa bi được gọi vào lỗ một cách hợp lệ.

Điều 53. Cú đánh hợp lệ

Trong tất cả các cú đánh (trừ cú đánh khai cuộc và khi bàn để mở), đấu thủ phải đánh đúng nhóm bi của mình trước và đưa vào lỗ một quả bi mục tiêu hoặc làm cho bi cái hay bất cứ bi mục tiêu nào khác phải chạm băng. Lưu ý: Đấu thủ có quyền đánh bi cái vào băng trước khi chạm vào bi mục tiêu trong nhóm bi của mình. Tuy nhiên, sau khi chạm bi mục tiêu thì bi mục tiêu này phải vào lỗ hoặc bi cái hay bất cứ bi mục tiêu khác phải chạm băng. Không thực hiện được như trên là phạm lỗi.

Điều 54. Đánh bi an toàn

Vì lý do kỹ thuật, đấu thủ có thể đưa một bi mục tiêu rõ ràng vào lỗ và cũng không tiếp tục lượt chơi của mình bằng cách tuyên bố “đánh an toàn” với đấu thủ của mình. Đấu thủ phải có trách nhiệm báo cho đối thủ của mình biết rằng mình định đánh an toàn. Nếu không làm như thế thì đối thủ có thể bị yêu cầu thực hiện lại cú đánh ấy sau khi bi vào lỗ mà không được đặt lại các bi đã vào lỗ này.

Điều 55. Ghi điểm

Đấu thủ có quyền tiếp tục đánh cho đến khi không đưa được một quả bi trong nhóm bi của mình vào lỗ một cách hợp lệ. Sau khi một đấu thủ đã đưa vào lỗ tất cả các bi trong nhóm bi của anh ta một cách hợp lệ, anh ta có quyền đánh bi số 8 vào lỗ.

Điều 56. Phạt khi phạm lỗi

Đối thủ kế tiếp có bi cái trong tay. Điều đó có nghĩa là anh ta có thể đặt bi cái bất cứ đâu (không cần phải đặt ở phía sau lần ngang đầu bàn). Điều luật này ngăn ngừa đấu thủ cố tình

phạm lỗi để đưa đối thủ của mình vào thế bất lợi. Với bi cái trong tay, đấu thủ có thể dùng tay hoặc cơ (ngoại trừ đầu cơ) để định vị bi cái.

Điều 57. Đánh kết hợp

Trong quá trình thi đấu các đấu thủ được quyền đánh kết hợp. Tuy nhiên, bi số 8 và nhóm bi mục tiêu của đối phương sẽ không phải là mục tiêu đầu tiên mà bi cái chạm vào. Nếu xảy ra như thế thì là phạm lỗi.

Điều 58. Bi vào lỗ không hợp lệ

Một quả bi mục tiêu được xem là vào lỗ không hợp lệ khi: (1) Quả bi ấy được đưa vào lỗ trong một cú đánh phạm luật, hoặc (2) Bi mục tiêu được gọi không vào lỗ chỉ định, hoặc (3) Người chơi đã tuyên bố “đánh an toàn” trước khi thực hiện cú đánh ấy. Tất cả các quả bi được đưa vào lỗ không hợp lệ này đều không được đặt lại.

Điều 59. Bi mục tiêu rơi khỏi bàn

Nếu bất cứ quả bi mục tiêu nào rơi khỏi bàn thì bị xem như lỗi và đấu thủ ấy sẽ bị mất lượt. Nếu đó là bi số 8 thì bị xử thua ván đấu ấy. Khi ấy bất cứ quả bi nào rơi khỏi bàn cũng không được đặt lại.

Điều 60. Lỗi làm nảy bi và đánh Masse

Trong các trận đấu không có trọng tài, các đấu thủ phải ý thức các lỗi với bi cái như làm nảy bi, đánh masse hoặc làm cho bi cái nhảy qua khỏi những bi không phải là bi mục tiêu cho dù dùng đầu cơ để làm việc đó.

Điều 61. Đánh bi số 8

Khi bi số 8 là bi mục tiêu hợp lệ thì ta vẫn không thua ván đấu đó trong trường hợp làm bi cái vào lỗ hoặc phạm các lỗi khác nếu bi số 8 không vào lỗ hay rơi ra khỏi bàn. Đấu thủ kế tiếp sẽ có quyền cầm bi cái trong tay. Lưu ý: không được

dùng một cú đánh kết hợp như một cú đánh hợp lệ để đưa bi số 8 vào lỗ, trừ khi bi số 8 là bi đầu tiên được chạm trong cú đánh kết hợp ấy.

Điều 62. Thua ván đấu

Một đấu thủ được xem như thua ván đấu khi phạm vào những điều sau đây:

62.1. Phạm lỗi khi đánh bi số 8 vào lỗ (ngoại lệ: xem Luật đánh bi số 8 vào lỗ trong cú đánh khai cuộc.)

61.2. Đánh bi số 8 vào lỗ giống như là một cú đánh đưa bi mục tiêu cuối cùng của nhóm bi mục tiêu của mình vào lỗ.

61.3. Làm bi số 8 rơi khỏi bàn bất cứ lúc nào.

61.4. Đánh bi số 8 vào lỗ khác với lỗ được chỉ định.

61.5. Đánh bi số 8 vào lỗ khi nó không phải là mục tiêu cố định.

Lưu ý: Tất cả các trường hợp trên đều phải được gọi trước khi thực hiện một cú đánh khác, nếu không đó sẽ được xem như là không có vi phạm nào xảy ra.

Điều 63. Ván đấu bị bế tắc

Nếu như sau 3 lượt cơ liên tiếp của mỗi đấu thủ (tổng cộng 6 lượt) đều bị phạm lỗi, thì trọng tài nhận định (nếu không có trọng tài thì các đấu thủ phải đồng ý với nhau) rằng nếu còn tiếp tục thì người chơi sẽ bị thua cuộc. Khi ấy bi sẽ được xếp lại và đấu thủ khai cuộc ván đấu đó sẽ đánh khai cuộc lại. Điều luật này có thể được áp dụng mà không cần quan tâm đến số lượng bi còn lại trên bàn. Xin lưu ý: 3 lần phạm lỗi liên tiếp trong một ván đấu không phải là thua cả ván đấu đó.

PHỤ LỤC III

Luật thi đấu thể loại 9 bi

Trừ khi có mâu thuẫn với các điều luật này, các điều luật chung của Bi-a lỗ được áp dụng.

Điều 64. Mục tiêu của trận đấu

Trong nội dung 9 bi, đấu thủ phải thi đấu với 9 quả bi mục tiêu được đánh số thứ tự từ 1 đến 9 và một quả bi cái. Trong mỗi cú đánh, quả bi mục tiêu mà bi cái phải chạm đầu tiên phải là bi có số nhỏ nhất trên bàn. Tuy nhiên, những bi vào lỗ không nhất thiết phải theo thứ tự này. Nếu một đấu thủ đánh bất cứ một quả bi mục tiêu vào lỗ một cách hợp lệ thì anh ta có quyền tiếp tục thực hiện một cú đánh khác và cứ đánh như thế cho đến khi đánh hỏng hoặc phạm một lỗi nào đó hoặc thắng luôn ván đấu đó bằng cách đánh bi số 9 vào lỗ. Sau khi một đấu thủ đánh hỏng, đấu thủ kế tiếp phải đánh những bi còn lại trên bàn mà người đi trước để lại. Tuy nhiên, nếu một đấu thủ phạm lỗi thì đấu thủ kế tiếp được thực hiện cú đánh của mình với bi cái được đặt ở bất cứ nơi nào trên mặt bàn. Khi ấy các đấu thủ không cần phải gọi trước khi thực hiện cú đánh. Trận đấu được kết thúc khi một trong 2 đấu thủ thắng đủ số ván theo quy định của trận đấu.

Điều 65. Xếp bi khai cuộc

Các bi mục tiêu được xếp thành hình thoi trong khuôn tam giác với quả bi số 1 nằm ở đỉnh hình thoi và nằm trên điểm cuối bàn. Bi số 9 nằm chính giữa hình thoi và các bi còn lại được xếp xung quanh. Các bi được xếp càng chặt càng tốt. Trận đấu được bắt đầu với bi cái trong tay và được đặt ở sau lần ngang đầu bàn.

Điều 66. Thứ tự của cú đánh khai cuộc

Người thắng trong cuộc thi giành quyền khai cuộc được quyền lựa chọn đánh phá bi. Trong nội dung 9 bi người thắng của mỗi ván sẽ khai cuộc ở ván tiếp theo trừ khi có những quy định khác của ban tổ chức cụ thể như:

- (a) Các đấu thủ luân phiên đánh khai cuộc.
- (b) Đấu thủ thua được đánh khai cuộc.
- (c) Đấu thủ thắng được đánh khai cuộc.

Điều 67. Cú đánh khai cuộc hợp lệ

Quy định trong cú đánh khai cuộc cũng tương tự như ở các cú đánh khác ngoại trừ:

- 67.1. Đấu thủ phải dùng bi cái đánh trực tiếp vào quả bi số 1 và hoặc là làm một quả bi mục tiêu rơi vào lỗ hoặc làm cho ít nhất 4 quả bi chạm băng.
- 67.2. Trong cú đánh khai cuộc nếu bi cái vào lỗ hoặc nhảy khỏi bàn hoặc không bảo đảm những quy định của quả khai cuộc thì xem như là lỗi. Khi ấy đấu thủ kế tiếp sẽ bắt đầu lượt đánh của mình với quyền được đặt bi cái ở bất cứ vị trí nào trên bàn.
- 67.3. Trong cú đánh khai cuộc, nếu đấu thủ làm một quả bi mục tiêu rơi khỏi bàn thì đó là lỗi và đấu thủ kế tiếp sẽ bắt đầu lượt đánh của mình với quyền được đặt bi cái ở bất cứ vị trí nào trên bàn. Khi ấy các quả bi mục tiêu không được đặt lại (ngoại lệ: nếu quả bi mục tiêu đó là bi số 9 thì phải đặt lại.)

Điều 68. Tiếp tục lượt chơi

Sau cú đánh khai cuộc hợp lệ, đấu thủ có quyền chơi một cú đánh an toàn để đưa bi cái đến một vị trí thuận lợi để đánh quả sau. Trong cú đánh an toàn này, bi cái không cần

thiết phải chạm vào bất cứ bi mục tiêu nào hoặc băng nào. Tuy nhiên, nếu phạm các lỗi khác thì cũng phải bị phạt.

Điều 69. Đánh an toàn

Đấu thủ phải tuyên bố ý định chơi an toàn trước khi đánh, nếu không thì cú đánh ấy sẽ được xem như là một cú đánh bình thường. Bất cứ quả bi nào vào lỗ trong cú đánh an toàn đều không được tính và vẫn phải nằm trong giỏ ngoại trừ quả bi cái. Sau cú đánh an toàn của đấu thủ trước, đấu thủ kế tiếp có thể bắt đầu lượt cơ của mình với vị trí bi cái do người trước để lại hoặc cũng có thể yêu cầu người đó đánh tiếp. Một cú đánh an toàn được xem là hợp lệ khi không vi phạm lỗi nào. Nếu quả đánh an toàn phạm lỗi thì hình phạt được áp dụng tùy theo tính chất của lỗi vi phạm. Sau một cú đánh khai cuộc không hợp lệ thì đấu thủ tiếp theo không được quyền chơi an toàn.

Điều 70. Phạm lỗi

Khi một đấu thủ phạm luật, lượt chơi của đấu thủ đó phải chấm dứt và các bi đã vào lỗ trong lượt chơi ấy không được đặt lại (ngoại trừ bi số 9). Đấu thủ kế tiếp được bắt đầu lượt chơi với quyền được đặt lại bi cái ở bất cứ vị trí nào trên mặt bàn. Nếu phạm nhiều lỗi trong cùng một cú đánh thì cũng chỉ được tính là một lần phạm lỗi.

Điều 71. Chạm bi trái phép

Nếu bi cái chạm đầu tiên vào một quả bi mục tiêu mà quả bi ấy không phải là bi có số nhỏ nhất trên bàn thì là phạm lỗi.

Điều 72. Bi không chạm băng

Sau khi đánh bi cái vào bi mục tiêu mà không có quả bi mục tiêu nào rơi vào lỗ hoặc bi cái và bi mục tiêu có số không chạm được vào băng thì cú đánh ấy là lỗi.

Điều 73. Bì cái trong tay

Khi được hưởng quyền "cắm bì cái trong tay" thì đấu thủ có thể đặt bì cái bất cứ vị trí nào trên bàn nhưng không được chạm vào bì mục tiêu. Đấu thủ có thể điều chỉnh vị trí của bì cái cho đến khi thực hiện cú đánh.

Điều 74. Bì mục tiêu rơi khỏi bàn

Bì mục tiêu được xem là rơi khỏi bàn khi nó nằm ở bất cứ vị trí nào ngoài mặt bàn. Đánh bì mục tiêu rơi khỏi bàn là phạm luật. Các bì mục tiêu rơi khỏi bàn sẽ không được đặt lại (ngoại trừ bì số 9) và ván đấu vẫn được tiếp tục.

Điều 75. Lỗi làm nảy bì và đánh Masse

Trong các trận đấu không có trọng tài, các đấu thủ phải ý thức các lỗi với bì cái như làm nảy bì, đánh masse hoặc làm cho bì chủ nảy qua khỏi những bì không phải là bì mục tiêu cho dù dùng đầu cơ để làm việc đó.

Điều 76. Phạm lỗi 3 lần liên tục

Nếu đấu thủ phạm lỗi 3 lần liên tục trong 3 cú đánh mà không thực hiện được một cú đánh hợp lệ thì sẽ bị xử thua ván đấu đó. 3 lần phạm lỗi liên tục chỉ được xảy ra trong cùng một ván đấu. Đấu thủ đó phải được cảnh báo sau khi phạm lỗi lần thứ 2. Lượt chơi của một đấu thủ được bắt đầu khi đối thủ khác đánh hỏng, phạm lỗi, đánh thắng ván đấu hoặc khi phạm lỗi giữa các cú đánh.

Điều 77. Chấm dứt trận đấu

Trận đấu được bắt đầu khi bì cái được đánh bằng đầu cơ. Sau đó bì cái chạm vào bì số 1 trong cú đánh khai cuộc. Trận đấu được chấm dứt khi bì số 9 được đưa vào lỗ trong một cú đánh hợp lệ hoặc khi đấu thủ bị tước quyền thi đấu vì phạm luật.

MỤC LỤC

LỜI TỰA-----	3
CHƯƠNG 1. CHỌN CƠ -----	6
CHƯƠNG 2. TƯ THẾ -----	13
CHƯƠNG 3. TAY NẮM-----	18
CHƯƠNG 4. TẠO THỂ CON BỌ-----	22
CHƯƠNG 5. CÚ ĐÁNH -----	29
CHƯƠNG 6. LẤY ĐƯỜNG NGẮM -----	35
CHƯƠNG 7. KỸ THUẬT TẠO VỊ TRÍ THUẬN LỢI CHO QUẢ ĐÁNH KẾ TIẾP -----	43
CHƯƠNG 8. ĐÁNH ÉP-PHÊ -----	52
CHƯƠNG 9. BĂNG BI-----	59
CHƯƠNG 10. ĐÁNH AN TOÀN-----	66
CHƯƠNG 11. BÀN NHỎ -----	75
CHƯƠNG 12. THÁI ĐỘ THI ĐẤU -----	81
CHƯƠNG 13. CÁC PHƯƠNG PHÁP LUYỆN TẬP-----	86
Phương pháp đánh giành quyền khai cuộc (cú đánh lag.)	87
Tập đánh bi dừng-----	88
Tập đánh kéo (giật lùi.) -----	89
Luyện cú đánh cu-lê-----	90
Tập đánh kéo và cu-lê-----	90
Tập kiểm soát tốc độ -----	91
Tập đánh chính xác (phần I.)-----	92
Tập đánh chính xác (phần II.) -----	93
Tập đánh vòng-----	95
Tập đánh chữ "L" -----	96
Một cách luyện tập kiểm soát tốc độ khác-----	96
Tập đánh bi sát băng-----	97

Tập đánh ở vị trí đặt bi -----	97
Tập đánh phòng thủ an toàn -----	98
Tập đưa bi vào lỗ -----	98
Tập cú đánh phá bi trong nội dung Bi-a 9 bi. (phần I)---	99
Tập cú đánh phá bi trong nội dung Bi-a 9 bi. (phần II) 100	
Tập tính toán cho toàn ván đấu -----	101
PHẦN PHỤ LỤC -----	102
PHỤ LỤC I -----	103
NHỮNG QUY ĐỊNH CHUNG ĐỐI VỚI BI-A LỖ -----	103
PHỤ LỤC II -----	115
LUẬT THI ĐẤU THỂ LOẠI 8 BI-----	115
PHỤ LỤC III -----	121
LUẬT THI ĐẤU THỂ LOẠI 9 BI-----	121
MỤC LỤC -----	125

HỌC CHƠI BI-A LỖ
STEVE MIZERAK & EWA MATAYA LAURANCE
Nguyễn Ngọc Tuấn (biên dịch)

Chịu trách nhiệm xuất bản:

TS. Quách Thu Nguyệt

Biên tập : Kiến Huy

Sửa bản in : Kiến Huy

Trình bày : Thế Anh

Bìa : Lê Thành

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

161B. Lý Chính Thắng – Quận 3 – Thành phố Hồ Chí Minh

ĐT: 9316289 – 9316211 – 8465595 – 8465596 – 9350973

Fax: 08.8437450

E-mail: nxbtre@hcm.vnn.vn

Website: <http://www.nxbtre.com.vn>

CHI NHÁNH NHÀ XUẤT BẢN TRẺ TẠI HÀ NỘI

Số 20 ngõ 91 Nguyễn Chí Thanh – Quận Đống Đa – Hà Nội

ĐT: (04) 7734544 – Fax: (04) 7734544

E-mail: vanphongnxbtre@hn.vnn.vn

Tổ chức cá nhân liên doanh: NHÀ SÁCH NHÂN VĂN

In 1000 cuốn, khổ 14x20cm. Tại Xưởng in CN Trung Tâm Hội Chợ Triển Lãm Việt Nam. Giấy đăng ký KHXB số 362-2006/CXB/41-64/ĐKKH/Tre.
In xong và nộp lưu chiểu tháng 07 năm 2006.

HỌC CHƠI BI-A LỖ

Nội dung sách sẽ giúp bạn luyện tập chơi Bi-a lỗ một cách hiệu quả và nhanh chóng.

Hai kiện tướng trong làng Bi-a lỗ là Steve Mizerak và Ewa-Mataya Laurance sẽ cung cấp những phương thức và chiến thuật độc đáo để các bạn nắm vững kiến thức căn bản và nâng cao của bộ môn này. Đồng thời với hơn 60 năm sưu tập kinh nghiệm của tất cả các nhà vô địch, chúng tôi sẽ giúp bạn có được niềm tự tin khi cầm cơ. Bắt đầu từ việc chọn cơ đến cách sử dụng chúng để dẫn đến chiến thắng.

Nội dung sách là giáo trình với lời giảng giải đơn giản, dễ hiểu kèm theo hình ảnh minh họa. Qua đó, Mizerak và Laurance sẽ hướng dẫn cho bạn những chiến thuật và cách suy nghĩ của các bậc thầy. Bằng phương pháp luyện tập phối hợp với các bí quyết, giáo trình sẽ dẫn dắt bạn từng bước qua các chủ đề:

- Cách chọn cơ và cầm cơ.
- Cách lấy đường ngắm chính xác.
- Tính đường đi của bi cái.
- Tìm hiểu độ nhạy của băng và tốc độ của các cú đánh.
- Vô hiệu hóa sức mạnh của đối phương bằng lối đánh an toàn.

Luyện tập những cú đánh chính xác, luyện tập đánh đều tay và luyện tập cả ánh mắt.

Tóm lại, cho dù bạn là người mới tập hoặc đã từng chơi 387 165 năm, thì giáo trình này cũng là tài liệu quý báu giúp bạn nâng cao trình độ để trở thành một tay cơ có hạng.

CÔNG TY CỔ PHẦN VĂN HÓA NHÂN VĂN
Nhà Sách NHÂN VĂN
Số 01 Trường Chinh, P. 11, Q. Tân Bình
Tel: 9712285 - 9710306 * Fax: 9712286
* 486 Nguyễn Thị Minh Khai, P.2, Quận 3,
Thành Phố Hồ Chí Minh - Tel/Fax: 8396733

